

Aposel Fákáre Téreap Kar

Mekia Akwapnámp Kar

Mámá Aposel Fákáre Téreap buk mámáte Luko kumwinámp Kwapwe Kare Kar méntér kirimpá akwap námpon. Mao kumwi námp te Tiofilusompor pas niamp araknámp kumwi námpao maok, am kumwi námp fek te kápae kare ankwap némpouk mwaekamp koumteouráp aropan ninikria kukumwimpon.

Buk Aposel mek te, Jisaso yámar mek pokea, Yiki Kor Spirit sámp-kérép nángo, aposel fákárean oupouroup nángo, am fákáreao térerá paokopiap karan sénámpon. Tá am fárákap manénkir Jerusalem meknámpia Kwapwe Kare Kar farákáprá tukupea, distrik Judia mek, tá Samaria mekia, ponankor apár mek farákáprá paokopiapan sénámpon. (Sapta 1:8 fek nkeampo.)

Pita térerá yarakimp kar te Sapta 1 fekia akwapea Sapta 12 fek pwar námpon. Pol térerá yarakimp kar te Sapta 13 fekia akwapea Sapta 28 fek pwar námpon.

Jisaso ‘Yiki Kor Spirit sámp-kérép nanamp’rá sénámp kar

1 ¹ Tiofilus, ono am buk wokwaek kar kumwiamp te Jisaso wokwaek nkwakwe make tére fi yokarea koumteouráp aropan farákáprá koropea,^a ²⁻³ oukoumwan mámá yae fek nángo, Kwaro yámar mek warámpá poknámp karan sámpea maok, warko kumwi nampon. Mao te manénkir fárámpea yiki yakria maok, aposel fárákapaonapok koropámpon. ⁴⁰ yae fek am fárákapao man nke napo, mao am fárákapan Kwaro náráp fi taokeyak konámpan farákáp. Tá nkwakwe make ankank yénk nángo, am fárákap mao te wae kare kar yiki yak námp mér kare naponno. Aenapo am aposel fárákap te mao námoku nánkáráp tari námpan mao am fárákapan Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek nkwakwe make tére mwanap kar sérianánko, wakmwaek Kwaro man warámpea narek pok námpono.^b ⁴ Mao oukoumwan am fárákapént yakámp fek te, mao sérrá, “Yumo te Jerusalem pwar kwaponno, am mek yakáprá, onomp Naropwaro yumwan sánk nanamprianánko, ono yumwan wokwaek sériamp ankank táman yépék kip.^c ⁵ Jon te kápae kare koumteouráp aropan ént fek nérrá kákámpono. Aeno oukoumwan yaeamp mo nángo, Naropwar Kwaro Yiki Kor Spirit fek yumwan nérrá kák naenámpono.”^d

^a 1:1 Lu 1:1-4 ^b 1:2 Lu 24:49-51 ^c 1:4 Lu 24:49; Jo 14:16-17 ^d 1:5 Mt 3:11

⁶ Am ke fek am fárakap Jisasént koupoukour yakápria, Jisasén turunkrá, “Tokwae Kar, amo Israel fi warko fwapokwapia napo, mao warko apár-apár arop fi ponankor taokeyakáp mwanap ni mo nie?”
⁷ Aerapo maok, Jiaso am fárakapan kar pwarokwaprá sérrá, ‘Kwar te yumwan, am ke ntia am yae papnámp mérenkria mono. Mao námoku am ankank poukwap námpon.’
⁸ Aeno nánkár Yiki Kor Spiritao ékia yiráp pourouk noumpoukoupea yak nánko, yumo am fek kárakáre sámp mwanapon. Aeria maok, yumo onoinamp karan tukupea Jerusalem mek fárakáp, tá Judia mekmwaek ponankor, tá distrik Samaria mekia maok, apár-apár ponankor tukupria maok, nkwakwe make tére nanko yumo nkeap, tá nkwakwe make kar fárakáp nanko yumo wawiap, am táman fárakáp kip’rá sérimpon.^f

Jisas yámar mek pokámp kar

⁹ Am kar fárakápeaka pwaránko, am fárakapao fougouri yakáprá tokoreyakáp napo maok, mao yámar mek poká pokea kouwme wupwi mek papár nánko maok, warko man nke mo. ¹⁰ Mao pok tenánko, am fárakap yámar mek tokoreyakáp napo, koupour kar waempyam wupwiráp arop anánkaopwe am fárakapént fougouri yak. ¹¹ Aeria maok, am arop yaworao sérrá, “Galili mekamp arop fákáre, yumo te apaeritea fougouri yakáprá yámar mek tokoreyakáp rape? Am Jisas te oukoumwan waeman yumwan pwarará, Kwaro yámar mek warámpea pok námpon. Mao te oukoumwan yumo nke napo, pok námpnám taknám arákarrá ék naenámpono.”^g

Judas yakámp éri mek yak naenámp arop yoroi papap kar

¹² Aea maok, am fárakapao am Oliv Faonkwe am pwarará pikia warko Jerusalem mek arári tukup. Am Oliv faonkwe te Jerusalem wonae fik yak nánko ankárankamp kilomita fek tukup konapono. ¹³ Am fárakapao wae taun tokwae mek tukupea maok, am néntép konap narekamp aokore mek am mek pok. Am fárakapamp e te ará: Pita, Jon, Jems, Andru, Filip ntiaka Tomas, Bartolomyu ntiaka Matyu, tá ankwap Jems Alfiusomp táráp, tá Saimon Selot, tá Judas ankwap Jemsomp táráp. ¹⁴ Am arop fárakap ponankor ankára mek koupoukarrá tankápria maok, Kwarén kar toropwap. Tá koumteou, Maria Jisasomp éntupwar, tá Jisasomp nánaeounápo kor taknám énéni kar toropwapiapon.

¹⁵ Am ke fek Jisasén mérnep arop fárakap koupoukour yakáp nap te 120 arakeno. ¹⁶ Aeapo maok, Pita am arop fárakap ou mek fokopeyakrá kar arakrá fárakáp, “Onomp ankwapyae fákáre, Kwaromp Buk fekamp kar ankárank wokwae kar Yiki Kor Spiritao Devitén ninik sánkánko

^e 1:7 Mk 13:32 ^f 1:8 Mt 28:19; Ap 2:32; 5:32; Ef 3:16 ^g 1:11 Lu 21:27; Yé 1:7

sérimp te, Judaso Jisasén sámp mwanap mwaé yéńképáńko sámpap kar te oukoumwan te wae kare korop námpon.^h 17Wokwaek te Judas te yinomp firáp yakria, yinont ankáránkamp tére arop yakápámpon.”

18 (Am arop Judas te kwatae ninikimp fekamp maní sámpea am fek apár káńanke sámp. Aea maok, wakmwaek mao am apár mek piká párákapea yare pukur akwapea, yare ponankor am apár mek wakor pikámpon.ⁱ 19Wakmwaek arop ponankor Jerusalem mek yakápap am táman méria maok, námokuráp kar fek sérrá, “Am apár te Akeldamanono.” Am takrá sérap te, am apár te ‘Yiriráp Apárono’.

20Pita warko sérrá, “Mámá kar te Devito Buk Song fek kumwimp te ará:

‘Mao yak námp mek te amwar éri yak naenámpon.

Amo am mek arop ankwap yakanoria pwar kwapono.’

Buk Song ankwap fek sérrá,

‘Arop ankwapao maomp tére sámp naenámpon.’^j

21Aeno oukoumwan te nomo nomp Jisas Tokwae Kar nomont akwap koropnámp ke fek nomont paokop i konap arop ou mekamp ankáránk warámp mwanámpon. 22Wokwaek Jono koumteouráp aropan ént mek nérrá kákámp tére, tá am feknámp Jisas térerá koropeanáńko, oukoumwan Kwaro yámar mek warámpá pok námp, am ankank ponankor nkenámp aropan maok, warámpeanáńko, mao nomont téreria, Jisas fárámpá poknámp kar farákámp naenámpon.”

23Pita takrá sénáńko maok, arop anánkaopweran éréképap te, Josep Barsabas maomp ankwap e Jastus, tá arop ankwap te Matias. 24Am arop yawor éréképea tankáprá maok, am fárákapao arakrá kar toropwap, “Tokwae Kar e! Amo te kápaé kare aropamp ninik te wae mér napon. Amo te yinan yéńképampo: Amo te wa mokop 25Judaso aposel téremp tére sámp naenámp nánap rape? Judaso am tére pwarará námoku akwap naerianámp némpouk akwap tenámpon.” 26Aea maok, am arop yaworamp e kumwiramp yumwi sirarea maok, Kwar te wa mokop am tére sámp naenámp arop nánapánrá nke napo maok, Matiasomp e kumwiap yumwiraomékir korop. Aenáńko maok, nkea man mom-sámpramp aposelént tére naenámpria pwararapono.

Yiki Kor Spirit ékámp kar

2 1Pentikos^k yae fek, Jisasén mérnámp arop fárákap ankáránkamp nap mek koupoukour yakáp.^l 2Aenapo maok, yámar meknámp ouwi

^h 1:15-16 Sng 41:9 ⁱ 1:18 Mt 27:3-10; Lu 22:22 ^j 1:20 Sng 69:25; 109:8 ^k 2:1

‘Pentikos’rá sénámp te Pasova Yae Tokwae akwap tenáńko, fákáneé Sarere akwap námp te, éntik fére-sámpramp yaeno. Am te yae tokwae kar am fek warákáránkria wit manénkir yonkwaenámp koupoukarea ankwapmwaek Kwarén sáńk konapono. ^l 2:1 Lo 16:9-11

tokwae ounk niamprá ékia am tankápnap nap mek top fákap yak. ³Aenko am fárákapao nkeapo maok, yaomwi yurunk niampao ékria maok, am fárákapamp pourouk ankákárankrá fápárákár akwap.^m ⁴Aeria maok, Yiki Kor Spiritao am Jisasén mérnep aropamp pourouk woukourria maok, táte moumountukri kar sérar.ⁿ

⁵Am ke fek Kwarén lotu i konap Juda fi kápae kare apár mekamp koropeaka Jerusalem mek yakáp. ⁶Am ouwi tokwae ounk niamp korop nánko maok, kápae kare koumteouráp arop wawia koropá koupoukour. Aeria maok, am Jisasén mérnep arop fárákapamp kar waria kokorokor. Am te apae riteanápe am fárákap ankákárank wa napo, náráp kar kare fek sérar. ⁷Aenapo maok, am fákáre kokorokoria sérrá, “Mámá arop fárákap má kar sérarap te am te Galili mekamp arop fino! ⁸Mokopiaka nomp naropwaromp kar kare fek sérar napo, nomo ankákárank ponankor wa námpon? ⁹Makia mapek koropá yakápnámp arop nomo apár Patia fi mekamp, Midia fi mekamp, Elam fi mekamp, distrik Mesopotemia mekamp, distrik Judia mekamp, provins Kapadosia mekamp, provins Pontus ntia Esia mekamp, ¹⁰distrik Frigia ntia Pamfilia mekamp, tá Isip fi mekamp, distrik Libia ankwapmwaek kirikiri Sairini taun wonae fikamp arop, tá nomo Rom fi mekamp arop mapek koropea yakáp námp. ¹¹Tá nomo Judaoia maok, tá nomo arop ankwap fi Juda lotu i konap ninikaok lotu i konámp arop, nomo apár amor ke Krit, tá distrik Arebia, nomo ponankor am fárákapao Kwaromp kárákáre kor tére konap kar nomp kar fek sérarap wa námpon.”^o ¹²Aeria maok, ponankor kokorokoria ninika waeria maok, námoku kok támao arakrá sérarria téréménkrá maok, “Máte apae fi korono?” ¹³Aeapo maok, ankwap fárákapao aposel fákáreran wouroumprá sérarrá, “Táte wain ént wourékam fária mánmánrá paokop napon.”

Pita kar farákápámp kar

¹⁴Tá Pita mom-sámpramp aposel fákárerént yakria maok, kar kárákáre fek séria maok, am koumteouráp aropan arakrá sér, “Juda yumo, tá Jerusalem meknámp koropnap arop fákáre yumo te ono sénamp kar má fwapia woupwi pátea wawia maok, yumo am ankank fi nke nap má mérenke. ¹⁵Yumo te, mámá arop fákáre máte mánmán napon yonkwae rape? Mono. Oukoumwan koumounek fépér mo nap fek sarakok ke mwar ara, arop mánmán mwanap pourou mono. ¹⁶Mámá ankank oukoumwan korop námp te wokwaek profet Joelo sérimp niampon. Mao arakrá sér,

¹⁷‘Kwaro sérrá, “Pwarnámp yae fek te,
ono onomp Spirit fek koumteouráp aropamp pourouk
oupoupourrá kák nanampono.

^m 2:3 Mt 3:11; Jo 3:8 ⁿ 2:4 Jo 14:17; Ap 4:31; 10:44-46 ^o 2:11 Yé 7:9

Tá yiráp poumou-tárápu tá yiráp yupu-tárápuao kor profet^p kar fek onomp kar farákáp mwanapon.

Tá ono yiráp tár-ménkiran

nkwakwe make yém nke nap niamp yénkép nanko nke, tá mér aropao kor yémén nke mwanapon.

18 Tá am ke fek táman, onomp tére konap arop ntia tére konap koumteouamp pourouk onomp Spirit oupoupour nánko, am fárákap onomp kar profet kar fek farákáp mwanapon.

19 Tá yámar mek te

momwar pourouráp ankank yororia,

tá apárok kárákáre yororo nanamp te

yiri, yaomwi tokwae, yaomwi souri

má apár má oupouroup yak naenámp te,

am yae korop naenámp ke fek námpon.

20 Am ke fek ono yámar sámpea arákár nanko kirikip korop,

yunk sámpea arákár nanko

yunk noumouriria yiri niamp naenámpon.

Nánkár wakmwaek te,

Kwaro náráp Yae Tokwae fek

náráp kárákáre ntia wae tokwae

má apár ponankor yénkép naenámpon.

21 Am ke fek ponankor koumteouráp arop

Tokwae Karan ‘Námwan yaewourae’ ria wumwi napo,

mao am fárákapan warko éréképeanánko,

yae-párák yakáp mwanapon.”⁹

Joelo profet kar fek makrá farákápámpon.”

22 Pita warko ankwap kar sérrá, “Israel fi mekamp arop yumo te woupwi pátea onomp kar wawenke. Ono yumwan Nasaret mekamp Jisasoí námpan sénae rae: Yumo te nkwaekwe make tére kárákáre Kwaro maomp yaek yumo ou mek yororo nánko nkea méri napon. Mao takimp te yumwan, námoku sámp-kérép nanko éknámp aroprá mérenkria ninámpon.”²³ Kwaro wokwae kar tak mwanaponorá niniki tari námpan maok, am aropan yiráp yaek pwar námpon. Aenángo yumo támao kwatae ninikráp aropamp yaek sánk napo, yaopwae porokopramp fek man pukupia, sumpwi pap napon.”²⁴ Aenapan maok, Kwaro warko man fárámpea papria, mao warko, am sumpwi sámpnámpon touwe kwatae mek

^p 2:17 ‘Profet’ ntia ‘Profet kar’ an sénap kar fi te, “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kware 44 fek nkeae. ⁹ 2:17-21 Jol 2:28-32 ^r 2:22 Jo 3:2 ^s 2:23 Ap 4:27-28

taki yakanori pwar moi námpon. Am te apae riteanápe, sumpwi te man sámp-fákeyak naenámp pourou mono. ²⁵Devito kor man takrá sérimp,

‘Ono nke nanko Tokwae Karao kumur méntép
onomp wonae fik kar yak námpon.

Mao wonae fik yakriaka onan kárákáre sáp námpara,
onan ankwap ankank te apápia kour me woukoupá
pap mono.

²⁶Aenámpan onomp ninik te kwapwe kare nánko,
ono máamá kar warákárria sénampon.
Ono te sumpwi nanamp aropao maok,
Kwaro onan kwapwe kare ankank sáp naenámpan
yépékrá yak nampon.

²⁷Am te apae riteanápe,
amo onan, waempomp némpouk yakaeria pwar mono.
Tá amoku nánapinap arop te,
numwar apár me mek mákáreanoria pwar mono.

²⁸Amo onan yiki yak nanamp mwae
wokwae yénkép napon.
Tá amo te onont yak napo maok,
am fek táman warákár tokwae nanampon!’

Mámá kar te Devito wokwaek makrá farákápámpon.”^t

²⁹Pita warko ankwap kar sér, “Kémpiyae tárápu, ono yumwan érik sénampon: Nomp ounáp Devit mao te wae sumpwi nánko maok, apár me mek papapono. Am man papap apár me te, nomo ou mek yakrá koroepa, oukoumwan kor yak námpon.”^u ³⁰Aeno Devit te profetara, mao te wae mér, Kwaro kare kar narek séria arakrá sér, ‘Nánkár wakmwae te, ono waráp ounápén nánapitenanko, mao te amo King yak napnám taknám yak naenámpon.”^v ³¹Wokwaek kar te, Devito Kwaro tére naenámp ankank wae nkeanámpan, Kraiso warko fárám naenámpan sérimpon. Mao sérrá, ‘Kwar te man, waempomp némpouk yakaeria pwar mo, tá maomp pourouao kor mákáre mono’rá sérimpon.”^w ³²Am takrá sérimp Jisas táman Kwaro fárámpea pap nánko, yino wae nke námpan sénámpon. ³³Oukoumwan te wae narek pokeaka, Kwaromp yae-párak mwae tankrá e tokwae sámp námpon. Mao te wae wokwaek sérimp niamp maomp Naropwaromp yaekamp Yiki Kor Spirit sámp námpon. Aenámpara oukoumwan te maomp kárákáre kwarokor nánko, yumo am wae nkea maomp kar wa napon.”^x ³⁴Devit te Jisas narek pok námpan niamp tak mono. Aenámpao maok, mao arakrá sér,

‘Tokwae Karao onomp Tokwae Karan arakrá sérimpon,

^t 2:25-28 Sng 16:8-11 ^u 2:29 1 Kin 2:10; Ap 13:36 ^v 2:30 Sng 132:11 ^w 2:31 Sng 16:10

^x 2:32-33 Ap 1:4,8; 7:55-56; 1 Pi 3:22

“Amo onomp yae-párák mwaek tankrá akwapea napo,
 35 Nánkár ono waráp yopor arop tirá
 waráp yae ankore mek kák tenanko,
 yakáp mwanapon.”^y

36 Aerimpara, yumo Israel fi ponankor te arakrá mérenke: Am Jisas, yumo yaopwae porokopramp fek pukup nap te, Kwaro man sérrá, ‘Tokwae Kar yoroi páte nánko, mao te Kraiss yak námpon.’”

37 Aeránko maok, kounteouráp arop fárakap Pitamp kar wa napo maok, am kar te am fárakapamp ninik mek párakap. Aenánko maok, am fárakapao Pita ntiaka ankwap aposel fákáreran arakrá turunk, “Ankwapyae fárakap e! Yino oukoumwan te apae mwanámpon?”

38 Aerapo maok, Pita am fárakapan sérrá, “Yumo ponankor ankákárank ankár kwatae ninik pwararea, Jisas Kraissomp e fek ént mek nér napo, Kwaro yiráp kwatae ninik tirá épérano. Yumo tak napo, Kwaro yumwan Yiki Kor Spirit nénkano.^z 39 Am te wokwae kar Kwaro sérrá, ‘Yumwan, tá yiráp tárápuan, tá ponankor kounteouráp arop panek yakáp nap man Yiki Kor Spirit sánk nanamp’rá sérimpon. Nomp Tokwae Kar Kwaro mao wumwirinámp ponankor kounteouráp aropan ‘Yiki Kor Spirit nénk nanamp’ ria sérimpon.’”^a

40 Tá Pita ankwap kar kápae kare am fárakapan tae fek farákápria maok, arakrá sér, “Yumo te fwapia mér kipo: Yumo takria am kwataenap arop fárakapént touwe sámp mwanape.”⁴¹ Aeránko maok, am Pitamp kar wanap arop fárakap méria maok, ént mek nér. Am yae fek táman 3,000 kounteouráp arop manénkir Jisasén mérnep aropént koropá tapokwap napon.^b

Wourékam Kristen fákáreramp kwapwe kare ninikan sénámp kar

42 Am fárakap te kárakárerá aposel fákáreramp kar wawia maok, ankwapyenápén yaewour, tá ankára mek koupoukarea fir fépérrá maok, énéni Kwarén kar toropwapiapon.^c 43 Aeapo maok, Kwaro aposel fákáreamp yae kor fek kápae kare kárakáre yororo nánko, kounteouráp arop fárakap ponankor nkea kokorokoria apáp tirink.^d 44 Jisasén mérnep arop fárakap kápae kare por koupoukour saráp yakáp. Tá am fárakap te náráp ponankor ankank te Kwarén mérnep arop fárakapamp ponankoronorá ninik. 45 Aeria maok, ankwap fárakapan náráp apárráp ankank nénkria, am fek mani sámpria te, ponankor arop fir ankank mo napén nénkapon.^e 46 Ponankor ankárankamp ninik fek kápae kare por lotu nap tokwae mek tukup ko

^y 2:34-35 Sng 110:1 ^z 2:37-38 Ap 16:30-33 ^a 2:39 Ef 2:12-13,17 ^b 2:41 Ap 4:4; 5:14
^c 2:42 Kápae kare mérnep aropamp ninik te manénkir Kristeninap arop fákáre ankára mek koupoukarrá énéni fépérap ke fek te manénkir párak kar fir koupoukarrá fépéria maok, wakmwaek Jisasomp pourou ntiá yiriran ninikrá fépér i konapono. ^d 2:43 Ap 5:11-12
^e 2:44-45 Ap 4:32-35

koupoukour. Am fárákap nonopok nap-nap koupoukarrá énéni fépér.^f 47 Am takrá fépérap fek te, am fárákapamp ninik yae-párak kareria warákárankrá énéni fépériapono. Aeria am fárákap Kwaromp e sakap saráp yakáp napo, arop ankwap am fárákapan nkea te, yae-párak kare naprá ninik. Aenapo, Kwar Tokwaerao kumur méntép kounteouráp arop warko éréképrá, man manénkir mérnáp aropént tapokwapá pwar.^g

Arop ankárank pu kwataenámpao warko fwapimp kar

3 ¹ Ankwap ke fek Pita ntiaka Jon yámar yinink ke nánko, Kwarén kar toropwap i konap ke fek lotu nap tokwae mek pok. ² Am arop yaworao wae nke nepo maok, arop ankárank pu kwataenámp am fek tank. Éntupwaro sámpánko taki yakámp. Kumur méntép santukupea am lotu nap tokwae ménki fek páte napo tankrá, Kwarén loturá poknap kounteouráp arop fárákapan ‘Mani sápenk’ ria wumwirá tank konámp. Am ménki e te ‘Kwapwe Kare’rá sér i konapono.^h ³ Pita ntiaka Jon lotu nap tokwae mek yoump neria nepo maok, am pu kwataenámp arop támao am arop yaworan nkea, ‘Yumo onan ankank sápenk’rá sér. ⁴ Aenángo maok, Pita ntiaka Jono am aropan tokoreyakria maok, Pita man sérrá, “Amo yinan tokor yakae!” ⁵ Aeránko maok, táte am aropao Pita ntiaka Jono yakep mwaek éntér arákarrá maok, námo te am arop yaworamp yaekamp ankank sámp nanampan mpwe ninik. ⁶ Aenámpan maok, Pita sérrá, “Ono te mani mono. Ono amwan sánk nae namp ankank te Nasaret mekamp Jisas Kraisomp kárakáre fek ono amwan sér rae: Amo fárámpea akwapae!” ⁷ Aeria maok, Pita maomp yae-párak mwaek yae tokoroepa sámp-fokopá fákeyak nánko, koupour kar maomp pu ntiaka kwaráp kor wae kárakáre. ⁸ Aenángo maok, mao wae fékér-pokrá fokopeyakea maok, wae yarak. Aeria maok, am arop yaworamp wakmwaek lotu nap tokwae mek youmpea maok, fékér-pok fékér-pokrá yarákrá, Kwaromp e sakap. ⁹ Ponankor kounteouráp arop man nke napo, mao te yarákriaka Kwaromp e sámpea sakap nánko maok, ¹⁰ am fárákap wae mér, am arop te kápae kare por lotu nap tokwae ‘Ménki Kwapwe Kare’ ri konap fek tankrá, mani ankankantá wumwirá tank konámp támaono. Aeria maok, am fárákap man nke napo, mao wae kwapwe kare nánko maok, am fárákap kokorokoria ninik tokwae.

Pita lotu nap tokwae mek kar farákápámp kar

¹¹ Mao Pita ntiaka Jonén sámpá yakánko maok, kounteouráp arop kápae kare kokorokoria maonámpok foporakorrá koropea ‘Solomonomp Kaerik’rá sér i konap am fek nouroump. ¹² Aenapo, Pita am táman nkea, kounteouráp aropan arakrá sér, “Israel fi mekamp arop yumo te

^f 2:46 Lu 24:53 ^g 2:47 Ap 6:7; 11:21,24 ^h 3:2 Ap 14:8 ⁱ 3:6 Ap 3:16; 16:18

apaeritea mámá ankankan nkea korokop rape? Apaeritea yumo yinan énoukoup tokwae rape? Yiráp ninik te yinokump kárákáre tokwae fek, tá Kwaro nke námp fek yino kwapwe kare yaknemp ninik fek mámá arop fwapia yárákrá mpwe yonkwae rape? Am te mo karonó. ¹³ Abraham, Aisak, Jekop, tá nomp wokwaekamp appeyaenámpomp Kwar, am Kwar te náráp tére arop Jisasén námokuráp wae tokwae sánkámpon. Am arop te yumo yopor aropamp yaek papapono. Tá yumo Pailato nke námp fek man younkwe sánkapon.^j ¹⁴ Yumo te am yae-párák yiki kare aropan younkwe sirarrá maok, nopok Pailatén ‘Arop sámp-wouroumpámp arop táman pwaráe’ ria kárákáre fek sériapon. ¹⁵ Aenapan maok, yumo sámp-wouroumpnap arop am te nomwan yiki yakáp mwanámp kare nénk konámp arop ankárank támani napon. Aenapan maok, Kwaro man apár me mekamp fárámpea pap námpon. Yino kareao am nke nempan érik farákáp nempon.^k ¹⁶ Aeria maok, yino te wae Jisasén mér nempon. Aenempara, Jisasomp kárákáreráo mámá aropan kárákáre sánk nángo, yumo man nkea wae mér napon. Jisas námoku yinan mér sápeanángo, am mér fek táman yumo ponankor nke nap fek am aropamp pu wae fwap námpon.

¹⁷ Kémpiyae tárápu, ono te wae mér nampon, yumo te fwapia mér mo, tá yumwan taokeyakáp konap fárákapao kor mér moria am takiapon.^l ¹⁸ Aeapan maok, wokwaek kar Kwaro ponankor profet fákáreramp top kor feknámp kar farákápámp te, Kraism te touwe sámp naenámpan nimpon. Aempan, oukoumwan yumo am takinap ninik te wae am karént pwi námpon.ⁿ

¹⁹ Aenámpara, yumo te yiráp kwatae ninik te pwarará Kwaronámpok korop napo, Kwaro yumwan aminap ninik torokoria yiki kukarrá papano. ²⁰ Yumo tak napo te, táte Tokwae Karao yumwan wourékam kárákáre sánkria maok, mao yiráp por nánapinámp arop Kraism yumonapok sámp-kérép nángo ék naenámpon. ²¹ Oukoumwan te yámar mek yakrá, Kwaro nánkár warko kápae kare ankank te fwapokwapiaka wourékam ke yépékrá yak naenámpon. Am te wokwaek kar man saráp tére konap profet fákáreramp top kor fek sérimp niamp naenámpon.

²² Am profet fákáre ou mekamp arop ankwap Moseso arakrá sér, ‘Yiráp Kwar Tokwae Karao yiráp ankwapnámp ankárank warámpea profet páte nángo, ono yak namp niamp maknámp yak naenámpon. Yumo te ankár maomp kar wawia, mao yumwan sénámp ponankor karwaok kipo. ²³ Tá arop ponankor am profetomp kar wa mo napo te, Kwaro am fárákapán “Faokorenk”rá sénaenámpon. Aetenánko, am fárákap Israel fi mek yak mono.’^o ²⁴ Profet fákáre, tá Samuel ntia wakmwaek yakápinap

j 3:13 Kis 3:15; Lu 23:13-25 k 3:15 Ap 2:32; 5:30 l 3:17 Lu 23:34 m 3:18

“Juda Tére konap Nínik” Buk 2 fekamp kware 68 fek nkeae. n 3:18 Lu 24:27

o 3:22-23 Lo 18:15,18-19

profet fárakap, Kwaro kar sánkánko, am farákápap te am te waeman oukoumwan mámá ke fek kare kar korop námpon.

²⁵Yumo te profet fákáreramp tárápu yakáp napon. Yumo te Kwaro yiráp por kontrak yoroinámp fekamp ankank sámp mwanap arop yakáp napon. Kwaro yiráp wokwaekamp ounáp Abrahamén sérrá, ‘Waráp appeyaenáp tárápu fek mámá apár mekamp arop fi ponankor kwapwe kare tankáp sámp mwanapon’ rimpon.^p ²⁶Aempara, Kwaro náráp tére konámp aropan kéménki papea, yumwan, ourour nénkanoria manénkir yumonapok sámp-kérép námpon. Maomp ninik te, yumwan ponankor ankákárankrá kwatae ninik mekamp tiarárrá kák nánko, am kwatae ninik pwarará koropenkria námpon.”

Pita ntiaka Jonén fákapa papap kar

4 ¹Pita ntiaka Jon oukoumwan koumteouráp aropan kar farákáprá yakepo maok, táte pris fákáre, lotu nap tokwae taokeyakáp konap plisman fákáreramp kepten, tá Sadyusi fákáre, makia maok, korop.

²Am fárakap te wae mér, am arop yawor te koumteouráp aropan Jisas apár me meknámp fárámp námp, tá arop ponankor sumpwi napao kor warko ferámp mwanap kar farákáp nepria, am táman yopor tokwaeria, am arop yaworan tia kot mwaria napon. ³Aenapan maok, wae kumur naeria námpantá, am arop yaworan oumpouran kot mwanámpria kalabus nap mek kák te.^q ⁴Aeno kápae kare koumteouráp arop oukoumwan am kar wawiaka Jisasén mér nap te, manénkirkampént tapokwapea 5,000 arakeno.

Pita ntia Jonén Kaunsil fákáre nke nap fek kotiap kar^r

⁵Wae wakor nánko, Juda taokeyakáp konap pris fákáre ntia némpouk yakáp konap yonkwae kourráp arop fákáre, tá lo mérnep arop fákáre, makia Jerusalem mek koupoukour. ⁶Pris taokeyak konámp arop Anas, tá Kaiafas, Jon, Aleksander, táte Anasomp firáp ankwap fárakap makia am fárakapént koupoukour. ⁷Takia maok, am aposel yaworan, am fárakapao nke nap fek fokopeyakenk ritea maok, arakrá turunk, “Yumo te mokope kárakáre sámpea, apae e séria am ankank takrá tére nepon?”

⁸Aerapo maok, Yiki Kor Spirit Pitamp pourou mek top-pwarámpá yak námp fek am fárákapan sérrá, “Yumo Israel mekamp arop tokwae, tá yumo arop taokeyakáp konap arop,^s ⁹yumo te yino pu kwataenámp aropan yaewourinemp aran yinan turunk mwaria nape? Ae te yumo am arop te, mokopia fwapinámponorá mér mwaria nape? ¹⁰Ae te tak nap kwamp te, yumo ponankor, tá Israel fi ponankorao kor, Nasaret mekamp Jisas Kraisomp eramp kárakáre fek am pu kwataeráp arop warko fwapia

^p 3:25 Stt 22:18; Ga 3:8 ^q 4:3 Ap 5:18 ^r 4:4 Ap 2:41; 5:14 ^s 4:7-8 Mt 10:19-20

oukoumwan yumo nke nap fek fokopeyaknámp aran mér kipo. Yumo wokwaek man yaopwae porokopramp fek arápapan maok, tá Kwaro man warko apár me mekamp fárámpá papámpon.^t ¹¹Am Jisas táman Kwaromp Buk fek arakrá sénámpon: ‘Nap ti konap arop, yumo, kwatae yumwinoria sitenapan maok, Kwaro man sámpea, nap am fek fokopeyak naenámp yumwi kwapwe yoroia páte námpon.’^u ¹²Nomwan yaewour naenámp te arop ankwap yak mono. Apár-apár ponankor te nomwan warko érékép naenámp arop ankwapamp e te Kwaro nomwan yénkép námp yak mono.”^v

¹³Aeránko maok, am fárákap nkeapo, Pita ntiaka Jon te apáp mono, kar kárákáre fek sér. Am fárákap te wae mér, am arop yawor te skul moinep arop yaworonoria ninik tokwae. Aenapan maok, am fárákap wae mér, am arop yawor te wokwaek Jisasént yakepara nepon. ¹⁴Tá am fárákapao nkeapo, am arop te maomp pourou te wae fwapia maok, am arop yaworént fokopeyak yak. Aenánko maok, am fárákap te nopok am arop yaworamp kar pwarokwaprá sér mwanap yak mono.

¹⁵Aeria maok, am arop fárákapao am arop yaworan sérrá, “Yumo Kaunsil nap aokore pwarará ek akwapenk!” Aerá sérapo, am arop yawor akwap tepo maok, am arop fárákap kar arakrá téréménk, ¹⁶“Nomo am arop yaworan te mokop mwanámpon? Am arop yawor te wae Kwaromp kárákáre ankárank yoro nepo, Jerusalem mekamp koumteouráp arop te wae mér napara, nomo te am kar mek wouroump mwanámp pourou mono.”^w ¹⁷Aeno takria am kar te kápae kare koumteouráp aropao wa nap fek akwapantara, nomo ankár kar kárákáre fek am arop yaworan taokor mwanámpon. Aenánko maok, am arop yawor Jisasomp e fek ankwap fárákap wanap fek warko kar farákáp mo kare nenepon. ¹⁸Aeria maok, am fárákapao arop yaworan wumwiria maok, ‘Yumo te Jisasomp e fek koumteouráp aropan kar yénkrá farákáp kepono’ ria kar kárákáre fek taokor.

¹⁹Aerapan maok, nopok Pita ntiaka Jon am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yumo nik nap te, apae ninikao Kwaro nke námp fek yae-párák námpon? Yino te ankár Kwaromp karwaok akwap nenemp ni, yiráp karwaok akwap nenemp nie? Yumoku támao youroukoup kipo. ²⁰Yino te am kar farákáp mo nenemp pourou mono. Yino te ankár kápae kare ankank yino wokwaek nkemp, tá wawimp te ponankor farákáp nenempon.”^x

²¹Aerepo maok, am Kaunsil fákáreráo am arop yaworan kot mwanap kar fi yak mo námpantá maok, am arop yaworan ankwap kar kárákáre fek séria maok, pwar napo, akwap. Am te apae

^t 4:10 Ap 3:6 ^u 4:11 Sng 118:22; Ais 28:16; 1 Pi 2:7 ^v 4:12 Jo 14:6 ^w 4:15-16 Jo 11:47
^x 4:17-20 Ap 5:28-29

riteanápe, arop ponankor Kwaro térenámp táman ninikria maomp e sakap napantá, takria, námwan yorowarantánorá apápria pwar napon. ²² Am arop arop yaworao Kwaromp kárákáre fek fwapi papep te, maomp yopwar te wae 40 yopwar kámákár akwap námpon.

Kristen fákáre koupoukarrá Kwarén kar toropwapiap kar

²³ Kaunsil fákárerao Pita ntia Jonén pwapato, am arop yawor maomp firáp yakápnap nap mek arákarrá akwapea maok, am fárákapan pris tokwae ntiaka lo mérnámp arop fákárerao sérariap kar farákáp. ²⁴ Am fárákámp am kar wawia maok, ponankor ankárakamp ninik fek tankápria maok, Kwarén énéni arakrá kar toropwap: “Tokwae Kar e! Amo wokwaek yámar, tá apár, tá solwara, ntia ponankor ankank am mek yakápnapan yoroiafono. ²⁵ Wokwaek kar waráp Yiki Kor Spiritao yinomp appenámp waráp tére konámp arop Devitomp ninik mek sánkánko, mao arakrá sérimpono:

‘Apae riteaka ankwap fi arop
yopor yonkwae pwarámpa wae napon?
Apaeritea am koumteouráp arop te
Kwarén yopor mwanámpria
kwaporok ninik mwar pap napon?

²⁶ Apár ponankor mekamp king fákáre
yorowar mwaria nánap napon.
Gavmanomp poukeyakápnap arop fákáre
énéni koupoukarea maok,
Tokwae Karan apárok anámpá paprá,
tá am Kraiséen kor anámpá pap mwaria napon.’^y

²⁷ Oukoumwan te am kar te waeman kare karonono. Herot, Pontius Pailat ntiaka ankwap fi, tá Israel fi, makia maok, amo wokwaek nánapiap waráp tére arop kwapwe kare Jisasén anámpá pap mwaria, am taun mek tapokwaprá koupoukoura naponono.^z ²⁸ Am fárákapao am ankank tak nap te, waráp kárákáre ntia amo takenkrá ninik napaok támani naponono.^a ²⁹ Tokwae Kar e! Amo ankár yinan apáp sáprá sérarnap kar máná ninikria, waráp tére arop yinan yaewourampo. Aenapo maok, yino fwap apáp moria kárákáre fek waráp kar farákáp mwanámpmon.^b ³⁰ Aeria maok, amoku waráp tére arop Jisasomp kárákáre fek amo touwenap aropamp pourouk yae papria, fwapokwapria maok, nkwakwe make kárákáre yoroampo.”

³¹ Am fárákapao kar toropwapia pwar napo maok, táte am néntépap nap am te némp yérur koropánko maok, táte am fek am fárákapamp pourou mek Yiki Kor Spirit top-pwarámpánko maok,

^y 4:25-26 Sng 2:1-2 ^z 4:27 Mt 27:1-2 ^a 4:28 Ap 2:23 ^b 4:29 Ef 6:19

táte am fárákapao kor apáp mono, kárákáre fek Kwaromp kar farákápaon.^c

Kristen ponankor ankwapan yaewouriap kar

³² Jisasén mérnáp arop ponankor ankárankamp ninik fek saráp yakáp. Arop ankwap ankárank náráp ankank nkea ‘Onokump kareno’rá sér mono. Ankank ponankor te ankár arop ponankor-ampono.^d ³³ Aposel fákárerao Jisas Tokwae warko fárámpámp kar farákápap te, am fárákapamp kar te kárákáre kor kare. Tá Kwaro am mérnáp koumteouráp aropan warákár tokwaeria ourour kwapwe nénkámpon. ³⁴ Aenko maok, am ou mekamp arop te ankwap ankárankamp firráp ankank monámp arop yak mono. Arop ponankor maomp apár yak, tá maomp nap yak nánko te, arop ankwapan nénkria, am fek mani tiria maok, ³⁵ tá am mani te aposel fákáreran sankoropá sánk napo maok, am fákárerao ankank monap koumteouráp aropan nénkapono.^e

³⁶ Tá arop ankárankamp yak námp, maomp e te Josepén maok, aposel fárákapao ankwap e tákapap te ‘Barnabas’ ri pap nap te, am e fi te, ‘Aropamp ninik mek kárákáre sánk konámpon.’ Barnabas te Livaimp fi fekamp apár amor ke Saiprus mekamp aropono.^f ³⁷ Am aropao apár arop ankwapan pwararea maok, am fek mani sámpea maok, sankoroepa aposel fárákapan sánkámp.

Ananias ntiaka Safaira Kwarén poupwekápip kar

5 ¹ Arop ankwap maomp e te Ananias, tá maomp yupu te Safaira. Am Ananiaso náráp apár ankwapmwaek arop ankwapan pwar. ² Aeria am fekamp mani sámpea, ankwapmwaek námoku nanampria pap. Aenánko maomp yupuao kor am wae mér. Aea maok Ananiaso am mani ponankoronoría, ankwapmwaek saráp sankoropá aposel fákáreran sánk.^g ³ Aenánko maok, Pita arakrá sér, “Ananias, amo apaeritea Satan waráp ninik mek top-pwarámpanoria pwatea, Yiki Kor Spiritan kwekár séria waráp apár fekamp mani ankwapmwaek mek wouroump napon?^h ⁴ Wokwaek oukoumwan am arop am apár sámp moap fek te, amokuráp apárono. Tá wakmwaek am apár sámpeanánko te, mani te amoku sámpea poukwap nanap tene. Aeno amo apaeritea am ninik kwatae sámp napon? Amo te aropan poupwekápi mono. Kwarén poupwekápi napon.” ⁵ Aeránko maok, Ananias am kar waria maok, apárok piká párákapria wae sumpwi yak. Aenko maok, arop ankwap fárákapao am kar wawia maok, apáp tirinka wae. ⁶ Aenko maok, ménki-tárápu fárákap koroepa, maomp yákáre waempyam fek woukoupea santukupea pap.

^c 4:31 Ap 2:4 ^d 4:32 Ap 2:44 ^e 4:34-35 Ap 2:25 ^f 4:36 Ap 11:22-26; 13:2-3
^g 5:2 Ap 4:34-35 ^h 5:3 Jo 13:2

⁷Aetapo, yinink ke akwap tenánko maok, maomp yupu am te mér moitea maok, am mek korop. ⁸Pita man nkea sérrá, “Yumo apár fek sámpnep mani te wae támao nie?” Aeránko maok, yupurao sérrá, “Kare, wae támaonono.” ⁹Aeránko maok, Pita man sérrá, “Yumo apaeritea Tokwae Karamp Spiritan mokoepen nke neria poupwekápi nepon? Amo wawae. Waráp poumaropamp yákáre santukup-papnap arop fárákap te mankea ménki fek máyakáp napon. Am fárákap amwan kor sámpá tukupá pap mwanapon.” ¹⁰Aerá séránko maok, táte am fek táman am yupuao kor Pitamp wonae fik piká párákapria wae sumpwi yak. Aenko maok, am ménki-tárápu mankea nke napo, am yupu wae sumpwi yak. Aenánko maok, am fárákap man sámpea santukupea poumaropan papnap wonae fik pap. ¹¹Aenapo maok, sios ponankor, tá arop ankwap fárákapao kor, am anánkwapao taknep kar wawia maok, apáp tirinka waeapon.

Aposel fákáre nkwakwe make kárákáre yororoiap kar

¹²Koumteouráp arop ou mek aposel fákárerao Kwaromp kárákáre fek nkwakwe make kárákáre yororo. Aenapo, Kwarén mérnep arop ponankor ankárankamp ninik fek lotu nap tokwae mekamp Solomonomp naepik koupoukour konapono.ⁱ ¹³Ponankor arop ankwap fárákap te am fárákapamp e sakapria, apápria maok, am fárákapént koropea koupoukour mo. ¹⁴Aenapo maok, kápae kare koumteouráp arop fákáre Tokwae Karan méria koroprá, am fárákapént tapokwap. ¹⁵Aeapo maok, koumteouráp arop fárákapao kor touwenap arop ti-koroprá, mwaeak nkwakwe make kwanpae ankank yunkrá párakoprá maok, am fek tirá kák. Am tak nap te, Pita yámar fek yáarak nánko, maomp wunérirao, am fárákapamp pourouk oupoupour nánko, am fákáreamp touwe fwapanáponoria niapon. ¹⁶Jerusalem wonae fik mwaeakamp, ponankor taun mekampao kor koropea koupoukour. Am fárákap te touwenap arop fárákap ntia kwatae-aropao woukouria kwatae káknámp arop fárákap ti-korop napo maok, am koumteouráp arop te warko fwapiapono.^j

Enselo aposel fákáreran kalabus nap mekamp yaewourimp kar

¹⁷Aenko maok, pris taokeyak konámp arop, tá maomp ponankor mént yakáp konap, tá Sadyusi fákáre, makia maok, am fárákapao aposel fákárerao am tére napan nkea kokwarokria yonkwae pwarámp. ¹⁸Aeria maok, am fárákap aposel fákáreran tia, kalabus nap mek kwataenap arop fákáre yakáp nap mek kák.^k ¹⁹Aenapan maok, kumuruk Kwar Tokwae Karamp ensel ankárankao kalabus nap ménki kik-pwararea maok, am fárákapan ek éréképá mankea sérrá, ²⁰“Yumo tukupea lotu nap tokwae

ⁱ 5:12 Ap 14:3 ^j 5:16 Mk 6:56; Ap 19:11-12 ^k 5:17-18 Ap 4:1-3

mek koumteouráp aropan wourékam yiki yakamp ponankor ninik farákápenke.”²¹ ²¹ Aposel fákárerao am kar wawia maok, koumounek kar lotu nap tokwae mek tukupea maok, koumteouráp aropan kar farákáp.

Pris taokeyak konámp arop, táte maomp arop fákáre, Kaunsil fákáre ponankor wumwi napo koropea koupoukour. Aeria maok, kalabus nap mek kar sámp-kérépria sérrá, “Am aposel fákáre éréképá koropenke.”

²² Mak rapo maok, plisman fákárerao am kalabus nap mek tukupea nkeapo maok, aposel fákáre yak mo. Aenapo maok, warko arákarrá tukupea am farákapan kar sérrá, ²³ “Yino tukupea nke nánko maok, am kalabus nap te ménki kéri yak nánko, am fek taokeyakáp konap soldia fákárerao ménki méntép foukouri yakáp napo maok, yino ménki kik-pwarará yinkea am nap mek nke nánko te, aposel fákáre te ankárankampao kor am mek yak mono.”

²⁴ Aerapo maok, lotu nap tokwae mekamp kepten, tá pris tokwae fákáre makia maok, am kar waria ninikria maok, “Ae te am arop farákap te mokopia moyakáp napon?” ²⁵ Aerapo maok, arop ankárank koropeaka am farákapan sérrá, “Yumo te wawenke. Yumo am arop fákáre kalabus nap mek kák nap te, am farákap te lotu nap tokwae mek yakáprá koumteouráp aropan kar farákáp napon.” ²⁶ Aerá sénánko maok, kepten ntia plisman fákáre tukupea am aposel farákap tiria maok, éréképá korop. Aenapao maok, man te fupuk mono. Takria, koumteouráp aropao nomwan yumwi fek yérénképentánorá apápria párák sánánkar érékép napon.

Aposel fákáre Kaunsilén apáp moria kar farákápap kar

²⁷ Plisman fákárerao aposel fákáre éréképá koropea Kaunsil fákáre nke nap fek párapop napo maok, foukouri yakáp napo, pris taokeyak konámp aropao am farákapan sérrá, ²⁸ “Yino waeman yumwan sérrá, ‘Koumteouráp aropan maomp e fek kar farákáp kwapono’rá séri námp te, yumo wa moi yakáprá, oukoumwan am kar farákáprá yakáp napo, Jerusalem mek mwae kamp koumteouráp arop waeman am kar wawia pwi napon. Tá yumo yinan ‘Am aropan sámp-wouroump napon’rá sérar napon!’”

²⁹ Aerapan maok, Pita ntiaka aposel fákárerao am kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yino te ankár Kwaromp karwaok saráp mwanámpono. Yino te aropamp karwaok tukup mono.” ³⁰ Yumo Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupia sumpwi papapan maok, nomp appeyaenámpomp Kwaro man fárámpea papámpon. ³¹ Kwaro man warámpea narek pokeaka, yae-párák mwae páte nánko tank námpon. Aeria mao nomwan mwae kup yénkrá, nomwan warko éréképnámp arop yak námpon. Am

¹ 5:19-20 Ap 12:7-10 ^m 5:28-29 Ap 4:18-19; Mt 27:25

taknám̄p ke fek táman maok, mao fwap Israel fi nomwan yaewour nánko, nomo kwatae ninik pwarará maonám̄pok tukup nánko, mao nomp kwatae ninik tirá épér naenám̄pon.ⁿ 32 Yino te Kwaro am ankank tére nánko nkenám̄p karan farákáp konám̄pon. Tá Yiki Kor Spiritao kor am ankank táman farákáp nám̄pon. Aenánko, am karwaok tukupnap kourteouráp arop farákapan Kwaro am Yiki Kor Spirit nénk nám̄pon.”^o

**Gamalielo Kaunsil fákárean ‘Aposel fákáreran
porokwe fekenk’ rimp kar**

33 Am Kaunsil fákáre Pitamp kar waria maok, yonkwae pwarám̄pria am aposel fákáreran tirá wour mwari wae. 34 Aenapan maok, am ou mekamp Kaunsil ankwap yak nám̄p mao te Farisi fi mekamp, maomp e te Gamaliel. Mao te lo méria farákáp konám̄p tisa yak nánko, ponankor kourteouráp arop maomp e sakap konap. Mao sérrá, “Aposel fákáreran ek éréképá yinkea napo, kánanke kwarok ke fek yakápanápono.”

35 Aeránko maok, aposel fákáre wae ek yink tenapo, Gamaliel Kaunsil ankwap fákáreran sérrá, “Israel fi mekamp arop fákáre, yumo te mámá arop farákapan apae mwaria te, yumoku támao fwapia ninik kouritea kip. 36 Yumo te wae mér napon, wokwaek tae morok te Tiudas sérrá, ‘Ono te arop tokwae, ono te kárákáreno.’ Waeman 400 naenám̄p niamp arop maomp wakmwaek tukupapon. Aeapan maok, Gavmano soldia tirá kérép nánko, am aropan yaonk-pap napo, man mérap arop farákap pírikimpea tukup napo, maomp tére te kwaporok pwara nám̄pono. 37 Tá wakmwaek, Gavmano kourteouráp aropamp e ti naenám̄p ke fek, Galili mekamp Judaso arop ankwap farákapan yopor kaea Gavmanén yorowaria yérépe mwaria éréképá akwap. Aempan maok, man kor yaonk-pap napo, maomp wakmwaek tukupnap arop farákap pírikimpea tukupapono. 38 Aenapantá, ono oukoumwan yumwan sénampon: Yumo te am arop farákapan te kánanke nkwak maki kwaponno, pwar kipo. Am aposel fákáre aropamp ninik fek saráp tére napo te, am tére kwatae akwap naerám̄pon. 39 Aeno Kwaro námoku nénknám̄p téreanánko te, yumo am farákapan taokor mwanap pourou mono. Yumo takria, Kwarén yorowar mwanape.”

40 Aeránko maok, am Kaunsil fákáre Gamalielo sérám̄paokria maok, aposel fákáreran wumwiria, koropapo maok, am soldia fákáreran sérrá, “Aposel fákárean paok ke fek fupukenke.” Aerapo, am farákapan fupukia pwarará maok, sérrá, ‘Yumo te warko Jisasomp e fek kar farákáp kwaponno’rá séria, tirá kérép.’^p 41 Aeapo maok, aposel fákárerao am kaunsilén pwarará tukupria maok, Kwaro waeman námwan Jisasén mérnep fek pwarápaé sámp mwanap fwap pwi naponorá ninik nám̄ponoria warákáránk.^q 42 Ae nap kwamp maok, kumur méntép lotu

ⁿ 5:31 Ef 1:20; Hi 12:2 ^o 5:32 Ap 1:8 ^p 5:40 Ap 4:18 ^q 5:41 Mt 5:10-12; 1 Pi 4:13

nap tokwae mek, táte aropamp nap mek kor tukuprá 'Jisas te Kraiss támaono'rá am Kwapwe Kare Kar yénkrá farákáprria maok, am tére te ankár pwar moiapon.⁷

**Aposel fákárerao námwan yaewour mwanapria
arop fákánek yoroi kákap kar**

6 ¹Am ke fek táman maok, Jisasén mérnep arop te ou tokwae. Aeria maok, Grik kar fek farákáp konap arop fárákap Judamp kar fek farákáp konap arop fárákapan kokwarok napon. Am te apae riteanápe, am fárákapao fir monap aropan yaewour napao maok, náráp kae koumteouén te yaewour mo napria napon. ²Aenapo maok, aposel éntérsámprampao Jisasén mérnep arop fárákapan koropenkria wumwiria maok, sérrá, “Yino Kwaromp kar farákáp mo pwarará, fir mwar nénk námp te, kwatae yak námpon. ³Aenámpara, kémpiyae fárákap, yumo ou mekamp arop fákánek, arop ponankor man warákár konap, tá Yiki Kor Spirit top-pwarámpá yakáp námp, tá yonkwae kour kwapweráp aran oupouroukia napo, nomo am fárákapan yoroi kák nángo, am tére tére mwanapon. ⁴Aeno yinoku te kápae kare por kar toropwaprá, koumteouráp aropan Kwaromp kar fek yaewour mwanámpon.”

⁵Makrá sérarrá maok, koumteouráp arop ponankor am aposel fákáreramp kar wawia, warákárria maok, fákánek aropan éréképea korop. Maomp e te ará: Stiven te maomp mér te kárákáre kor karia maok, táte Yiki Kor Spiritao maomp pourouk aowarámpá yak námpon. Tá ankwap te Filip, ankwap te Prokorus, ankwap te Nikanor, ankwap te Timon, ankwap te Parmenas, ankwap te Nikolas. Nikolas te Antiok mekamp aropao maok, Juda lotunap ninik sámpea ampaok i konámp arop. ⁶Am fákánek aropan éréképá koropea aposel fákáreamp wonae fik párapo napo, am fárákapao maomp me korok yae paprá Kwarén kar toropwapia maok, am tére mwanap arop yoroi kák.⁵

⁷Aeapo maok, Kwaromp kar kápae kare apár mek akwapánko maok, kápae kare koumteouráp arop Jerusalem mek Jisasén méria, maomp firáp yakápiapon. Táte kápae kare pris fákáreao kor Jisasén méria Kwaromp karwaokiapon.^t

Juda firaó Stivenén kotiap kar

⁸Kwaro ourour kwapwe ntia kárákáre tokwae Stivenén sánkánko maok, am fek táman koumteouráp arop nkeap fek nkwakwe make kárákáre yoro. ⁹Aenko maok, arop ankwap fákárerao Stivenént kar yorowar. Am arop fárákap te Judamp 'Amwar Yakápnep Arop Fákáreamp lotu nap'rá sér i konap mekamp arop fárákap, taun tokwae Sairini

^r 5:42 Ap 17:3 ^s 6:6 Ap 13:3 ^t 6:7 Ap 16:5

mekamp, tá taun tokwae Aleksandria mekamp, tá provins Silisia ntia provins Esia mekampaiapon. ¹⁰ Yiki Kor Spiritao Stivenén yonkwae kour sánk námpara, am arop fárakap te maomp kar te kwe-pwar mwanap pourou mono. ¹¹ Aenámpantá maok, am fárakap arop ankwap fárakapan kar porokwerá arakrá sér, “Yumo yankar-séria ‘Yino wa nánko, Stiven te Moses ntiaka Kwarén wouroump-séri námpono’rá sérenke.” ¹² Amnap ninik fek koumteouráp arop, tá Juda taokeyakáp konap arop, tá lo yénkrá farákáp konap arop, Stivenén sámp-wouroumpenkria fopwaok. Aenapo am fárakapao tukupea Stivenén sámpea maok, Kaunsil fákáreranapok sámpá tukup. ¹³ Am fárakapao man kwekár sér mwanap arop fákáre éréképá tukupeakapo maok, am arop fárakapao arakrá sér, “Am arop te kápae kare por Kwaromp nap ntia maomp loan kwatae kar sér i konámpon.” ¹⁴ Mak ritea maok, arakrá sér, “Yino wanánko, mao sérrá, ‘Am Nasaret mekamp Jisas te lotu nap tokwae souroumpouria, Moseso nomwan sápámp ninik pwarará, ankwap yiki ninik kák naenámp’rá sér i konámpon.” ¹⁵ Aerapo maok, am Kaunsil tankápnap fákáre ponankor Stivenén tokoreyakápria nke napo maok, maomp yimetáp te enselomp yimetáp wae niampi yak.

Stiveno Kaunsilén kar farákápámp kar

7 ¹ Aenángo maok, pris taokeyak konámp arop Stivenén arakrá turunk, “Mámá kar amwan sénap te kare kar ni mo nie?” ² Aeránko maok, Stiveno sérrá, “Kémpiyae tárápu, tá onomp tékénou fákáre, yumo wawenke! Wokwaek kar nomp ounáp Abraham oukoumwan taun Haran mek akwap mo, apár Mesopotemia mek yakámp fek maok, am ke fek táman yámar mekamp wae tokwaeráp Kwar Abrahamonámpok koropámpon. ³ Aeria maok, Kwaro man arakrá sér, ‘Amo waráp firáp arop, tá waráp apár fi máte wampwe pwarará, akwap napo, amwan am mek yak nanap apár yénkép nanampon.’ ⁴ Aeránko maok, Abrahamo am apár Kaldia pwarará akwapea Haran mek yak. Aenko am ke fek maomp naropwar sumpwi nánko, warko Kwaro man sámp-kérépánko maok, koropeaka nomo oukoumwan yakápnámp apár mek mamek yakámp. ⁵ Aeno Kwar te Abrahamén apár ankwap námoku naenámp kare te sánk mo, tá ankwap kánanke kareanángo pwar moimpon. Aempan maok, Kwaro, wakmwaek mámá apár sánkea nanko, maomp apár yak, tá maomp tárápu firamp apár yak naenámp rimpon. Abraham te am ke fek oukoumwan táráp sámp mo nánko maok,^x ⁶ Kwaro man takrá sér, ‘Nánkár wakmwaek waráp ounáp tárápu te ankwap fi apár mek tukupá yakámp mwanapon. Aeria am fárakap te ankwap fi aropamp kwaporok tére arop yakámp napo, am fárakapao man sámpá

^u 6:10 Lu 21:15 ^v 6:11 Mt 26:60-61 ^w 7:2-4 Stt 12:1-5 ^x 7:5 Stt 17:8

yampourourá tukupea 400 yopwar fek mwanapon. ⁷Aenapan maok, nánkár wakmwaek te ono am takinap ankwap fi arop fárákapan nopok touwe nénk nanampon. Aea napo maok, nánkár wakmwaek am fárákap am fi pwarará koropea, mámá apár mek onan lotu mwanap'rá sérimpon.^y ⁸Kwaro Abrahamén kontrak yoroinámp yénpéria, mao ankár yipi fárákap naenámp rimpono. Tá wakmwaek Abrahamo Aisakomp naropwar yakria, yukupuk yae fek Aisakomp yipi fárákápámp. Aeakánko maok, Aisak te náráp táráp Jekopomp yipi fárákap. Tá nomp appenáp Jekop maomp tárápu éntér-sámprampan yipi fékérimpon.

⁹Am appeyaenáp támao náráp nánae Josepén kokwarokria kwaporok tére konámp arop niampia sámprá, ankwap fi aropamp yaek sámp-kérépapon. Aenapo, am fárákapao man Isip mek warámpá tukupapan maok, Kwaro méntér yakámp. ¹⁰Mao man yaewourria, maomp ninik kápae tirá épéri pwar. Tá Josep Isip mekamp kingént kar sénánko maok, Kwaro man kingo warákár naenámp yonkwae kour sánk. Aenánko maok, kingo man Isip mekamp ankank poukwap naenámp Gavman Tokwae yoroí pap. Aetenánko maok, mao kingomp nap mekamp ankankan kor poukeyakámp.^z

¹¹Nánkár wakmwaek maok, Isip mek fir mo nánko, yae-porokwe tokwae ponankor apár mek koropria, Kenan mek kor tak nánko, kourteouráp arop ponankor ninik kápae tokwae sámpapon. Tá nomp appeyaenápo kor fir fár mwanap moimpon.^a ¹²Aeria maok, Jekopo wanánko, 'Fír te Isip mek tank námp'rá sénapo maok, táte mao nomp appeyaenáp manénkir tirá kérép.^b ¹³Aeapan maok, warko anánkan tukupap te Josepo náráp naeounápén sérrá, 'Ono te Josepono.' Aeránko maok, táte kingo kor Josepomp fi am mérimpon. ¹⁴Aeria maok, táte Josep náráp naropwar Jekopén kar kérépria wumwi nánko maok, Jekopo náráp kourteouráp arop fi éréképea koropámp te 75ono.^c ¹⁵Aea maok, Jekop Isip mek akwapá yakea maok, wakmwaek sumpwi tenánko, nomp appeyaenáp fákáreao kor wae surumpwi pwar.^d ¹⁶Aenapo, am fárákapamp kour te apár Kenan mek tiarárrá ti-tukupea taun Sekem mek, wokwae Abrahamo Hamoromp tárápuran mani silva sánkria sámpámp apár mekamp péri me mek kákapono.^e

¹⁷Kwaro wokwae kar Abrahamén sérimp yopwar 400 wae akwapá pwar naeria nánko maok, am fek táman Isip mekamp Israel fi wae námoku kápae kare forokora wae. ¹⁸Aenapo maok, am ke fek táman king ankwap Isip mek yakria maok, Josepomp tére te mér moitea yakrá maok,^f ¹⁹am king támao nomp firáp arop firan poupwékápria sámpá

y 7:6-7 Stt 15:13-14; Kis 3:12 z 7:9-10 Stt 17:11,28; 39:23; 41:37-44 a 7:11 Stt 41:54

b 7:12 Stt 42:1-5 c 7:13-14 Stt 45:1-11 d 7:15 Stt 46:1-7; 49:33 e 7:16 Stt 33:19

f 7:17-18 Kis 1:7-8

yampourou. Takria maok, am fárákapan, ‘Yiráp tárápu ek épéri tenapo surumpwianápono’ ria fopwaoka wae napon.^g ²⁰ Am ke fek táman Mosesomp éntupwaro man fárákapea-nánko, am táráp te kwapwe kare kare nánko maok, Kwaro man warákár. Aenánko, éntupwar naropwaro kánánkámp sámpá yak nepo, wae yinink yunk akwap te. ²¹ Aenánko maok, wakmwaek am táráp ek sakwapea páte nepo maok, tá kingomp yupu-tárápao akwapea nkea sámpea, mao námokuráp tárápnámp wurumpámpon. ²² Takianánko maok, Moses éririaka, Isip mek skuliaka am mekamp mér kwapwe sámpea maok, kárákáre kor arop yakria, kar kárákáre fek farákáprá, nkwakwe make ankank kárákáre térempono.^h

²³ Mao am mek yakrá akwapea 40 yopwaria maok, warko náráp ankwapyaeánáp Israel firan nke naeria akwap. ²⁴ Akwapea nke nánko maok, Isip mekamp arop ankárankao Israel mekamp aropan yorowarrá yarakánko maok, Moseso man yaewourria Isip mekamp aropan porokwapea sumpwi pap. ²⁵ Aeria maok, Mosesomp ninik te maomp ankwapyaeánáp fárákáp, Kwaro náráp yaerént purá am fárákapan yaewour naenámprá ninik mwanapan mpwe námpon. Aenámpan maok, am fárákáp mér mono. ²⁶ Takia maok, táte ankwap yae fek Moseso nke nánko maok, Israel mekamp arop yawor nonopok yorowar. Aenepo maok, mao akwapea sérémékéria taokarrá pap naeria maok, am arop yaworan sérrá, ‘Ae! Yumo te mwearono. Apaeritea yumoku támao nonopok touwe sámp neria nepe?’ ²⁷ Mak ránko maok, am manénkir níkia yorowarámp arop támao Mosesén panánkár sakwapria sérrá, ‘Amo te akwapae. Amwan te wa yinan taokeyakrá tárakwamp nanap arop pap námpon? ²⁸ Amo te yipirman Isip mekamp aropani napnámp, onan kor porokwap pap nae rape?’ ²⁹ Aeránko maok, Moses am kar wawia mao wae farákáp. Mao farákápá akwapea Midian firamp apár mek yak. Aeria maok, wakmwaek am mekamp yupu sámpea maok, poumou-táráp anánkaopwe ti.ⁱ

³⁰ Moses am mek 40 yopwar yakeanánko maok, Sainai faonkwe wonae fik arop yak mo apár mek ensel ankwap maonámpok korop. Am ensel te Moseso nke nánko, yao kánanke yowe mek yaomwi yurunk nánko am mek yak. ³¹ Moseso am táman nkea ninik tokwae. Aeria maok, mao fwapi nke nae yonkwaerá wonae fik akwap nánko maok, Tokwae Karao man sérrá, ³² ‘Ono waráp appewarápomp Kwaro nae, tá Abraham, Aisak, Jekop, maomp Kwaro nae’rá sér. Aeránko maok, Moses wará yákrá kour me woukoupria maok, am mek énoukoup naerianámp te, apápa wae. ³³ Aenánko maok, Kwar Tokwaerao man sérrá, ‘Amo ankár waráp pukamp su te wor-papae. Am te apae riteanápe, táma apár amo am mek fokopeyak nap te, onokumpria maok, am te fou kareno. ³⁴ Ono te Isip mek

^g 7:19 Kis 1:10-11 ^h 7:20-22 Kis 2:1-10 ⁱ 7:23-29 Kis 2:11-15; 21-22

onomp firáp koumteouráp aropan nap kwatae ninik te wae nke nampono. Ono am fárakapamp ém kar te wae wawia nampan, am Isip fárakapamp yaekamp warko érékép naeria ék nampon. Ae namp kwamp, ono amwan Isip mek warko sámp-kérép nae rae.’

³⁵ Manénkir te Israel fi Mosesomp kar ták-pwarará arakrá sér, ‘Amwan te wa yinan taokeyakria yinan kot nanap arop pap námpono?’ rá sériapono. Aeapan maok, Kwaro am arop Moses táman arop taokeyak konámp arop, tá am fárakapan érékép naenámp arop yoroia sámp-kérép námpon. Yao kánanke mek yaomwi yurunk námp meknámp enselomp yae kor fek Kwaro man tak naenámp kárakáre sánk námpon.^j ³⁶ Aeránko maok, Moseso Isip mek akwapea, Kwaromp nkwakwe make kárakáre yoroia, am feknámp Israel fi éréképá akwapea Noumouri Solwara mek, tá kwar saráp mek 40 yopwar fek kor nkwakwe make kárakáre yororo.^k ³⁷ Am Moses támao Israel firan sérrá, ‘Nánkár Kwaro yiráp ankwapnáp ankárank nánapi pwate nánko, onoku yak namp niamp yak naenámpon.’^l ³⁸ Wakmwaek Israel fi tukupea kwar saráp mek koupoukour yakáp napo, am Moses támao am fárakapént yakámp. Tá maonarek Sainai faonkwe wi fek pokeanángo maok, enselo man kar sánkánko, maonam Kwaromp yiki yak konámp kar nomwan farákápámpon.^m

³⁹ Aenámpan maok, nomp appeyaenáp te maomp kar wa moria kar ták-sirirá paokopria, warko Isip mekamp ankankan kikiankria, am mek arári tukup mwaria waeapon.ⁿ ⁴⁰ Am fárakap te Mosesomp nánae Aronék sérrá, ‘Am yinan Isip meknámp éréképea koropnámp Moses te, maonam te apae mokoprian nomo mér mo námpono. Amok ankár yinomp kwar yoroia napo, maonam mekia akwapria, yinan éréképá akwap naenámpon.’ ⁴¹ Am ke fek táman gol fek bulmakau soup ankárank niamp kwekár kwar yoroi papea, man ofa sánk. Aeria am námokuráp yae fek yoroiap kwekár kwar táman warákáránkrá koupoukarrá fir kékérouará fépér.^o ⁴² Aenapo maok, Kwaro am fárakapan, yumoku naponoria younkwe sitenánko maok, kwaporok námoku támao takrá kwekár kwarén loturá paokopria maok, yámar, yunk, térmeráp ankankan lotuiapono. Am tak nap te, profet fákáreramp buk fek yak námp niampon. Am kar te arakrá sér,

‘Israel fi yumo te kwar saráp mek
40 yopwar fek yakápria
bulmakauráp sipsip fupukrá tia ofa nap te,
ae te yumo am ofa taki nap te onani nap nie?
Mo karonu.

⁴³ Am yumo sampnap sel nap te
kwekár kwar Molekompono.

^j 7:30-35 Kis 3:1-10 ^k 7:36 Kis 7:3; 14:21; Nam 14:33 ^l 7:37 Lo 18:15 ^m 7:38 Kis 19:3; Lo 9:10 ⁿ 7:39 Nam 14:3 ^o 7:40-41 Kis 32:1-6

Tá yumo yiráp kwekár kwar
 Refanomp térme wunérian kor samp napon.
 Yumo te am kwekár kwaromp wunéri yororoia
 man lotu napono.

Aenapara, ono yumwan mapekamp
 fárarámprá párapok nanko,
 nkwapok Babilon firamp apár yak námp mwaek
 tukupá yakáp mwarea napon.^p

⁴⁴Wokwaek kar nomp appeyaenáp fákáre te kwar saráp mek yakápap sel fekamp Kwaromp lotu nap sámpá yakápiapon. Am lotu nap yak námp te am fárákapan, Kwar te yiráp ou mek yak konámponorá yéncép námpon. Am sel nap ti nap fek te Kwaro Mosesén sérimpaokria, Moseso nkenámp wunéri mántwaok tiapono.^q ⁴⁵⁻⁴⁶Wakmwaek maok, Josua nomp appeyaenámpomp tárápu éréképá koroepa Kwaro ankwap fi aropan yorowaria kwe-pwaranámp apár sámpea am apár mek am sankoropap sel fekamp lotu nap sámp-fokopapono. Am sel fekamp lotu nap te ankár taki yakrá koroepa Kwaro warákár konámp arop King Devit yaknámp ke fekimpon. Tá Devito nomp ounáp Jekopomp Kwaromp nap ti nae yonkwaeria Kwarén kar toropwapimpon.^r ⁴⁷Aempan maok, wakmwaek Solomonó máma nap tímpon.^s

⁴⁸Aeno narek yaknámp Kwar Tokwae te aropao tinap nap mek te yak mo i konámpono. Profeto makrá sérimpon,

⁴⁹‘Kwar Tokwaerao arakrá sér:

“Yámar te onomp sianono,
 tá apár te ono am yumuntut pu pátea tank konampono.
 Ae konámpara,
 yumo onompor te mokoepourouráp nap ti mwanapon?
 Tá ono te anepér nanamp némp te
 maok yak naenámpon?”

⁵⁰Onoku támao am ankank yoroi nampono.”’^t

Tá Stiveno Kaunsil fákárean warko arakrá sér,

⁵¹“Yumo te kwekápnap aropono. Yumo te ankwap fi aropamp ninik niamp nape. Yiráp woupwi te kéri yak nánko, Kwaro sénámp kar wa mo napon. Yumo te wokwaek yiráp appeyaenápoiápnámp Yiki Kor Spiritamp kar ták-siri napon.”^u ⁵²Wokwaek te apae profet yakánko, yiráp appeyaenápo man sámpá yampourou moiapon? Am fárákap te ‘Yae-párák kare ninik naenámp arop korop naenámp’rá sérámp aropan te tirá wouriapon. Aeapan maok, oukoumwan te am arop wae koroepanámpan yumo man yopor aropamp yaek pap napo, man sámp-wouroumpapon.”^v

^p 7:42-43 Emo 5:25-27 ^q 7:44 Kis 25:9 ^r 7:45-46 Jos 4:11; 18:1; 23:9; 2 Sml 7:1-2

^s 7:47 1 Kin 6:1,14 ^t 7:48-50 Ais 66:1-2 ^u 7:51 Kis 32:9 ^v 7:52 2 Sto 36:16

53 Yumo te enselomp yaekamp Kwaromp lo sámp napao maok, yumo ampaok tukup moi naponon.”^w

Stivenén yumwian arokop papnap kar

54 Stiveno makrá sénánko maok, Kaunsil fákáre am kar wawia, youpoukwap tokwaeria, you kikimpia wae. 55 Aenapan maok, Stivenén Yiki Kor Spiritao woukoupeyak nánko maok, yámar mek tokoreyakria nke nánko maok, Kwaromp wae kwapwe tákap nánko, am mek Jisas Kwaromp yae-párak mwaek fokopeyak námp nke. 56 Aeria maok, Stiveno arakrá sér, “Yumo wawenk! Ono yámar mek nke nanko, yámar kikir akwap nánko, Aropamp Táráp Kwaromp yae-párak mwaek fokopeyak nánko nke nampon.”^x

57 Aeránko maok, am fárakap am kar wawia maok, tékén kar kárakáre fek sérarrá, Stivenomp kar wawantánoria woupwi mek yae kákar. Aeria maok am fárakap ponankor ferámprá foporakorrá tukupea Stivenén sámp. 58 Man sámpea santukupea ek taun younkwek sirarrá paokoprá man yaonk-pap mwaria yumwian arokop. Am manénkir man wouroump-sériap arop fárakap náráp waempyam éri worépámpá tukupea, arop tár-ménki ankwapamp wonae fik kák. Am aropamp e te Sol.^y 59 Aeria maok, táte wae Stivenén yumwi fek arokopap ke fek te, Stiven arakrá kar toropwap, “Jisas Tokwae Kar e, amo onomp waemp sámpae.”^z 60 Aeria maok, mao kwaráp torokomprá, tékén warko wumwiria sérrá, “Tokwae Kar e! Amo te am fárakapaonap kwatae ninik te nopoki kwaponon.” Stiveno makrá séria pwarará maok, mao wae sumpwi.^a

8 ¹ Aenapo maok, Sol te, fwaprá kar Stivenén sámp-wouroump naponorá ninikimpon.

Solo siosén sámpá yampourouimp kar

Stivenén sámp-wouroumpnap ke feknámpia maok, Jerusalem sios kounteouráp aropan sámpá yampourouiaponon. Aenapo, sios mekamp ponankor kounteouráp arop te pirikimpea distrik Judia ntia distrik Samaria mekmwaek turukump napan maok, aposel fákáre te oukoumwan Jerusalem mek am mek yakáp.^b ² Arop ankwap fárakap Kwaro warákárnámp ninikaok kar paokop i konap te Stivenomp yákáre papria maok, éménka waeapon. ³ Sol te térea waerá sios mekamp kounteouráp aropan sámpá yampourou. Aeria maok, mao te nap-nap kounteouráp arop ti-akwaprá kalabus nap mek kák.^c

Samaria mek Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápap kar

⁴ Am kounteouráp arop fárakap pirikimpea tukupnap mwaeknámp te, am némpouk mwaek Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákáprá tukup.

^w 7:53 Ap 7:38; Hi 2:2 ^x 7:56 Kl 3:1 ^y 7:58 Ap 22:20 ^z 7:59 Lu 23:46

^a 7:60 Lu 22:34 ^b 8:1 Ap 11:19 ^c 8:3 Ap 9:1-2; 26:9-11

⁵Aeria maok, Filip te Samaria mekamp taun ankwap mek akwapea maok, Kraisoinámp Kwapwe Kare Kar am fárákapan farákápámp. ⁶Kápaé kare koumteouráp arop fákáre Filipomp kar waria maok, mao nkwakwe make kárákáre yoro námp nkeria maok, am fárákap woupwi pátea tankáprá maomp kar yae-párák wawiapon. ⁷Kápaé kare kwatae-arop koumteouráp aropamp pourouk woukouri yaknámp yéréperá kérépánko nke. Tá kápaé kare arop pu kor surumpwi yakáp námp, tá pu kwataenap arop fárákap te warko fwap.^d ⁸Aenapo maok, táte am taun mekamp koumteouráp arop te nkea warákár tokwaeapono.

⁹Arop ankárank am taun mek yak námp maomp e te Saimon. Mao te kápaé kare yopwar fek fouráp, nkwakwe make ouwur tia yárakria maok sérrá, “Ono te arop tokwaeno.” ¹⁰Aeránko maok, am némpouk yakápnap arop tokwae, tá kwaporok yakáp konap arop ponankor Saimonomp kar táman waria maok, ‘Am te Kwaromp kárákáreráo maomp pourouk yaknámp “Kárákáre Tokwae” rá sér i konapon. ¹¹Aenapo maok, kápaé kare por mao nkwakwe make kárákáre yoronámpantá maok, kárákáre fek maomp kar wawia ninik tokwae. ¹²Aeapo maok, wakmwaek Filipino Kwaromp firáp taokeyak konámp Kwapwe Kare Kar farákápria maok, Jisas Kraisomp e mént farákápánko maok, am fek táman koumteouráp arop wawia méria maok, ént mek nér. ¹³Aeapo maok, Saimono kor wawia méria maok, ént mek anámpeaka Filipént yárakria maok, Filipino nkwakwe make kárákáre tokwae yororo námp nkeria, mao te ninik tokwae.

¹⁴Tá Jerusalem mek yakápnap aposel fákáre wa napo maok, “Samaria fi te Filipino farákápnámp Kwaromp kar yae-párák wa nape.” Aerá sénapantá maok, am aposel fákáreráo Pita ntiaka Jonén am mek tirá kérép. ¹⁵Aeapo maok, am arop yaworáo akwapea am mekria maok, ‘Kwaro am fárákapan Yiki Kor Spirit nénkano’ ria kar toropwap. ¹⁶Am te apae riteanápe am arop fákárerámp pourouk Yiki Kor Spirit oukoumwan ék mo nángo, am fárákapáo kwaporok Jisasomp e fek saráp ént mek nér. ¹⁷Aeapantá maok, arop yaworáo am arop fákárerámp me korok yae paprá kar toropwap nepo maok, am fárákap wae Yiki Kor Spirit sámp.^e

¹⁸Aeapo Saimono am aposel arop yaworan nke nángo, am fárákapámp me korok yae papepo, am fárákap Yiki Kor Spirit sámp nap nke. Aeria maok, mao kor mani sámpea, am arop yaworaonepok koropea sérrá, ¹⁹“Yumo am kárákáre te onan kor sámp nepo, ono kor arop ankwapámp me korok yae pap nanko, mao Yiki Kor Spirit sámp naenámpon.”

²⁰Aeránko maok, Pita man sérrá, “Kwaro sánknámp ankank te kwaporok sánk námpon. Aeno amo am te mani fek sámp konapan mpweria, amo mani fek sámp nae nape? Am mani te tomorea amont

^d 8:7 Mt 10:1; Mk 16:17 ^e 8:17 Ap 9:17; 19:6; 2 Ti 1:6

moyak naenámpon. ²¹ Waráp ninik te Kwaro nke námp fek te yae-párák mo námpara, amo te yino Kwaromp térenámp mek yinont tére nanap pourou mo kareno. ²² Aenapara, amo te waráp kwatae ninik am ankár younkwe sánkea, amo Tokwae Karan kar toropwapria sénapo, waráp ninik mekamp ninik kwatae am tirá épér kuni mo nie? ²³ Ono amwan nke namp te, amo Kwaro kwaporok sánknámp ankankantá kikianknap ninik kwatae támao waráp ninik kwatae papria, amwan kwatae ninik mek fákapá fákeyak námpon.”

²⁴ Aeránko maok, Saimono am arop yaworamp kar pwarokwaprá maok, arakrá sér, “Ae te yumo onan yaewour riaka Tokwae Karan kar toropwap nepo maok, mao onan yaewour nángo, takeniamp korop mo naenámpon.”

²⁵ Aenángo maok, am aposel yawor man wae pwarará, koumteouráp aropan Tokwae Karamp kar farákápria, tá Kwaro am arop yaworan yaewourinámp ankank am táman kor méntér farákáp. Takia pwarará, am arop yawor arákarrá Jerusalem mek akwap. Am arop yawor akwapep fek te, am Samaria mekamp némp kánanke-táráp mekmwaek Kwapwe Kare Kar farákáprá akwapepono.

Filip ntiaka Itiopia mekamp aropamp kar

²⁶ Kwar Tokwaeramp enselo Filipén sérrá, “Amo fárámprá Jerusalem meknámp Gasa mek piknámp épi mwae-páraok akwapae.” ²⁷ Aeránko maok, Filip am mwae-páraok akwapria nke nángo maok, Itiopia mekamp Kwin Kandasimp mani ankank taokeyak konámp aropao Jerusalem mek lotuia pwarará^f ²⁸ warko námokuráp apár fi mek akwap naeria korop. Mao te karis mek tankrá, profet Aisaiamp buk fekamp kar farákáprá akwapánko maok, ²⁹ Yiki Kor Spiritao Filipén sérrá, “Amo karis firi wonae fiaok akwapae.”^g ³⁰ Aeránko maok, Filip fárakoprá akwapea am karis wonae fik am fekria wanánko maok, am aropao profet Aisaiamp buk fekamp kar farákáp. Aenángo maok, Filipino man sérrá, “Amo te am farákápnap kar fi te mér rape mo nie?”

³¹ Aeránko maok, am aropao Filipomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Arop am fi kor onan sér mo nángo te, mokopia mér nanampon?” Aerá séria maok, Filipén sérrá, “Amo narek karis mek aokea onont tankae.”

³² Am Kwaromp kar ankwapmwae farákáp námp te arakrá sénámpon,
 “Sipsipan porokwap pap mwaria warámpá tukup,
 tá sipsip morokamp pwae fárákap mwaria napo,
 apánk mo i konámp niamp,
 mao kar tákap mo námpon.

³³ Am fárákapao
 am nkwakwe make wouroumprá sérarrá tukupap te,

^f 8:27 Ais 56:3-7 ^g 8:29 Ap 10:19

yaepárák kot i konap fek kot mono.
 Tárápu forokarea yakáp napo,
 arop fárákapao am fárákan
 maoinámp kar farákáp mwanapanápe, mono.
 Arop fárákapao waeman faropá páte napo,
 warko má apár mek yak mo námpon.”^h

³⁴Mao am kar farákápea pwarará Filipén turunkrá, “Am profet takrá sénámp te wan sérimpon? Mao te námokuráp pourou karean sérimp ni, arop ankwapan sérimp nie?”

³⁵Aeránko maok, Filipino am aropao nkerá farákáp námp fekamp kar fi séria maok, am feknámp Jisasomp Kwapwe Kare Kar ankwap farákáp.

³⁶Takrá mwaeao akwapea nke nepo, ént ankwap yak. Aenánko maok, am Itiopia mekamp aropao sérrá, “Amo ént mámara yak námp nkeae. Apae ankankao onan taokor nánko, ono ént mek anámp mo nanampon?”

³⁷Aeránko maok, Filipino man sérrá, “Amoku támao wae mér kare nap kwamp te, fwaponon.” Makrá séránko maok, tá am aropao kar pwarokwaprá sérrá, “Ono te wae mér nampon, Jisas Kraiss te Kwaromp Tárápono.”

³⁸Aerá séri pwarará maok, náráp tére aropan sénánko, mao hosan taokor nánko, karis fokokeyak. Aenánko Filip ntia am arop ént mek pikia maok, Filipino man ént mek anámpá pap. ³⁹Takia pwarará, kárákáre fek aok nepo, koupour kar Tokwae Karamp Yiki Kor Spiritao Filipén warámpá akwap nánko, am arop te warko man nke mono. Aenámpao maok, am arop te warákárria maok, wae námokuráp mwae-páraok akwap. ⁴⁰Tá Filip wae akwapea Asdot mek am mekamp taun kápae mek am mek yárákrá Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákáprá yárákia maok, wakmwaek Sisaria mek akwapámpon.ⁱ

Solo Kristenimp kar

9 ¹Am ke fek te Solo Jisasomp firáp aropan sámpá yampourourá tirá wour naeria kárákáre. Aeria maok, pris taokeyak konámp aropaonámpok akwapea maok, ²man sénánko, mao taun Damaskus mek Judamp lotu nap taokeyakáp konap arop fárákapampor pas kumwia, Solomp yaek sánk. Am pas fek te arakrá sér, “Solo yárákrá, Jisasonámpaok tukup konap koumteouráp arop fárákap nke námp kwamp te, mao tirá fápákamánkia Jerusalem mek éréképá korop naenámpon.”^j ³Aeria maok, Sol wae Jerusalem pwarará akwapea Damaskus wonae fik nánko maok, tá koupour kar yámar meknámp wae maomp pourouk tákap. ⁴Aenánko maok, Solo apárok piká párákap. Aeria maok, mao wa nánko, arop ankárankampamp kar arakrá sér, “Sol, Sol,

^h 8:32-33 Ais 53:7-8 ⁱ 8:40 Ap 21:8 ^j 9:1-2 Ap 8:3

apae riteaka amo onan sámpá yampourourá térea wae rape?” ⁵Aeránko maok, nopok Solo sérrá, “Tokwae Kar, amo te wa nape?” Tá nopok mao sérrá, “Ono Jisaso nae. Amo te onan sámpá yampourou napon.^k ⁶Aeno amo fárámpea taun mek akwapae. Nánkar arop ankárankao amo ankár takrá tére nanap ankank sénaenámpon.”

⁷Am arop fárákap Solént tukupap te kokorokoria kar tákap mono. Am fárákap fougouri yakáprá am arop kar sénámp wa napan maok, am fárákap te am arop pourou nke mono. ⁸Aeapo maok, Sol am feknámp fárámprá yi fikarrá nke námpao maok, maomp yi te oukoumwan kirikip yak. Aenámpantá maok, arop fárákapao man yae tokoropeaka taun Damaskus mek tukup. ⁹Mao am mek yinink kumuri yak námp te, maomp yi te oukoumwan sukupi yak. Aenángo mao te firráp énráp fár mono.

¹⁰Tá Jisasomp firáp arop ankwap Damaskus mek yakámp, maomp e te Ananias. Man Tokwae Karao yém sérrá, “Ananias!” Mak ránko maok, mao sérrá, “Tokwae Kar e, ono máyak rae.” ¹¹Aeránko maok, Tokwae Karao man sérrá, ‘Amo fárámpea máma mwae kup maomp e ‘Yae-Párak Kare Mwae’ am mwae akwapea, Judasomp nap mek oupouroukamp. Tarsus mekamp arop ankárank, maomp e te Sol, mao am mek Kwarén kar toropwaprá yak námpon. ¹²Maomp yi te oukoumwan kirikipiyak námpan maok, mao yémén nke nángo, arop ankwap, maomp e te Ananias, akwapea maomp yi warko fwapanoria maomp pourouk yae pap námpon.

¹³Aeránko maok, Ananiaso napok kar pwarokwaprá arakrá sér, “Tokwae Kar e, ono wa nanko, kápae kare arop sérarrá, ‘Am arop tene waráp firáp Jerusalem mekamp aropan sámpá yampourou i konámpon.’ ¹⁴Mao te pris tokwae fákárrerao ‘Takaerá sénapo, mapek yakáp konap waráp e séria amwan lotunap arop fárákapan fápákamánkrá yarak námpon.”

¹⁵Aerámpan maok, Tokwae Karao man sérrá, “Amo te akwapae. Am arop te oukoumwan onomp tére arop yak naenámpon. Ono man ankwap fi aropan, king fákárean, tá Israel fi mek kor yárákrá onomp e érik farákáprá sénaenámprá nánapi tenámpon.^l ¹⁶Mao onomp e farákámp námp fek nkwaekwe make touweráp kápae koropánk nángo, sámpea kárakáre fek fokopeyak naenámp yéncép nanámpon.”^m

¹⁷Aenángo maok, Ananias akwapea maok, nap mek youmpea Solomp pourouk yae paprá maok, arakrá sér, “Nánae Sol, amwan Jisas Tokwae Karao mwaeak kikipi námp, mao támao onan sámp-kérép nángo, ono korop namp te, waráp yi fwap nke napo, amwan Yiki Kor Spirit woukouponoria nampon.” ¹⁸Ananias takrá séri pwar nángo maok, Solomp yi mek káre niamp am kárakapá yak námp koupour kar kwarákár

k 9:5 Ap 5:39 l 9:15 Ap 25:23; Ro 1:5 m 9:16 2 Ko 11:23-28

éká párákap nánko maok, maomp yi wae fwap nkeria, fárámprá ént mek anámp. ¹⁹Aeria maok, wakmwaek Sol wae fwap fir fária kárakáre sámp.

Sol Damaskus mek Kwapwe Kare Kar farákápámp kar

Solo Damaskus mek Jisasomp firáp arop fárákapént ankwap yinink yae yakea maok, ²⁰wakmwaek Juda firamp lotu nap mekmwaek yárakria maok, ‘Jisas te Kwaromp tárápono’rá farákáprá sér. ²¹Aeránko arop ponankor Solomp kar wawia maok, kokorokoria arakrá sér, “Wi! Am arop te Jisasomp e fek loturá kar toropwapnap arop fárákapán sámpá yampourou i konámp támaono. Mao te Jerusalem mek takianámpao, mapek koropea arop fápákamánkia pris Tokwae fákáreaonapok éréképá akwap naeria korop námpon.”ⁿ

²²Aerapan maok, Solo ‘Jisas te Kraisa támaono’rá farákápnámp kar te kárakáre kor karia maok, érik karaok farákár. Aenánko maok, Juda fárákap Damaskus mek yakáp nap am kar wawia maok, kokorokoria, nopok kar sér mwanap pourou mono.^o

Juda firao Solén sámp-wouroump mwariakapo farákapá akwapámp kar

²³Kápae kare yae akwap tenánko maok, am Juda fákáreráo koupoukarea maok, Solén sámp-wouroump mwaria kar pap.^p ²⁴Aeria Juda fákáre Solén mwanámpria, taun yár ménki fek yámaraok, tá kumuruk kor man yééréki yakáp. Aenapo, Sol am taknap kar wae wa. ²⁵Aenánko maok, Solo éréképea yarak i konamp arop fárákapao man kumuruk taunan yarokwapnap yumwi fekamp yár windo meknámp basket tokwae mek papea paok fek ér-popwarrá pikia apárok papapono.

Sol Jerusalem mek yakámp kar

²⁶Wakmwaek Sol Jerusalem mek akwapea Jisasomp firáp aropént yak naerianámpan maok, am fárákap te man, Jisasomp firáp moan mpweria apáp tirink. ²⁷Aeapo maok, Barnabaso Solén aposel fákáreaonapok warámpá akwap. Aea maok, mao Solo Tokwae Karan mwaeak nke nánko, Tokwae Karao man sérinámp kar farákáprá sér. Aeria maok, tá Solo apáp mo, Jisasomp e kárakáre fek Damaskus mek érik farákápámp táman kor farákáprá sér.^q ²⁸Aenánko maok, Solo Jerusalem mek am fárákapént yakria maok, mént akwapria maok, apáp mono, kárakáre fek térerá, Tokwae Karamp e fek érik sérar. ²⁹Mao te Grik kar mérnáp Juda fákárent kar sérria maok, am fárákapént kar yorowar. Aenámpan maok, am fárákap, man te mokopia sámp-wouroump mwarrá mwae oupourouk. ³⁰Aeapo maok, Jisasomp firáp ankwapyaenáp fárákap am méria maok, Solén warámpá tukupea, taun Sisaria mekia maok, taun Tarsus mek sámp-kérép.

ⁿ 9:21 Ap 9:1-2 ^o 9:22 Ap 17:3; 18:28 ^p 9:23 Ap 23:12 ^q 9:27 Ap 9:4

³¹Aenapo maok, táte am apár Judia mek mwaekamp, tá Galili mek mwaekamp, tá Samaria mek mwaekamp sios mekamp kourmeouráp arop yae-párák yakáp. Aeria maok, am fárákap te Tokwae Karamp yae ankore mek yakáp i konap ninikaok napo, Yiki Kor Spiritao am fárákapamp ninik mek kárákáre sánk nánko, kápae kare kourmeouráp arop fárákap sios mek korop napon.

Pita Ainiassomp pourou fwapi papámp kar

³²Pita ponankor némpouk mwaek yárákia maok, taun Lida mek kuri akwapea, am mekamp Kwaromp firáp aropént yak. ³³Aeria nke nánko maok, am némpouk arop ankárank maomp e te Ainiass, yukupuk yopwar máte ankár kour ponankor sumpwi yakánko yarak mono, nap mek saráp amp. ³⁴Aenámp aropan Pita sérrá, “Ainiass, oukourmeouwan te Jisas Kraiso amwan warko fwapi pap námpono. Amo fárámprá waráp amp i konap ankank nánapae.” Aeránko maok, mao wae pu kor fwapria kourpour fárámpánko maok,^r ³⁵tá am Lida ntiaka Saron mekamp arop ponankor nkerá paokopria maok, kwatae ninik pwararea Tokwae Karaonámpok koropap.

Pita Tabitan fárámpá papámp kar

³⁶Taun Jopa mek am mekamp Jisasén mérnámp yupu, maomp e te Tabita, Grik kar fek te ‘Dorkas’rá sér i konapono. Mao te ankár kumur méntép kwapwe kare ninik fek yarakria maok, kápae kare kourmeouráp arop ankank mo napén yaewour i konámpono. ³⁷Am ke fek táman maok, am yupu touwe sámpea sumpwinko maok, maomp yákáre ént fek yarária narekamp aokore mek páte. ³⁸Lida te Jopa wonae fik yak námpara, Jopa mekamp Jisasén mérap arop fákáre wa napo, Pita Lida mek yak námpon. Aerapo maok, am fárákap arop anánkaopwe Pitanámpok tirá kérépapo, akwapea man sérrá, “Amo yinonámpok kourpour koropae. Apwapi kwapono!” ³⁹Aerepo maok, Pita fárámprá am arop yaworént akwapea am fekánko maok, táte kourmeouráp arop fárákapao man warámpea narekamp aokore mek pok. Aeria maok, ponankor kae kourmeou koropea Pitan ikarrá éménkrá yakáp. Aeria maok, Pitan, yino Dorkas énéni yakápriaka yoroinámp waempyámp ankank mámánrá yénk. ⁴⁰Tá Pita am mekamp kourmeouráp aropan apárok tirá kérépea pwatea maok, námoku mwar kwaráp torokompria kar toropwap. Takia pwarará, sámpe-arákarrá am yupu yákáre táman nkeria maok sérrá, “Tabita, amo fárámpae!” Aeránko maok, am yupu yi firékarrá Pitan nkeaka maok, fárámpea tank.^s ⁴¹Aenámpo maok, Pita maomp yae tokoroepa ka-pap nánko, fokopeyak. Aenko maok, Pita Kwaromp kourmeouráp arop ntiá

^r 9:34 Jo 5:8-9 ^s 9:39-40 Mk 5:38-41

kae kounpteouran wumwiria am fárákapan Dorkas fárámpea yiki yak námp yénkép. ⁴²Am Pita takinámp kar Jopa mek am mek akwapánko, kápae kare arop fárákap Tokwae Karan mériapon. ⁴³Aeapo maok, arop ankwap, maomp e te Saimon, méntér kápae kare yae yak. Am Saimon te bulmakauráp fir yipi térerá ankwap téreampor nánap i konámp aropono.

Ensel koropea Rom mekamp arop Korniliusén kar sérimp kar

10 ¹Arop ankwap Sisaria mek yak konámp, maomp e te Kornilius. Mao te Rom mekamp 100 soldia taokeyak konámp arop. Am soldia fákáre te ‘Itali mekamp Soldia’rá sér i konapon. ²Mao te Kwaro warákár konámp ninikaok i konámp arop, tá mao ntia maomp nap mek yakápnap arop fárákap Kwaromp yae ankore mek yakáp i konapono. Mao te ankank monap Juda fákárean yaewour naenámp mani kápae kare nénk konámp, tá mao te ankár kumur méntép Kwarén kar toropwap saráp yak konámpono. ³Mak i konámpao maok, ankwap yae fek kumuran yámar yinink ke nánko, yém niamp nke námpao maok, ankár érik karaok farákár. Mao nke nánko, Kwaromp ensel ankárank nap mek koropea maok, man arakrá sér, “Kornilius!”^t

⁴Tá Korniliuso man nkea apápa waeria maok, man sérrá, “Arop Tokwae, apaeno?”^u

Aeránko maok, enselo Korniliusén sérrá, “Kwaro waráp kar toropwap nap te wae waria maok, amo arop mani ankank mo napo nénk konap ninik táman ninikia warákár námpon.”^v ⁵Oukoumwan te amo ankár arop ankwap fárákap Jopa mek tirá kérép napo, tukupea arop ankárank maomp e te Saimon, tá ankwap e te Pita, man oupouroukia man sénapo korop naenámpo. ⁶Am arop te ankwap Saimon bulmakau yipi fwapokwap i konámp aropént yak námpon. Maomp nap te solwara woupwi fik yak námpon.”^w

⁷Enselo wae séri pwarará akwapánko maok, tá Korniliuso náráp tére konep arop yawor, ntia soldia ankwapan wumwi. Am soldia te Kwarén lotu i konámp, tá kápae kare por Korniliusént yak konámp. ⁸Korniliuso am yininkaopweran námwan korop nánko nkenámp ankank fwapnae kari séria maok, Jopa mek tirá kérép nánko, tukup.

Pita yém niamp fek nkenámp kar

⁹Am fárákapao tukupea mwaeaoak pampia wakoránko, tukupea némp Jopa wonae fik tae napo maok, yámar kuk. Aenángo, am ke fek táman Pita nap yumuntut pokea kar toropwap naeria. ¹⁰Pita yae-porokwe nánko, fánaeria námpan maok, oukoumwan fir yankrá nánapapo maok, mao yém niamp arakrá nke: ¹¹Mao nke nánko, yámar kikir akwap

^t 10:3 Ap 9:10 ^u 10:4 Yé 8:4 ^v 10:4 Yé 8:4 ^w 10:6 Ap 9:43

nánko maok, waempyam tokwae niampao ék. Am ankank te, yiawor woupwirápan ér-popwarrá ék. ¹²Mek am mek te nkwakwe make nape fir kápae kare yakápánko maok, tá tákamráp sipar, antráp, arao kor mek am mek yakáp. ¹³Tá arop top kor niampao Pitan sérrá, “Amo fárámprá mámá fupukrá kákea fépérae.” ¹⁴Aerá séránko maok, tá Pita sérrá, “Tokwae Kar, ono te wae kare kar sénampon: Ono wokwae kar te amo nke nap fek yiki kukur monámp nape fir loao taokor námp te fár mo i konampon.”^x ¹⁵Aeránko maok, warko ankwap por arop kar niampao arakrá sér, “Ankank Kwaro yiki kukarrá pap námpan te amo ‘Yiki kukur monámp ankank’rá séri kwapono.” ¹⁶Am ankank te yinink por takia maok, waeman yámar mek arákarrá pok.

¹⁷Aetea maok, Pita am yém nkenámp fi táman, máte apaenoria ninika waerá yarakánko maok, am ke fek táman Korniliuso tirá kérépámp arop fárákap te wae koropea Saimonomp yár ménki fek fokouri yakáp. ¹⁸Aeria am fárákapao arakrá wumwi, “Saimon, ankwap e Pita te, mapek yakán ni mo nie?” ¹⁹Aerapo maok, Pita oukoumwan am yémi námp táman ninikrá yak nánko maok, Yiki Kor Spiritao man sérrá, “Amo wawae! Arop yininkaopwe koropea amwan oupouroung nape.” ²⁰Amo niniki kwapono. Onoku am arop tirá kérép nampono. Amo pikia énéngi tukupenke.”

²¹Aeránko Pita am arop fárákapaonapok pikia sérrá, “Am arop yumo oupouroung nap te ono támaono. Yumo te apae ankankan korop napon?” ²²Aeránko maok, am fárákap sérrá, “Kornilius, mao te 100 soldia taokeyak konámpao, yinan tirá kérép námp. Mao te yae-párak kare arop, tá Kwaromp yae ankore mek yak konámp arop. Tá Juda fi ponankor man ‘Kwapwe kare arop’rá sér i konapon. Am aropan Kwaromp enselo sérrá, ‘Mao amwan wumwi nánko, amo maomp nap mek akwapea napo, mao waráp kar wawano’rá séri námp.’” ²³Aerapo maok, Pita am fárákapan nap mek éréképá youmpea pampia maok, koumounek fápáramprá Pita énéngi tukup. Tá Jopa mek yakápnap Jisasén mérap arop fárákapao kor énéngi tukup.

Pita Korniliusomp nap mek akwapámp kar

²⁴Tukupeaka mwaeak pampia tukupea Sisaria mekapo maok, Korniliuso man, wokwae korop mwanapria maok, náráp nouroup fákáre ntia námokuráp ankwapyaenáp fákáre éréképea maok, koupoukour yakáprá yépékrá yakáp. ²⁵Pita akwapeaka am fekánko maok, Korniliuso mankrá maomp pu wonae fik woukouprá lotu. ²⁶Aenko maok, Pita man sérrá, “Amo fárámpae! Ono kor aropono.”^z ²⁷Aeria maok, Pita mént kar séria maok, táte nap mek youmpea nkenko maok, kápae kare arop am mek néntépeyakáp.

^x 10:14 Wkp 11:3,13,20,26 ^y 10:19 Ap 11:12 ^z 10:25-26 Mt 4:10; Yé 19:10

²⁸Pita am fárákapan arakrá sér, “Yumo te wae mérono, yino Juda fi te arop ankwap firént yak mo i konámpan maok, oukoumwan te Kwaro onan yéncéprá, ‘Arop ankwap fi te Kwaro nke námp fek yiki kukur mono’rá séri kwaponori námpon. ²⁹Aenámpantá ono te yiráp kar ták-pwar mono. Ono wawiaka korop nampono. Oukoumwan te ono yumwan turunk rae: Yumo te apaeritea onan wumwi napon?”

³⁰Aeránko maok, Korniliuso man sérrá, “Ono ankank nke namp te oukoumwan yininki yak námpon. Am te ará: Ono onokump nap mek tankrá yámar yinink ke nánko, Kwarén kar toropwaprá tank nanko maok, arop ankárankamp ono nke namp fek fokopeyak nánko, maomp waempyam te waentar kwapwe. ³¹Aenámpao mao sérrá, ‘Kornilius, Kwaro amo kar toropwap nap te wae wa, tá amo arop mani ankank mo napo nénk konap kwapwe kare ninikan kor wae ninik námpon. ³²Aenámpara, amo arop sámp-kérép napo, Jopa mek akwapeaka Saimon Pitan wumwia warámpea koropanápono. Mao te Saimon ankwap bulmakau yipi fwapokwap i konámp aropént yak námpono. Maomp nap te solwara fik yak námpon.’ ³³Aerá sénámpantá maok, ono koupour arop amonapok tirá kérép nanko, tukupea napo, amo yae-párák koupour korop napon. Oukoumwan te yino ponankor koroepéaka Kwaro nke námp fek mapek yakápria maok, táte Kwar Tokwaerao amwan sánkámp kar yinan farákáp napo wa mwaria námpon.”

Pita Korniliusomp nap mek kar farákápámp kar

³⁴Pita arakrá sér, “Kare karono, oukoumwan te ono wae mér nampon: Kwar te arop fi ponankor ankárankamp puri fek yae-párák kare ninik i konámpono. Mao te apae-apae arop firan kor fwapono.^a ³⁵Ponankor arop fi mekamp arop maomp yae ankore mek yakápria yae-párák kare niniknap arop fárákapan warákár konámpon. ³⁶Yumo te wae mér napon, mómá kar te Kwaro Israel fi yinan sáp námpon. Am Kwapwe Kare Kar te ará: Jisas Kraiss arop ponankoramp Arop Tokwaerao maok, mao te nomwan fwapokwapiaka, Kwarént nouroup mwanap yoroi pwate námpon.^b ³⁷Yumoku te wae mér napon, Jono wokwaek kar ‘Ént mek nérenk’ ria kar farákápea pwar nánko, wakmwae tae morok tokwae kar ankank koropámp kar Galili meknámpia maok, Judia mekamp apár ponankor mekmwae koroepa koropámpon. ³⁸Kwaro Nasaret mekamp Jisasén nánapia, Yiki Kor Spirit ntia kárákáre tokwae sánkea maok, Kwar námoku méntér yak nánko, mao némp-némp yárákrá ponankor koumteouráp aropan Satano sámpá yampourou námp yaewourrá fwapokwapimpon.^c ³⁹Aenámpan yino te kápae kare ankank mao Juda yinomp ponankor apár mek, tá Jerusalem mek tére námp farákápnámp

^a 10:34 Ro 2:11 ^b 10:36 Ef 2:13-14 ^c 10:37-38 Mt 3:16

aropono. Arop fárakapao yaopwae fek man pukupia sumpwi papapon. ⁴⁰Aenapan maok, yinink yae fek Kwaro man fárámpea paprá, yinomp yi mek yénki námpon. ^d ⁴¹Aenámpan maok, mao te Juda fi ponankor nke nap fek korop mono. Mao te wokwaek Kwaro yinan náráp kar farákáp mwanapria nánkárápnámp arop fárakap, yinomp yik saráp korop námpon. Mao apár me meknámp fárámpá koropnámp ke fek te yino mént fépéri námpon. ^e ⁴²Aeria maok, mao yinan ‘Koumteouráp aropan Kwapwe Kare Kar érik arakrá farákáp kip’rá séri námpon: Kwaro am aropan saráp nánapi tenánko, mao yiki yakápnap aropamp kot wa, sumpwitenap aropamp kotan kor wanaenámp arop yak námpon. ^f ⁴³Wokwaek kar kápae kare profet Kraiso naenámp kar farákáприя arakrá sér, ‘Arop ponankor Kraiséén mér napo te, maomp e fek saráp Kwaro ponankor onan mérnáp aropamp kwatae ninik tirá épér naenámp.’ ^g

Ankwap fi mekamp arop fárakap Yiki Kor Spirit sámpap kar

⁴⁴Pita am kar farákáprá yakánko maok, Yiki Kor Spirit am Kwaromp kar wanap ponankor aropamp pourouk ék. ⁴⁵⁻⁴⁶Jisasomp firáp Juda fákáre Jopa meknámp Pitant koropap, mao wa napo, am koumteouráp arop fárakap ankwap-ankwap kar fek sérarrá, Kwaromp e narek sampok napo, kokorokoria maok, sérrá, “Nkenke! Kwaro Yiki Kor Spirit kwaporok sánk konapnámp ankwap fi aropan kor nénk námpon.” Tá Pita arakrá sér, ^h ⁴⁷“Am fi te waeman nomo Yiki Kor Spirit sámp námp niamp wuri popwar sámp napara, nomwan te wa taokor nánko, nomo am fárakapan ént mek nérrá kák mo mwanámpanáp?” ⁴⁸Aeria maok, Pita am fárakapan sérrá, “Yumo ankár Jisas Kraisomp e fek ént mek nérenke!” Aeránko maok, am fárakap ént mek néria pwarará, man sérrá, “Amo yinont nánkár ankwap yinink yae yakea akwap nanapon.” Pita am kar wawia maok, mént yak. ⁱ

Pita Jerusalem mekamp siosén Kwaro námwan yénkimpan farákápamp kar

11 ¹Aposel fákáre, tá Judia mek yakápnap Jisasén mérnáp arop fárakap wa napo, ‘Ankwap fi arop wae Kwaromp kar wawia sámp nap’rá sér. ²Pita Jerusalem mek akwapámp ke fek te, Jisasomp firáp ankwap fákáreao yipi fárakap konap ninikaok napao, Pitan yopor. ³Aeria sérrá, “Amo yipi fárakap mo i konap arop fárakapamp nap mek akwapea méntér tankrá fánáp te apaeritea ninapon?”

⁴Aerapo maok, Pita am nkenámp ankank ponankor táman kar farákáприя, arakrá sér, ⁵“Ono taun Jopa mek yakria, kar toropwaprá tankria maok, ono

^d 10:39-40 ¹ Ko 15:4-7 ^e 10:41 ^{Lu} 24:42-43 ^f 10:42 ^{Ap} 17:31 ^g 10:43 ^{Ais} 53:5-6; ^{Jer} 31:34 ^h 10:46 ^{Ap} 2:4 ⁱ 10:48 ^{Ap} 2:38; ^{Mt} 28:19

yém niamp fek nkeria nke nanko maok, waempyam tokwae niamp te yiawor woupwi fek yámar meknámp sámpea ér-popwar napo ononampok ékámpon. ⁶Aenánko maok, ono fwapia nke naeria am waempyam mek ta mek nke nanko maok, apárokamp nkwakwe make fir am mek yakápámp te, yao pwae mekamp fir, tákamráp sipar niamp, ant, makia yak. ⁷Aenko maok, ono wa nanko, arop ankárankampamp kar niamp onan sérrá, ‘Pita, amo fárámprrá, má fupukrá kákea fárae.’ ⁸Aeránko maok, ono sérrá, ‘Tokwae Kar e, ono tak mo kareno! Ono te wokwaekia koropea oukoumwan namp te amo nke nap fek yiki kukur monap nape fir, tá loao taokornámp fir fár moi nampon.’ ⁹Aeranko maok, táte yámar meknámp warko kar ankwap por sérrá, ‘Kwaro yiki kukarrá pap námp te amo am táman “Yiki kukur monámp”rá séri kwapono.’ ¹⁰Am takámp te yinink poria maok, am ankank ponankor warko yámar mek pokámpon. ¹¹Aenko maok, am ke fek táman koupour kar Sisaria mek yakámp aropao arop yininkaopwe tirá kérépánko, ono yak nampok korop. ¹²Aeapo maok, Yiki Kor Spiritao onan sérrá, ‘Amo pikia méntér akwapae. Ninik tokwae kwapono!’ Mámá fárákap tokwampok ankwapyae fákáre mao kuri onont tukupea maok, yino énéntki am aropamp nap mek yinkámpon. ¹³Aenko maok, mao yinan sérrá, ‘Enselo náráp nap mek koropea yakria sérrá, “Amo arop Jopa mek tirá kérép napo, tukupea, Saimon, ankwap e Pita, man sénapo, koropano. ¹⁴Mao te amwan kar ankwap sénaenámpono. Aenánko maok, am kar fek táman yumwan Kwaro warko warámpria, waráp nap mek yakáp napan kor ponankor mént érékép naenámpon.”’ ¹⁵Am onan wumwinámp arop takrá séri pwar nánko, ono am feknámp kar sénanko maok, am fek táman am fárákapamp pourouk Yiki Kor Spirit ékám te wae manénkir nomp pourouk ékám niamp wuri popwarono.^k ¹⁶Aenánko maok, ono Tokwae Karao wokwaek sérimp kar warko ninik. Mao arakrá sér, ‘Jon te koumteouráp aropan ént fek saráp nérrá kák námpan maok, yumwan te Yiki Kor Spiritao oupouroup naenámpon.’ ¹⁷Wokwaek nomo Jisas Krai Tokwaeran méránko Kwaro Yiki Kor Spirit kwaporok sápámp niamp, oukoumwan kor Kwaro take pourouráp am fárákapan nénk námpon. Aenámpara, ono te wa namp kwamp, Kwaro námoku am fárákapan takrá tére námp fwap taokor nanámpon?”

¹⁸Aeránko maok, am arop fárákap Pitamp kar wawia, am fárákapao kor warko man yopor mwanap ninik pwararea, Kwaromp e sakapria maok, arakrá sér, “Oukoumwan te nomo wae mér námpon: Kwar te ankwap firan kor numwar kwatae ninik pwarará, ninik wourékam nénkeanáno, yiki yak sámpanáponoria námpon.”^m

Antiok mekamp arop fárákap Kristeniap kar

¹⁹Wokwaek kar Stivenén sámp-wouroumptea maok, táte am mekamp arop Jisasén mérnáp aropan kor nkwakwe make sokoro. Aenapantá

j 11:14 Ap 16:31 k 11:15 Ap 2:4 l 11:16 Ap 1:5 m 11:18 Ap 14:27

maok, am mekamp Kristen kápaē kare te pirikimpea tukupria maok, ankwap fárákāp distrik Fonisia mek, tá apár amor ke Saiprus mek, tá taun Antiok mek, am mek turukumpria maok, Jisasomp Kwapwe Kare Kar fárákāp. Aenapao maok, am fárákāp te ankwap fi kourteouráp aropan fárákāp mono, Judan saráp kar fárákāp. ²⁰Aenapan maok, ankwap fárákāp Saiprus mekamp, Sairini mekamp, makia, Antiok mek koropea maok, Jisas Tokwae Karaoinámp kar Grik firan kor fárákāp. ²¹Aeapo maok, Tokwae Karamp kárákāre am fárákāpént yakánko maok, kápaē kare arop Jisas Tokwaeran mériaka kwatae ninik pwararea Tokwae Karamp firáp yakáp napon.ⁿ

²²Aeapo maok, Jerusalem mekamp Kristen fákárerāo kor am kar wawia maok, am fárákāpao Barnabasén Antiok mek sámp-kérép.^o

²³Aenapo, mao akwapea Kwaro am fárákāpan yae-párāk kare yaewour námp nkea maok, warákár. Aeria maok, am kourteouráp arop fárákāpan Tokwae Karamp ninikaok saráp yakáp mwanapria kar fárákāp.^p ²⁴Barnabas te kwapwe kare aropria maok, Yiki Kor Spirit man top-pwarámpeanáno, Tokwae Karan mér kárákārenámp aropono. Aenámpara kápaē kare kourteouráp aropao maomp kar wawia, Tokwae Karamp firáp yakáp nap mek koropapon.

²⁵Aeapo maok, táte Barnabaso Tarsus mek akwapea Solén oupourounek. ²⁶Mao Solén wae nkea maok, Antiok mek warámpá korop. Takia maok, am arop yawor ankárānk yopwar fek Antiok mek sios mekamp kourteouráp aropént yakria maok, kápaē kare aropan Kwaromp kar yénkrá fárákāp. Aenepo maok, am Antiok mekamp arop fárákāp am feknámpia e Kristen sámpapono.

²⁷Am ke fek maok, profet ankwap fárákāp Jerusalem meknámp Antiok mek korop. ²⁸Profet ankwap te Agabus, mao te Yiki Kor Spiritamp kárákāre fek fokopeyakrá sérrá, “Nánkár te māmá apár ponānkor némp-némp yae-porokwe tokwae korop naenámpon.” (Nánkár Klodius Sisar yak nánko, am yae-porokwe támao korópámpon.)^q ²⁹Aerámpantá maok, Kristen fákāre am Agabusomp kar wawia maok, ‘Nomo Judia mek yakápnāp naeou fárákāpan yaewourrá mani sámp-kérép mwanámpono’ ria kar pap. Aeria maok, Kristen ankákárānk námoku nénk mwarianap puri fek nénk.^r ³⁰Takia maok, Barnabas ntia Solén tirá kérép napo maok, am mani ti-akwapea, sios taokeyakáp konap arop fárákāpāmp yaek nénk.

Heroto Jemsén sámp-wouroumpria, Pitan fákāpá papámp kar

12 ¹Am ke fek táman maok, King Heroto sios mekamp arop ankwap fárákāpan sámpá yampourou. ²Aeria maok, mao soldia

ⁿ 11:21 Ap 2:41 ^o 11:22 Ap 4:36 ^p 11:23 Ap 14:22 ^q 11:28 Ap 21:10

^r 11:29 Ro 15:26

fárakapan Jonomp naenáp Jemsén ‘Yápare kor kar fárakapenk’rá sér.^s ³Am tak napo maok, Heroto nke nánko, Juda taokeyakáp konap arop fárakap táman warákárapo maok, táte warko Heroto Yis Moráp Pan Fári konap Pasova Yae fek maok, Pitan fákapa pap.^t ⁴Pitan sámpeaka kalabus nap mek páte napo, 16 soldia man poukwapá yakáp. Yiawor yáre yiaworaopwerá fougouri yakápria maok, am mekamp ankákáránk yáre soldia tukup ko, Pitan poukeyakáp. Herotomp ninik te, am yiawor yáre soldia támao poukwapá yakáprá tukupea napo, Pasova yae pwaránko, Pitan warámpá koropea koumteouráp arop fárakapao nke nap fek kotia sámp-wouroump nanampria námpon. ⁵Aenánko maok, Pita kalabus nap mek yakánko maok, soldia fákáre man poukeyakáp. Aenapan maok, sios mekamp arop kumur méntép Kwaro man yaewouranoria kárakáre fek kar toropwap saráp yakáp.”

Enselo Pitan kalabus mekamp warámpámp kar

⁶Heroto Pitan kotia sámp-wouroump nanamprianámp yae te wae ankáránk tank. Aenánko am kumuruk táman, soldia anánkaopwerao Pitamp yae yawor fek sen yaonkia námokuráp yaek tukuri pwatea poukwapá yak nepo, amp. Táte soldia ankwap anánkaopwe te ek ménki fek yérékrá yak. ⁷Aenapo maok, tá koupour kar Kwar Tokwaeramp ensel korop nánko maok, am kalabus nap mek maomp wae tákap nánko maok, enselo Pitamp kárae kor fek porokwapea kéménkria sérrá, “Koupour fárámpae!” Aeránko maok, tá Pitamp yaekamp sen anánkaopwe aokor-aokoria apárok pik.^v ⁸Aenánko maok, enselo Pitan sérrá, ‘Waráp sépér fákapia pukamp su yirimpae’ránko maok, Pita kor mántwaok nánko maok, tá mao sérrá, “Waráp saket yirimpea, onomp wakmwaek koropae!” ⁹Aenko maok, Pita am aokore pwarará enselomp wakmwaek akwap. Aempao maok, mao te enselo wae érik takámp te mér mono, yémén nkerampwe ninik. ¹⁰Aeria maok, am arop yawor youmpria am soldia yéréknámp ménki ankwap kámá-pwarará youmprá warko ankwap ménki kámá-pwarará youmprá, taun mek tukup konap ain fekamp ménki fek nepo maok, am ménki námoku kikir akwap. Aenánko am arop yawor am mwae páraok akwapria maok, enselo koupour kar Pitan pwarará akwap te.

¹¹Aenánko maok, tá Pitamp ninik wae érik farákár nánko sérrá, “Ono oukoumwan te wae mér rae: Kwar Tokwaerao náráp ensel sámp-kérép nánko, ékiaka onan Herotomp kárakáre ntia Juda fákáreráo mwarianap mekamp warámp námpon.” ¹²Aeria maok, Pita amnámp ankank wae méria maok, táte Jon Makomp éntupwar Mariamp nap mek kápae kare koumteouráp arop koupoukarea Kwarén kar toropwaprá tankáp napo,

^s 12:2 Mt 4:21 ^t 12:3 Kis 32:15 ^u 12:5 Ef 6:18 ^v 12:7 Ap 5:19; 16:26

am mek akwap. ¹³Pita ekamp ménki fek porokwap nanko maok, am mek tére konámp yupu ankáránk ménki kikip naeria mank. Maomp e te Roda. ¹⁴Aenámpao maok, mao Pitamp kar wuri wa námp kwamp maok, warákárria ménki kikip mo, warko pwatará nap mek fárakoprá youmpea koumteouráp aropan sérrá, “Pita koropea ménki fek yakáne!” ¹⁵Mak ránko maok, táte am fárakapao man sérrá, “Amo te épépérépri kwaponó.” Aerapo maok, mao kárakáre fek sérrá, “Kare kar mao yak námpono!” Mak ránko maok, tá am fárakapao sérrá, “Ae te amo maomp enselén nkeri kwaponó.”

¹⁶Aenapan maok, Pita oukoumwan ménki fek poporokwaprá yak nánko, am fárakap tukupea ménki kik-pwarará Pitan nkeria kokorokor. ¹⁷Aenapo maok, Pita am fárakapan kari kwaponoria yae popwakop. Aeria maok, námwan Kwar Tokwaerao kalabus nap mekamp warámpea korop námmp táman farákáppria maok, arakrá sér, “Yumo ankár Jemsén séria maok, ankwapyae fárakapan kor farákápprá sér kipo.” Pita aerá séri pwarará, wae oukur tará ankwapmwaek akwap.”

¹⁸Táte koumounek soldia fákáre nke napo, Pita yak mo nánko, kokorokoria maok, námoku kok támao Pita te maok akwap teaná turunkup. ¹⁹Aeapo maok, Heroto am wawia am fárakapan “Tukupea yumo Pitan oupourounkenk’rá sénánko, tupupá oupourounk napao maok, man nke mono. Aenapantá maok, am Pitan poukeyakápinap arop kotia maok, ‘Am fárakapan tirá wourenk’rá sér. Takia maok, wakmwaek Heroto Judia pwarará pikia taun Sisaria mek yak.

Herot sumpwimp kar

²⁰King Heroto taun Taia ntiaka Saidon mekamp koumteouráp aropan yopor tokwae. Aenámpantá maok, am fárakap mao poukwapnámp apár mekamp fir sámp konap kwamp maok, am mekamp taokeyakáp konap arop fárakap koupoukarea Sisaria mek tukupea man nke mwaria. Am fárakap kingomp nap taokeyak konámp arop Blastusénmékir, námwan yaewouranoria man kar séria pwarará maok, wakmwaek tukupea King Herotén nkea maok, ‘Amo yinan aropompria am yopornap wampwe pwarae’rá sér.

²¹Heroto yae ankwap páte námp, am yae fek kingomp ankank moporia náráp sia king fek tankria maok, am fárakapan kar tokwaeri sér. ²²Aenáno maok, koumteouráp arop tékén arakrá sér, “Wi! Máté aropamp kar mono! Mámá arop máte kwar ankwaponó!” ²³Aerapo maok, Heroto am fárakapamp kar wawia, námo saráp tokwae kar nampara, Kwaromp e narek sampok te monoria námpaná, koupour kar Kwar Tokwaeramp enselo man porokwap nánko maok, torompérerao man fépér nánko, touwe sámpea sumpwimpono.

^w 12:17 Ap 12:7-8

²⁴Aetánko maok, Kwar Tokwaeramp kar te kárákáre kareria némp-némp akwapámpono.^x ²⁵Aeránko maok, Barnabas ntia Sol Jerusalem mek mani nénkea pwarará maok, warko arákarrá Antiok mek akwapria maok, Jon Makén warámpea énéni tukup.

**Sios fákárerao Barnabas ntia Solén Kwaromp
tére nenep nánapi pwaranap kar**

13 ¹Antiok mekamp sios mek te profet ankwap fárákáp, tá Kwaro warákárnámp ninik yénkrá farákáp konap arop fákáre, makia yakáp naponno. Am arop fákáreramp e te Barnabas, Simion, ankwap e te Yákáre Kor Arop, tá taun Sairini mekamp Lusius, ankwap te Gavman Tokwae Herotént pi-tikipámp Manaen, ankwap te Sol. ²Ankwap ke fek sios mekamp koumteouráp arop Kwarén loturia fir wuriapo maok, Yiki Kor Spiritao am fárákapan arakrá sér, “Yumo ankár Barnabas ntia Solén am tére nenep nánapi pwar kipo. Ono wae am arop yaworan wumwiria nánapi tenampon.”^y ³Aerámpantá maok, am fárákáp fir wuriria am arop yaworamp pourouk yae paprá kar toropwapia tirá kérép.^z

Barnabas ntia Sol Saiprus mek Kwapwe Kare Kar farákápep kar

⁴Yiki Kor Spiritao Barnabas ntia Solén tirá kérépánko, akwapea taun Selusia mekia maok, sip mek korokwapea nepo sipao tia apár amor ke Saiprus mek akwap. ⁵Am arop yaworao akwapea taun Salamis mekia maok, Juda fárákápamp lotu nap mek Kwaromp kar farákáp. Jon Mako kor am arop yaworént yakrá yaewour.^a

⁶Am arop yaworao akwapeaka am mek némp-némp ponankor yárákrá akwapea, taun Pafos mek. Aeria am mek nke nepo maok, arop ankárankamp Juda mekamp kwekár profet ankárank, maomp e te Bar-Jisas. Mao te foupourá, nkwakwe make yoporokwam ti-yarak i konámp arop. ⁷Mao te Gavman tokwae Sergius Paulusént yak konámpono. Am Sergius Paulus te ninik kwapwera yonkwae kourráp arop. Mao Kwaromp kar wa naeria maok, Barnabas ntia Solén koropenkrá sérrá, “Yumo koropea nepo, Kwaromp kar wa nae.” ⁸Am fou ntia yoporokwam ti-yarak i konámp aropan te Grik kar fek ‘Elimas’rá sér i konaponno. Am arop yaworao kar farákáp nepo, Sergius Paulus wawiaka mérantánoria maok, Elimaso Barnabas ntia Sol tére nepan taokarrá pap naeria wae. ⁹Aenámpan maok, Sol, ankwap e Pol, man te Yiki Kor Spiritao top-pwarámpá yak nánko, Elimasén kárákáre fek tokoreyakrá arakrá sér, ¹⁰“Amo te Satanomp tárápara, kwapwe kare ninikan ponankor yorowar napon! Amo te kwekár ninik ntia ponankor kwatae ninikao amwan top-pwarámp kari yak námpon. Aenángo amo Tokwae Karamp yae-

^x 12:24 Ais 55:11; Ap 19:20 ^y 13:2 Ap 9:15 ^z 13:3 Ap 6:6 ^a 13:5 Ap 12:12

párák kare kar sámpá korokore mwaek sakwap nap te makár pwar nanapon?^b ¹¹Amo wawae! Oukoumwan te Tokwae Karamp yae korao amwan porokwap nánko waráp yi wurumpi yak nánko, oukoumwan amo yámar wae nke nanap pourou mono, waráp yi te éri tae morok ke fek oupouroupeyak naenámpom.” Polo makrá séránko maok, táte am fek táman koupour kar koumwe kirikip támáre niampao Elimasomp yi nánkáráp. Aenángo maok, Elimas te kwaporok nkwarek mamek akwaprá, námwan yae tokoroepa mwaek kup yéngépenkria arop oupouroung. ¹²Aenke maok, Gavman Tokwae am ankank táman nkea maok, Jisasén mér. Mao te Jisasoinámp kar farákáp námp wawia korokop kare.

**Barnabas ntia Sol apár Pisidia mekamp taun
Antiok mek kar farákápep kar**

¹³Pol ntia mént paokopnap arop te Pafos meknámp sip sámpea tukupeaka provins Pamfilia mekamp taun Perga mek tukupapo maok, tá Jon Mak te am fárákapan pwarará arákarrá Jerusalem mek akwap. ¹⁴Am fárákapan Perga pwatará tukupea maok, distrik Pisidia mekamp taun Antiok mekria maok, táte Sabat yae fek Judamp lotu nap mek yinkea tankáp. ¹⁵Yinkea tankápapo maok, tá lotu nap mek taokeyakáp konap arop fárákapan Mosesomp lo ntia profet fákáreramp kar nkerá farákápea pwarará maok, wakmwaek Pol ntia maomp fákáreran sérrá, “Naeou tárápu! Yumo koumteouráp aropamp ninik mek kárákáre sánk mwanap kar ankwap yak nánko te, yumo fwap farákáp mwanapono.” ¹⁶Aerapo maok, Polo am fárákapan kari kwaponoria yae fek saráp popwakoprá arakrá sér,

“Israel fi, yumo tá arop ankwap fi Kwarén lotu i konap, yumo wawenke! ¹⁷Israel firamp Kwar te nomp appeyaenápen naráponoria nánkáráp tenánko, mao náráp apár pwarará, Isip mek tukupea amorik kékéri yakápría, arop fi tokwae forokarapono. Aenapo, wakmwaek mao námokuráp kárákáre fek Isip mekamp éréképea koropámpon.^c ¹⁸Aeria maok, am fárákapan arop yak mo apár mek yakáprá kwatae ninik napan Kwaro, am te monoria ninik tokwaerá akwapea 40 yopwar fekimpon.^d ¹⁹Aeria maok, apár Kenan mek te Kwaro fákáneke fi koumteouráp arop kwatae papria, am apár Israel firan sánk tenánko, Israel firamp apár yakámpon.^e ²⁰Am ankank ponankor koropánki námp te 450 yopwar^f

^b 13:9-10 Jo 8:44; Ap 4:8 ^c 13:17 Kis 6:6; 12:51 ^d 13:18 Kis 16:35 ^e 13:19 Nam 7:1
^f 13:20 Am 450 yopwar te arakrá kouroump napon: 400 yopwar te Kwaro nánkárápnámp arop fárákapan Isip mek yakápiap yopwarono. (Stat 15:13) 40 yopwar te arop yak mo apár meak tukupapono. 10 yopwar te tukupea Kenan mekria Jekopomp tárápu apár oumwi kákákrá tirá am mek turukumpiap yopwarono.

akwap námp mekimpon. Israel fi am apár sámpá yakápia napo, wakmwaek Kwaro Israel fi taokeyakáp mwanap arop kák tenánko yakáprá tukupea, profet Samuel yakámp ke fekiapon.

²¹ Am ke fek am fárakap ‘King sámp mwar’rá Kwarén sénapo maok, tá Kwaro am fárakapan poukwap naenámpria Kisomp táráp Solén king yoroi pwate nánko, 40 yopwar fek yakámpono. Mao te Bensamin yakámp fi mekamp aropono.^g ²² Aempan maok, Kwaro man far-pwarará, Devitén king yoroi pap. Mao arop fárakapan sérrá, ‘Jesimp táráp Devitén ono wae nkea man warákár nampon. Mao te ankár onomp ponankor ninikaok yarak naenámp.^h ²³ Kwaro am tak námp te, mao wokwaek séri námp niamp. Am Devit yakámp fi mek Israel nomwan warko érékép naenámp nánapia sámp-kérép nanampri námp te, am arop te Jisasono.ⁱ

²⁴ Jisas oukoumwan tére mo nánko, Jono Israel firan ‘Ankár kwatae ninik pwarará, ént mek nérenk’ ria kar farákáp.^j ²⁵ Jono námoku térenámp tére wae pwar naeria maok, arakrá sér, ‘Yumo te ono te wa námpria nap? Ono te am yumo yépékrá yakápnap arop támao mono. Aeno yumo wawenke. Am arop ankárank onomp wakmwaek korop naenámp te, ono su aokoroepa worokwap konámp aropamp yae ankore mek kánanke kwatae yak nampara, ono maomp su aokoroepa worokwap nanamp pourou mono.^k

²⁶ Nánaeou tárápu, yumo te Abrahamomp fekamp arop fi, tá yumo arop ankwap fi Kwaromp yae ankore mek yakáp i konap, yumo wawenk. Am arop Kwaro ‘Koumteouráp aropan warko érékép naenámp’rá sénámp te nomonámpok sámp-kérép námpon. ²⁷ Aenámpan maok, Jerusalem mek yakápnap arop, ntia am fárakapan taokeyakáp konap arop fárakap te, am arop nomwan warko érékép naenámp aroponrá wuri nke moi napon. Aeria maok, profet fákáreramp kar Sabat yae méntép farákáp konap te ninik mo. Aenapara, am fárakapao sérrá, ‘Am arop te ankár sumpwiano’rá sériap te wokwaek profet fákárerao sériap kar méntér pwi námpon.^l ²⁸ Am fárakapao mao am fek sumpwi naenámp ankank te nke mo napan maok, gavman tokwae Pailatén, amo sénapo, soldia fákáre man sámp-wouroumpanáponoria kárakáreapon.^m ²⁹ Wokwaek profet fákárerao, arop fárakapao man tak mwanapan sérimpaokia pwarará, man yaopwae porokopramp fekamp sámpá ékia péri me mek santukupá papapon.ⁿ ³⁰ Takiapan maok, Kwaro man warko péri me mekamp fárámpea pap nánko, ³¹ kápae kare yae fek arop fárakap wokwaek Galili pwarará méntér Jerusalem mek tukupap fárakapao man kápae kare yae fek nke napon. Aeapan oukoumwan te am arop fárakapao Juda firan am kar táman farákáp konapon.^o

^g 13:21 1 Sml 8:5,19 ^h 13:22 1 Sml 13:14; 16:13 ⁱ 13:23 Ais 11:1 ^j 13:24 Mt 3:1-2

^k 13:25 Jo 1:20,27 ^l 13:27 Jo 16:3 ^m 13:28 Mt 27:22-23 ⁿ 13:29 Mt 27:59-60

^o 13:30-31 Ap 1:3,8; 2:24

³²Yino mámá Kwapwe Kare Kar yumwan farákáp nám̄p te ará: Wokwaek kar Kwaro nomp appeyaenápén sérrá, ‘Mao nomwan warko érékép naenámp arop sámp-kérép nanám̄p’ rimp te, ³³oukoumwan nomo yakápnám̄p ke fek Jisasén fárám̄pea pap nánko, am fárákapamp tárápu nomp̄or am támao wae kare am karént pwi nám̄pono. Am ankankamp kar te Sam anánk fek arakrá sénám̄pon,

‘Amo te onomp tárápono.

Ono oukoumwan waráp naropwar yak nampono.’^p

³⁴Man am apár me mekamp fárámpá pap nám̄p te, warko apár me mek pikia mákáre mono. Am tak nám̄p te, Kwaro wokwaek sérrá,

‘Ono wokwaek Devitén sériampnám̄p taknám̄p, yumwan yaewourria yiki kor kare ankank kwapwe nénk nanám̄pon. Am ankank te ankár kare kar ono sérinampaok korop naenámp̄on.’^q

³⁵Tá Kwaromp Buk fek yaknám̄p ankwap karao kor arakrá sér,

‘Amoku waráp tére naenámpria nánapinap arop te numwar apár me mek mákáreanoria pwar mono.’^r

³⁶Nomo wae mér, Devito apárok yakámp fek te, mao ankár Kwaromp ninikaokimpon. Tá wakmwaek mao sumpwi nánko, maomp appeyaenápén kákap apár me mek páte napo, maomp pourou te wae mákáre tenám̄pon.^s ³⁷Aeno am arop Kwaro fárámpá pap nám̄p te mákáre mono. ³⁸Aenámpara, nánaeou tárápu, yino kar arakrá farákáp nám̄pon: Yumo am arop yiráp kwatae ninik tirá épér naenámpria ék nám̄p aran fwapia mér kipo.^t ³⁹Mosesomp lo kar te yiráp kwatae ninik te tirá épériaika yumwan ‘Yae-párák kare arop’rá sér mo kareno. Aeno am Jisas te ponankor arop man mér napo, maomp ponankor kwatae ninik tirá épéria man ‘Yae-párák kare arop’rá sér i konám̄pono.’^u ⁴⁰Aenámpara, yumo mér kip: Profet fákáreao wokwaek kar sériap kar yiráp pourouk koropantáno. Am kar te arakrá sériapon:

⁴¹‘Yumo wouroump-sér i konap arop

yumo nkeria tokoreyakápenke!

Yumo te korokopria surumpwi mwanapon.

Ono te yumo ou mek mwar pourouráp ankank

yoró nanko, korop naenámp̄on.

Táte arop ankwapao ono tak naeramp ankank

yumwan sénapo kor

yumo karenoria mér mwanap pourou mono.’^v

⁴²Polo am kar farákápea pwarará Barnabasént wae ek akwap neria nepo maok, am arop fárákapao arakrá sér, “Sabat yae ankwap fek te yumo ankár arákarrá koropea yinan am ankankamp kar warko farákáp

¶ 13:32-33 Sng 2:7 ¶ 13:34 Ais 55:3 ¶ 13:35 Sng 16:10 § 13:36 Ap 2:29

† 13:38 Ap 10:43 † 13:39 Ro 10:4 † 13:41 Hab 1:5

kipo.”⁴³ Am kar séria pwarará, arop ponankor am lotu nap pwarará apárok mank. Aeriaka Juda kápae kare, tá arop ankwap fi Juda fákáreao lotu i konap ninikaoknap arop fákáre Pol ntiaka Barnabasomp wakmwaek tukupapo, am arop yaworao am fárákapan ‘Ankár Kwaromp ninikaokria maomp aropompnámp ninik kárákáre fek niki-samp yakáp kip’rá sér.

⁴⁴ Ankwap Sabat fek am taun mekamp arop kápae kare Judamp lotu nap mek Pol ntiaka Barnabas farákáp nepo, Kwaromp kar wa mwaria korop. ⁴⁵ Aenapan maok, Juda fákáre am arop ou táman nkea kokwarok. Tá am fárákap Polomp kar apárok anámpea paprá, man wouroumprá sér.”⁴⁶ Aeapo maok, Pol ntiaka Barnabas kar tae fek arakrá sér, “Yino te Kwaromp kar ankár Juda yumwanmékír farákáp nenempan maok, yumo am kar kwe-pwararea, ‘Yino te yiki yakápá yakáp mwanámp sámp mono’rá sénapon. Makrá sénapan maok, yumo wawenk! Oukoumwan te yino warko yumwan kar farákáp mono. Yino te ankwap firan kar farákáp nenempono.”⁴⁷ Am te apae riteanápe, Kwar Tokwaerao yinan arakrá séri námpon,

‘Ono amwan ponankor arop firamp wae niampi pap nanko, amo ponankor apár mekamp koumteouráp aropan yaewour napo, ono am fárákapan warko érékép nanampon.’”^y

⁴⁸ Am mek yakápnap ankwap fi koumteouráp arop am kar wa napo, kwapwe kare nánko, warákáránkria am táman Kwarén ‘Aesio’rá sér. Ponankor koumteouráp arop Kwaro yiki yaká yakáp sámp mwanapria nánkáráp tenámp, am koumteouráp arop fárákap te wae mér nap támaono.

⁴⁹ Am fárákap te Kwar Tokwaeramp kar sámpea am apár mekamp némpouk mwaek farákáprá paokopiapon. ⁵⁰ Aeno Juda fákáre te am némpoukamp e tokwaeráp Kwarén lotu i konap ninikaok i konap koumteou, tá am taun taokeyakáp konap arop fárákapan fopwaok napo maok, arop fárákapao Pol ntiaka Barnabasén sámpá yampourouria am apár mekamp yérépea ankwapok kérép. ⁵¹ Aenapantá maok, am arop yawor náráp pukamp su fekamp woup kwar poporokomp. Am tak námp te, am námokuinap kwatae ninik méranáponoria nepon. Tá am arop yawor Antiok pwarará Aikonium mek akwap. ⁵² Aeapan maok, Antiok mekamp Jisasén mérnep koumteouráp aropan te Yiki Kor Spiritao am top-pwarámp nánko, am fárákap warákár kareapon.

Barnabas ntiaka Sol Aikonium mek kar farákápep kar

14 ¹ Pol ntiaka Barnabas Antiok mekip niamp taknámpá Aikonium mek kor Juda firamp lotu nap mek youmpea kar farákápepo

^w 13:45 Ap 17:5 ^x 13:46 Ap 18:6 ^y 13:47 Ais 49:6

maok, am kar érik farákár kwapwenko maok, kápae kare Juda fi ntia kápae kare Grik fi am kar wawia maok, mér.² Aenapan maok, mér monap Juda ankwap fákáre te ankwap fi mekamp koumteouráp aropan fopwaok napo, am fárakapao am mérnep koumteouráp aropan kokwarok napon.^z ³Aeapo maok, am arop yawor te apáp mono, Aikonium mek tokwaeri ke fek yakria Tokwae Karamp aropompnámp kar táman farákáp. Aenepo, Tokwae Karao am arop yaworan kárakáre nénk nánko, nkwakwe make kárakáre yororo. Amnámp ninik táman Kwar Tokwaerao koumteouráp aropan arakrá yéknép: Mámá kar am arop yaworao farákáp nep te waeman kare korono.^a ⁴Aeapo maok, am taun mekamp koumteouráp arop te kuk pirékarea maok, ankwap fákárerao Juda fákárerént yakáp, ankwap fákáre aposel yaworént yakáp.

⁵Tá wakmwaek, Juda fákáre ntia ankwap fi arop, tá man taokeyakáp i konap arop fárakap, makia Pol ntia Barnabasén sámpá yampourouria maok, yumwian arokoepa surumpwi kák mwaria wae.^b ⁶Aenapo, Barnabas ntia Sol am tak mwarianap kar wawia maok, farákapea distrik Likonia mek taun Listra ntia Derbe mek akwapea maok, am mek yakápnámp némpouk mwaek yárakrá ⁷Kwapwe Kare Kar farákápepono.

Barnabas ntia Sol Listra ntia Derbe mek térep kar

⁸Listra mek arop ankárakamp yak námp, maomp pu kor te kárakáre mo, mao te wokwaek éntupwaro fárakapámp fek pu kwatae yak nánko, kánanke yarak mo, párák kar tank konámp.^c ⁹Ae konámpao maok, am arop Polo farákápnámp kar wa nánko, Polo man kárakáre fek tokoreyakrá nke nánko maok, am arop te wae méria, mao te wae kwapwe kare naenámp pourou. Aenámpantá maok, ¹⁰Polo kar tae fek arakrá sér, “Amo fárámpea fokopeyaka.” Aeránko maok, am arop fékér pokrá fokopeyakea maok, yárakrá akwap.

¹¹Aenko maok, kápae kare koumteouráp arop Polo am taknámp ankank nkea maok, Likoniamp kar fek arakrá sér, “Kwar fákáre arop arákarea nomonámpok korop napon.” ¹²Aeria maok, Barnabasén sérrá, “Mao te Kwar Susono.” Pol te kar farákáp konámp aroponoria maok, man sérrá, “Mao te Kwar Hermesono.” Susomp lotu nap te am taun mek faek yak. ¹³Aenko maok, pris am lotu nap mek am mekampung bulmakau touroup ti, tá yao fu paok fek aria maok, am taun ménki fek koroepa maok, koumteouráp aropént am arop yaworan ofa sánk mwaria.

¹⁴Aenapan maok, am aposel yawor Barnabas ntiaka Pol am kar wawia maok, námokuráp waempyam pápearia maok, am fákáre ou mek farakoprá akwapea tékén arakrá sér, “Nouroup arop fákáre! Yumo apaeritea tak ninik rape? ¹⁵Yino te arop kare yumo niamp takeno. Yino

^z 14:2 Ap 13:45 ^a 14:3 Mk 16:20 ^b 14:5 Ap 14:19 ^c 14:8 Ap 3:2

te Kwapwe Kare Karan yumwan arakrá farákáp nempon: Yumo te ankár am ankank kánanke kwataeran lotu i konap te pwarará, yiki yak konámp Kwaronámpok arári tukupenke. Mao te yámar yoro, tá apár yoro, solwara yoroia maok, am mek yakáp mwanap ankankan kor ponankor yoroinámp Kwarono.^d 16 Tá kare, wokwaek kar te, appeyaenáp fákáre yakápap ke fek te ponankor arop fi, numwar takanáponoria pwate nánko, námokuráp ninik fek paokopiapon. 17 Aenámpan maok, mao te ponankor mek wouroumpyak nánko, arop fárákap man mér mo mwanap te mono. Mao te waeman érik kápae kare por yumwan yae-párak kare yaewour i konámpono. Mao te yumonapok warákam sámp-kérép nánko, yiráp fir forokor konámpono. Mao te yumwan fir sánkrá, yiráp ninik mek warákár sánk konampon.”^e

18 Arop yaworao máma kar má makrá farákáp nepan maok, kouroumpyak aropao am arop yaworan ofa sánk mwaria kárakáre napo, arop yaworao, taki kwaponoria kárakáre fek tarakwamprá yarakipon.

Polén yumwian arokopap kar

19 Tá Antiok mekamp, Aikonium mekamp Juda fákáreráo kor taun Litra mek koropea am mekamp kouroumpyak aropan Poléneknria fopwaok. Aenapo maok, am fárákap Polén yumwian arokop. Arokopea pátea maok, mao te wae sumpwi námp ritea, man taun mekamp éréképá tukupea ek sir.^f 20 Aeapan maok, Jisasén mérnep arop fárákap koropea man ikir napo, mao fárámpea warko taun mek akwap. Tá wakmwaek akwap kumuruk Barnabasént taun Derbe mek akwap.

Barnabas ntia Pol Jisasén mérnep aropan kárakáre sámpanáponoria yaewourinep kar

21 Am arop yaworao Kwaromp Kwapwe Kare Kar am taun mek farákápria maok, kápae kare arop fárákap Jisasomp firáp arop arárrá kák. Aea maok, wakmwaek am arop yawor arákarrá Litra, Aikonium, Antiok mek akwapea maok,^g 22 am mekamp Kristen fárákapan kárakáre sámpanáponoria yaewourria maok, am arop yaworao kárakáre fek arakrá sér, “Yumo mér nap te ankár kárakáre fek yakáp kipo. Nomo Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek tukup mwarianámpan maok, manénkir te nomo ankár nkwakwe make ankank kwatae sámp mwanámp yak námpon.”^h 23 Am arop yaworao némp-némp ponankor sios taokeyakáp mwanap arop fárákap nánaprá párapok. Tá am arop yawor fir wuriria Kwarén kar toropwapria maok, am Tokwae Karan mérnep arop fárákapan maomp yaek kák.

^d 14:14-15 Ap 17:24 ^e 14:17 Ro 1:19-20 ^f 14:19 Ap 17:13 ^g 14:21 Mt 28:19

^h 14:22 Ap 18:23; 2 Ti 3:12

**Barnabas ntia Sol distrik Siria mekamp
Antiok mek arákarrá akwapep kar**

²⁴Wakmwaek Barnabas ntia Pol akwapea distrik Pisidia mek kukia maok, provins Pamfilia mek akwap. ²⁵Am arop yaworao taun Perga mek Kwaromp kar farákápea maok, wakmwaek taun Atalia mek pik. ²⁶Am arop yawor Atalia meknámp sip sámpea warko Antiok mek pik. Am taun mek te wokwaek Kristen fákárerao am arop yaworan Kwaro aropompia yaewour nánko tére nenepria Kwaromp yaek papapono. Aeapan, oukoumwan te am arop yawor wae térerá yárakia pwarará, Antiok mek arákarrá akwap nepon.ⁱ ²⁷Am arop yawor wae akwapea maok, am sios mekamp arop fákáreran wumwi nepo, koroepa koupoukour. Aenapo maok, am arop yaworao kápae kare ankank Kwaro am arop yaworént téremp, táman farákápria arakrá sér, “Kwaro arop ankwap firan kor mwae fik-pwar nánko, wae mér napon.”^j ²⁸Aeria maok, am arop yawor am mekamp Kristen fákárerént Antiok mek kápae kare yae yakepon.

**Jerusalem mek aposel fákáre ntia sios taokeyakáp
konap arop koupoukareap kar**

15 ¹Juda mekamp arop ankwap farákap Antiok mek yinkea maok, Kristen fákáreran kar yénkrá farákápria maok, arakrá sér, “Yumo Mosesomp loak tukup moria yipi fékér monap arop yumwan te Kwaro warko érékép naenámp pourou mono.”^k ²Takrá sérapo maok, Pol ntiaka Barnabas am arop farákapao taknap kar wawia maok, am fákárerént kar yorowara waeria maok, am táman téréménk tokwae. Aenapo maok, Kristen fákárerao Pol ntia Barnabas, tá arop ankwap farákap makia man sérrá, “Yumo tukupea Jerusalem mekamp aposel fákáre, tá sios taokeyakáp konap fákáre makia kar fwapokwapenke.”

³Aeria maok, sios fákáreao am farákapan tirá kérép napo, distrik Fonisia ntia distrik Samaria mek kukria maok, am mekamp arop farákapan Kwaro ankwap fi aropamp ninik ti-arárrá kák námp táman farákáp. Aenapo maok, am mekamp Kristen farákapao kor am kar wawia warákáránk.

⁴Am fákárerao tukupea Jerusalem mekapo maok, sios mekamp koumteouráp arop ntia aposel fákáre, tá sios taokeyakáp konap arop makia man warákáránkria érékép. Aenapo, Pol ntiaka Barnbaso am farákapan kápae kare ankank Kwaro méntér tére námpan farákáp.^l

⁵Aenapan maok, Farisi mekamp Kristen ankwap farákapao arakrá sér, “Ankwap fi arop farákap nomo yakápnámp fi mek korop mwaria napo te, ankár maomp yipi farákapia, am farákapan ‘Yumo ankár Mosesomp loak tukup kip’rá sér kipo.”

ⁱ 14:26 Ap 13:1-2 ^j 14:27 Ap 15:4,12 ^k 15:1 Ga 5:2 ^l 15:4 Ap 15:12

⁶ Aerapo maok, aposel fákáre ntia sios taokeyakáp konap arop fákáre am kar fwapokwap mwaria koupoukour. ⁷ Am fárakapao kar tokwaeri sérarrá tukup napo maok, Pita fokoheyakrá am fárakapan arakrá sér, “Nánaeou fákáre, yumo te wae méron: Kwaro wokwaek yumo ou mekamp námwan tére ti-sápria, onan te, ankwap fi aropan Kwapwe Kare Kar farákáp napo, wawia mér mwanaponria nánapi námpon! ⁸ Kwar te ponankor koumteouráp aropamp ninik wae mér námpara, mao nomwan ti-sáp nám niamp take pourouráp Yiki Kor Spirit am fárakapan nénk námpono. Am taknám ninik támao am fárakapan warákárrá érékép nám nomwan yénkép námpon. ⁹ Mao te nomwan ankwap pourourápria, ankwap firan ankwap pourouráp ninik mono. Am fárakap te man mér napo, am mér nap fek táman am fárakapamp ninik mao námoku nke nám fek yiki kukarrá kák námpon.”^m ¹⁰ Aenámp te, yumo apaeritea Kwarén kokwae sánk napon? Wokwaek nomp appeyaenáp, tá oukoumwan nomo kor am kápaenámp ankank samp mwanámp pourou mo nám te, yumo apaeritea Kristen fárakapamp fére kor fek am kápaé yarokwapea pap napon? ¹¹ Aenámpan maok, nomo arakrá mér námpon, Jisas Tokwae Karamp aropomp fek Kwar te am fárakapaninámp taknám nomwan kor warko érékép naenámp.”ⁿ

¹² Pita makrá séránko maok, am néntépap arop fárakap te kar pwarokwaprá sér mwanap mo nánko, karmparáp tankáp. Aenapo, Barnabas ntia Polo Kwaro man yaewour nánko, ankwap fi arop ou mek kárakáre yoroi nep táman farákáprá sénépo, am fárakapao woupwi pátea wará tankáp.

¹³ Arop yaworao séri pwar nepo maok, Jems arakrá sér, “Naeou, nánaeou fárakap, yumo onomp kar wawenke! ¹⁴ Yumwan wae Saimono séri námpon. Wokwaek manénkir te Kwaro ankwap fi aropaonapok koropea am ou mekamp arop ankwap fárakapan éréképeanángo, mao námokuráp firáp yakáp napon. ¹⁵ Tá profet fákáreramp karan kor take pourouráp karan arakrá kumwiapon:

¹⁶ ‘Tokwae Karao arakrá sér,
 “Devitomp fi te napao tukur tank nám niamp
 námpan maok,
 nánkár wakmwaek ono arákarrá ékia
 warko sámp-fokop nanampon.
 Aeria am mekamp ankank kwatae akwap nám te,
 ono warko wourékam yororoia sámp-fokop nanampon.

¹⁷ Ae nanampara, arop ankwap fi te
 Tokwae Kar onan oupouroukia nke mwanapon.
 Am koumteouráp arop ponankor te

^m 15:7-9 Ap 11:4-17 ⁿ 15:11 Ga 2:16; Ef 2:8

ankwap fi mekampan maok,
ono am fárákapan onokumponoria
nánkáráp tenámpono.”

18 Mámá kar te Tokwae Karao mámá ankank
oukouwán korop námp máman,
wokwaek kar sérimpon.^o

19 Aenámpara onomp ninik te arak námpon: Nomo ankwap fi arop kwatae ninik pwarará Kwaronámpok tukup nap te, nomo man ninik kápae sánk mwareano, mono. 20 Yae-párák nomo te am fárákapampor pas kumwia arakrá sér mwanámpon: Kwekár kwarén ofanap fir te fári kwaponó. Am te Kwaro nke námp fek oumnámp ankankono. Tá kokopor niniki kwaponó. Tá fir yápare kor fek paok fákapea porokwap pap nap te fári kwaponó. Am te oukouwán yiri am mek yak námpon.^p 21 Nomo te wae mér námpon: Wokwaekia koroepa oukouwán námp te, ponankor ankwap fi aropamp taun mek te arop fárákapao am Mosesomp lo kar farákáp konaponó. Tá ponankor Sabat yae méntép lotu nap mek am kar nkerá farákáp konapon.”

Ankwap fi mekamp Kristen fákáreran pas sámp-kérépap kar

22 Aeria maok, aposel fákáre, tá sios taokeyakáp konap arop, ntia sios mekamp koumteouráp arop ponankor, makia maok, am pas sámpá tukup mwanap arop farákápá pwar. Am arop fárákapamp e te Judas Barsabas tá ankwap te Sailas, am arop yawor te Kristen fákáre taokeyak konepon. Man Pol ntia Barnabasént Antiok mek tirá kérépria, 23 am arop yaworamp yaek sámkap pas te arakrá sér,

“Yino aposel, yino Kristen taokeyakáp konámp arop, yiráp ankwapnápo, mámá pas kumwia yumo ankwap fi mekamp ankwapyaenáp fárákap taun Antiok mek yakáp nap, tá provins Siria ntia provins Silisia mek yakáp nap, yumonapok sámp-kérépria ‘Gude’rá séreano. 24 Yino wae arakrá wawi námpon: Yino ou mekamp arop ankwap fárákap tukupea yumwan kwataenámp kar fek korokopea pap naponó. Am fárákap te yiráp ninik sámpá yampourou napan maok, yino te am fárákapán ‘Tak kip’rá sér moi námpon.^q 25 Yino am ankank koropnámp kar wawia koupoukarrá ankáránkamp ninik fek kar papea mámá arop anánkaopwe Barnabas ntia Polént yumonapok tirá kérép námpon. Am Barnabas ntia Pol te yino man warákár kare konámpon. 26 Am arop yawor te námwan napo kor, apáp mono. Námoku te wampwe pwarará, nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp eran érik sér i konepono. 27 Aeno yino Judas ntiaka Sailas arop yaworan tirá kérép námp te, am arop yaworao kor pas fekamp kar niamp taknámp yumwan top kor fek

o 15:16-18 Amó 9:11-12 p 15:20 Wkp 17:10-16 q 15:24 Ap 15:1

sénepon. ²⁸Yiki Kor Spirit yinont yak nánko, yino kar arakrá pap: Yino te yumwan kápaenámp ninik kápae kare pap mono. Aenámpara, yumo ankár am séri námp táman saráp mántwaok kipo. Am te ará: ²⁹Yumo fir kwekár kwarén sánk nap fári kwaponó. Tá yumo oukoumwan yiri yaknámp nape fir fári kwaponó. Yumo fir yápare kor fek paok fákapea porokwap pap nap fári kwaponó. Nkwakwe make kokopor ninik te ankár warákarrá tukup kipo. Yumo mér karria máamá ninik ponankor warákarrá tukup nap te, yumo kwapwe kare yakáp mwanapon. Wae támaono.”^r

³⁰Aea maok, sios fákáreráo am fárákapan Antiok mek tirá kérép. Aenapo maok, yinkeá Antiok mek sios mekamp koumteouráp aropan koupoukarea maok, am pas sánk. ³¹Aenapo, am sios fákáreráo am pas sámpea nkerá farákápea maok, am fárákapan kárákáre nénk naenámp kar nkea warákáránk. ³²Judas ntiaka Sailas arop yaworáo kor profetara, kápae kare kar kwapwe Kristen fákárerán farákápepo maok, tak nep támao am fárákapamp ninik mek kárákáre nénk. ³³Am arop yawor te Antiok mek éri tae morok ke yakea nepo maok, wakmwaek am mekamp Kristen fákáreráo man ‘Ye...!’ ria maok, manénkir tirá kérépap aropaonapok tirá kérép. ³⁴[Aenapan maok, Sailas te warko ankwap ninik sámpea Antiok mek yak námpon.] ³⁵Aenko maok, Pol ntiaka Barnabas te Antiok mek yak. Am arop yaworáo kápae kare ankwap arop fárákapént koumteouráp aropan Kwaromp kar yénkria maok, Tokwae Karamp Kwapwe Kare Kar farákáp.

Pol ntiaka Barnabaso moumountukri ninik sámnpnep kar

³⁶Nánkár wakmwaek ankwap ke fek maok, Polo Barnabasén arakrá sér, “Nomo ankár arákarrá akwapea ponankor taun mekmwaek nánaeou tárápu nke nenempono. Wokwaek nomo Tokwae Karamp kar farákápemp te, am fárákap fwapi yakáp te mokop nap mér nenempono.” ³⁷Aeránko maok, Barnabaso Jon Mak warámpeaka énénti tukup mwaria. ³⁸Aenámpan maok Pol sérrá, “Am arop te wokwaek nomo Pamfilia mek énénti tukupá tére mwareakámpao, nomont akwap moimpara, nomo man te warámp mono.”^s ³⁹Aeria maok, am arop yaworáo am kar táman nonopok kákkaria maok, táte warko énénti tére mo, pwararea maok, Barnabaso Mak warámpea Maként sip mek korokwapea apár amor ke Saiprus mek pok. ⁴⁰Aepo Polo Sailas warámpea énénti akwap neria nepo maok, Kristen fákáreráo am arop yaworan arakrá sér, “Tokwae Karamp aropomp te fwap yumont yak námpon.” ⁴¹Am arop yaworáo provins Siria ntiá provins Silisia mekmwaek akwapriaka sios fákáre kárákáre sámpanáponoria Kwaromp kar farákáprá yarak.

^r 15:29 Ap 15:20 ^s 15:37-38 Ap 12:12,25; 13:13; Kl 4:10

Timoti Polént akwapámp kar

16 ¹Pol akwapeaka Derbe mekia maok, Lистра mek kuri akwap. Am némpouk Kristen ankáránk yak námp, maomp e te Timoti. Timotimp éntupwar te Juda mekamp yupurao maok, mao te Kristen. Maomp naropwar te Grik fi mekamp.^f ²Listra mekamp Kristen, tá Aikonium mekamp Kristen fákáreao sérrá, “Timoti te kwapwe kare aropono.”^u ³Aerapo maok, Polomp ninik te Timoti námont akwapanoria. Aeria maok, mao Timotin warámpea, maomp yipi fárákap. Am tak námp te, am mekmwaek yakápnep Juda fárákap Timotimp naropwar te Grik fi ara, maomp kar wa moantánoria námpon. ⁴Am fárákap taun mekmwaek tukupria maok, am kar wokwaek aposel fákáre, tá sios taokeyakáp konap arop fákáre Jerusalem mek kar papea nap táman am mekamp Kristen fákáreran farákáp. Aeria maok, am fárákapao sérrá, “Yumo te ankár máamá kar táman ampaokrá yakáp kipo.”^v ⁵Aerapo maok, am sios mekamp koumteouráp aropamp mér akwapea kárákáreria maok, kumur méntép ankwap fárákap kwatae ninik pwarará korop napo, am sios akwapea tokwae kari yakámpono.

Polo yém niamp fek Masedonia mekamp aropan nkemp kar

⁶Pol mao distrik Frigia ntiaka distrik Galesia kuk tukupapo maok, Yiki Kor Spiritao sérrá, ‘Provins Esia mek te kar farákáp kwapono’ ria taokor.^w ⁷Aenámpantá maok, tukupeaka distrik Misia mekia maok, tá warko am feknámp provins Bitinia mek tukup mwaria napan maok, Jisasomp Spiritao, ampok tukup kwaponoria taokor. ⁸Aerámpantá maok, Misia kámá pwarará taun Troas mek tukup. Tá am kumuruk Polo ampria maok, ⁹yém niamp arakria nke nángo, provins Masedonia mekamp arop ankáránk fokopeyakrá maok, Polén wumwiria sérrá, “Amo ankár solwara tápamprá koropea Masedonia mek yinan yaewourae.” ¹⁰Polo am nkeaka pwar nángo, yino^x énéнки koupour Masedonia mek tukup mwanámp mwae kup oupouroung. Yino wae mér, Kwar te yinan ‘Am mek tukupea am fárákapán Kwapwe Kare Kar farákápenk’ ria wumwi námpon.

Lidia Kristenimp kar

¹¹Aenko maok, yino Troas meknámp sip sámpea maok, ankár apár amor ke Samotres mek tukup. Tá ankwap kumuruk taun Neapolis mek tukup. ¹²Takia maok, yino am ént fikamp taun pwarará tukupea provins Masedonia mekamp taun tokwae Filipai mek tukup. Am némp

^t 16:1 2 Ti 1:5 ^u 16:2 Fl 2:19-22 ^v 16:4 Ap 15:23-29 ^w 16:6 Ap 18:23 ^x 16:10

‘Yino’rá sénámp te, Luk máamá buk kumwi námpara, námoku méntér sénámpo. Polo man Troas mek kikipia Filipai mek énéнки tukupápon. Aposel 20:6 fek kor nkeae.

te wokwaek Rom fi koropea manénkir tankámp némp támaono. Am te Masedonia mek ankwap mwaek yaknámp taun tokwaeno. Yino am taun mek ankwap yinink kumuri yakámpimon. ¹³Tá Sabat yae fek yino tukupea taun mekamp yár younkwek ménki fekia maok, ént fik tukup. Yinomp ninik te am ént fik te Kwarén kar toropwap i konap yak námponoria tukup. Aea maok, yino am ént fik nke nánko maok, koumteou am fek koupoukour yakáp napo, yino tukupea am fek tankápra am fárákapént kar sérar. ¹⁴Aenángo maok, yupu ankárank maomp e te Lidia, Kwarén lotu i konámp, am kar wa. Am yupu te taun Taiataira mekamp, mao te waempyam noumouri yorororá, am fek mani sámp konámpono. Ae konámpao maok, Kwar Tokwaerao maomp ninik sámp-arákarrá pwar nánko, mao woupwi pátea Polo farákápámp kar táman wará tank. ¹⁵Mao te ént mek anámp nánko, méntér ankárankamp nap mek yakáp i konap arop fárákapao kor énéngi ént mek nér. Mao ént mek anámpea pwarará maok, yinan sérrá, “Yumo nik napo, ono wae Tokwae Karan mér kare nampao nanko te, yumo te fwap onomp nap mek koropea yakáp mwanapon.” Aeria maok, mao kárákárea wae námpantá, yino mao sérámpaokimpon.^y

Pol ntiaka Sailasén Filipai mek fákapá papap kar

¹⁶Ankwap yae fek yino kar toropwap i konap fek tukup nánko maok, kwaporok tére konámp yupu ankárank koropea yinan mwaeak kikip. Am tére konámp yupu te yao-pwaeráprápara, wakmwaek korop naenámp ankank érik farákáp konámpono. Aenángo maok, am yupuran taokeyakápnar arop fárákap te am yupuao tére námp fek táman mani tokwae sámp konapono. ¹⁷Am yupu te Pol yinomp wakmwaek koroprá arakrá wumwi, “Mámá arop fárákap te narek karaoki yaknámp Kwar Tokwaeramp tére aropono. Am fárákap te yumwan Kwaro warko érékép naenámp mwae kup sér i konapono.”^z ¹⁸Kumur méntép am yupu takae yak nánko maok, wakmwaek Polo maomp wumwi karan kokwaeria maok, mao sámp-arákarrá am yao-pwaerápan arakrá sér, “Ono Jisas Kraisomp e fek amwan sénampono: Amo mámá yupu pwarará worokor pikae.” Aeránko maok, am yao-pwaeráp koupour kar am yupuramp pouroukamp worokor pik.^a

¹⁹Aenángo maok, am yupuran taokeyakáp konap arop te warko mani sámp mwanap mwae kup mo námpantá maok, Pol ntiaka Sailasén ti-fápákamánkia éréképá tukupeaka némpoukamp taokeyakáp konap aropaonapok koupoukour konap fek. ²⁰Aea maok, am arop yaworan éréképá tukupea jasonámpokia maok, am jas yaworan arakrá sér, “Mámá arop yawor te Juda mekampao maok, nomp taun mekamp koumteouráp

^y 16:15 Ap 16:33; 18:8 ^z 16:17 Mk 1:24 ^a 16:18 Mk 16:17

aropan kwatae sokororá yárok nepono. ²¹Takria maok, am arop yawor te koumteouráp aropan nomo Rom firao mono ri konámp ninikaok éréképa akwap nepon.” ²²Tá koumteouráp arop koropea koupoukarrá, mao kuri sérrá, “Kare takrá yárok nepono.” Tá jaso am arop yaworamp pouroukamp waempyam woropea pwarará, soldia fákáreran ‘Am arop yawor te paok ke fek fupuken’rá sér.’^b ²³Aeránko maok, am arop yaworan paok ke fek táramak fukia maok, am arop yaworan santukupea kalabus mek papria maok, am kalabus nap taokeyak konámp aropan kar kárakáre fek sérrá, “Amo fwapnae karia yérékrá yakampo.” ²⁴Am taokeyaknámp arop am kar kárakáre wawia maok, arop yaworan éréképa akwapea nap kuk karaokamp aokore mek kákea pwarará maok, yao kárakére me mek pu kor noropea maok, koumoumprá lok farákapá pwar.

²⁵Aetánko maok, Pol ntia Sailas te kumur kupuk Kwarén kar toropwaprá tár sámprá tank nepo maok, ankwap kalabus fárakapao kor wae wará tankáp.^c ²⁶Aenapo, am fek táman maok, némp yérur tokwae koropria maok, nap sámprá-kákaewi naenko, am fek táman kalabus nap ménki ponankor kirip-akwapránk nánko, kalabus fákáreramp pouroukamp sen te ponankor aokor-aokori akwap. ²⁷Aenko maok, am taokeyakámp aropao kor fárámprá nke nánko maok, kalabus nap ménki te ponankor kirip-akwapránk nánko maok, maomp ninik te kalabus fákáre wae ponankor pirikimpá tukup tenapan mpwe ninik. Aeria maok, námokuráp bainat ak-sámprá námoku támao námokuráp pourouk karámp-fárakapea sumpwi naeria. ²⁸Aenámpan maok, Polo tékén sérrá, “Amo te amokuráp pourouk taki kwaponno. Yino ponankor máyakápreano.” ²⁹Aeránko maok, arop taokeyakámp arop támao wumwirá, ‘Yaomwi sankoropenk’ ria maok, Pol ntia Sailas yaknep aokore mek fárakoprá akwap. Mao apáp tokwaeria maok, kour me woukounpa waeria Pol ntia Sailasomp pu wonae fik piká párákap. ³⁰Tá wakmwaek, am arop yaworan éréképea youmpea ekria maok, sérrá, “Arop tokwae yawor e, ono te apae mokop nanko Kwaro onan warko warámpano?”

³¹Aerá séránko maok, tá arop yaworao man sérrá, “Amo ankár Jisas Tokwae Karan mér napo maok, Kwaro amwan warko warámpea waráp séraroan kor méntér éréképeanánko, maomp firáp yakáp mwanapon.” ³²Aeránko maok, am arop yaworao Kwar Tokwaeramp kar man farákápria maok, maomp nap mek yakápapan kor farákáp. ³³Aeria maok, am kumuruk táman, am arop yaworamp ankáráp fupuia paprá, mao ntia maomp nap mek yakápnap arop ponankor énéni ént mek nér. ³⁴Aea maok, am arop yaworan éréképea pokea námokuráp nap mekria maok, am arop yaworan fir nénk. Aeria maok, mao ntia maomp nap mekamp arop ponankor Kwarén mér nap táman warákáránka waeapon.^d

^b 16:20-22 Mt 10:17-18 ^c 16:25 Kl 3:16 ^d 16:33-34 Ap 16:15

³⁵ Aeaka wakoránko maok, jas plismanén tirá kérépánko maok, koropea am taokeyak konámp aropan sérrá, “Amo am arop yawor pwar napo, akwap kipono.” ³⁶ Aeránko maok, am arop am kar sámprá Polén sérrá, “Jas yaworao sérrá, ‘Yumwan tirá kérép napo akwap kipono’rá sénepe. Aerámpantá ono yumwan tirá kérép nae rae. Yumo akwapia yiráp ninik porokwe fek yakenke.”

³⁷ Aeránko maok, Polo man sérrá “Wi! Yino te Rom firamp e fek yak nempan maok, jas yawor apaeritea yinan kar fi oupourouk moi yakrá, yinan kounteouráp arop nke nap fek kwaporok fuki nepon? Ae te oukouwman te mao yinan kánánkámp tirá kérép nenep nie? Tak mo kareno! Ankár mao námoku koropea yinan kalabus nap mekamp éréképea ek párapok nenepon.”^e

³⁸ Aeránko maok, plisman fákáreráo am kar santukupea jas yaworan sénapo, am kar wawia apáp. ³⁹ Aeria maok, am jas yawor akwapea kalabus nap mekamp Pol ntiá Sailasén aropomp kar séria maok, éréképá tukupea ek párapok. Aeria maok, am arop yaworan ‘Yumo ankár mámá taun pwarará akwapenk’rá sér. ⁴⁰ Aerepo maok, am arop yaworao kalabus nap pwarará maok, pokea Lidiamp nap mekia maok, am mekamp Kristen fákáre nkea maok, am fárákap ninik kárákáre sámpanáponoria kar farákáp. Takia maok, wakmwaek am arop yawor taun pwarará wae akwap.

Tesalonika mekamp arop fákáreráo Pol ntiá Sailasén porokwap mwarianiap kar

17 ¹ Am arop yaworao akwapeaka Amfipolis mek. Tá am taun Amfipolis pwarará taun Apolonia mek akwap. Tá am taunan kárpwarará taun Tesalonika mek akwap. Am taun mek te Juda firamp lotu nap yak.^f ² Aenánko Polo wokwaek i konámpnám taknámpría maok, yinink Sabat yae fek Juda fákárent tapokwap ko am lotu nap mek yink. ³ Aeria maok, Kwaromp Buk fek yaknám kar am fárákapént sérarrá tankáp. Mao Kwaromp kar fi am fárákapan farákápría arakrá sér, “Am Kwaro kounteouráp arop warko érékép naenámp Kraís te mao ankár manénkir touwe sámpea sumpwia maok, warko wakmwaek fárámp naenámpono.” Tá warko mao arakrá sér, “Mámá Jisas ono yumwan maoinám kar farákáp namp, am arop támaonono.”^g ⁴ Arop ankwap fárákap wae méria maok, Pol ntiaka Sailasomp wakmwaek tukup. Táte Grik mekamp ankwap fákáreráo kor Kwarén lotu i konap arop kápae kare, tá e tokwaeráp kounteou kápae kare, makia am arop yaworamp wakmwaek tukup.

⁵ Aeapo maok, Juda fákáreráo am tak nap táman nkea yonkwae pwarámp. Aeria maok, am fárákap tukupea koupoukour konap fek

^e 16:37 Ap 22:25 ^f 17:1 1 Te 2:1-2 ^g 17:2-3 Lu 24:26-27; Ap 9:22

mwaek yakápnap kokwae tákár i konap arop kwatae éréképea, tá am némpoukamp koumteouráp arop kápae kare mént éréképea fopwaoka wae napo maok, tukupea Jesonomp nap ménki fopwari sir. Aeria maok, Pol ntia Sailasén ek santukupea koumteouráp aropamp yaek pap mwaria. ⁶Aenapao maok, am fárákap te am arop yaworan nke moria maok, Joses ntia ankwap Kristen fákáre taun taokeyakáp konap arop fárákapaonapok éréképá tukup. Aea maok, am fárákapa arakrá sér, “Mámá arop fárákap te ponankor apár mek mwaek paokoprá kwatae ninik napao maok, oukoumwan mapek korop napon.^h ⁷Jeson náráp nap mek éréképá akwap námpon. Am ponankor arop fárákap te Sisaromp lo kwe-pwar konapon. Aeria am fárákapa sérrá, ‘Ankwap king yak nám, maomp e te Jisasono.’^{”i} ⁸Koumteouráp arop ntia am taun mekamp taokeyakáp konap arop am kar wawia, kokorokoria kara wae. ⁹Am taun mekamp taokeyakáp konap arop Jeson ntia arop ankwap fárákapan, kot paimia napo, pwarará tukupanáponoria wae.

Pol ntia Sailaso taun Beria mek térep kar

¹⁰Wae kumur nángo, Kristen fákárerao Pol ntiaka Sailasén taun Beria mek tirá kérépapo maok, am arop yawor akwapea Beria mekia maok, Juda fákáreramp lotu nap mek yoump. ¹¹Juda fákáre Beria mekamp te kwapwe kare koumteouráp aropria, am fárákamp ninik te Tesalonika mekamp Juda fákáreamp ninikan kámákár akwap. Aeria Polomp kar wawia maok warákár kare. Am fárákap te, Polomp kar te kare kar ni mo nierá mér mwaria te, Kwaromp Buk fekamp kar kumur méntép énoukouprá farákáp.^j ¹²Aeria maok, kápae kare Juda fi mekamp koumteouráp arop wae mér. Tá eráp kápae kare Grik koumteou, tá Grik poumou-tárápu kápae kare énéngi mériapon.^k ¹³Tá wakmwaek Tesalonika mek yakápnap Juda firao wa napo, Polo Beria mek kuri Kwaromp kar farákáprá yak. Aeria maok, am fárákap am taun mek tukupeaka am koumteouráp arop fárákamp ninik sámpá yampourou napo maok, am fárákap kokorokor.^l ¹⁴Aeapo maok, koupour Kristen fákárerao Polén solwara woupwi mek sámp-kérépapo maok, Sailas ntiaka Timoti arop yawor mwar Beria mek yak. ¹⁵Am arop fárákap Polén mwaeak warámp santukup nap te, ankár warámpá tukupea Atens mek pwararea korop mwariakapo, Polo am fárákapan sérrá, “Yumo tukupeaka Sailas ntia Timotin ‘Yumwan onan mao koupour korop kiprian’rá sér kipo.”

Polo Atens mek kar farákápamp kar

¹⁶Polo Atens mek arop yaworan yépékrá yakria nke nángo maok, am taun mek te kwekár kwaromp wunéri kápae kare yakáp. Mao te am

^h 17:6 Ap 16:20 ⁱ 17:7 Lu 23:2 ^j 17:11 Jo 5:39 ^k 17:12 Ap 17:4 ^l 17:13 Ap 14:19

ankank nke nánko, maomp ninik mek te kwatae kare. ¹⁷Aeria maok, mao Juda fákáreramp lotu nap mek akwap ko maok, Juda fákáre ntia ankwap fi Kwarén lotu i konap arop fárakapént téréménkrá kar sérar. Aeria maok, kumur méntép koumteouráp arop koroprá koupoukourap mek am fárakapént kor téréménkrá kar sérar. ¹⁸Aeria maok, Polo Jisasomp Kwapwe Kare Kar farákápria, mao apár me meknámp fárámpámp karan kor farákáp. Aenánko maok, mérnáp arop ankwap fárakap Epikurian^m ninik fek paokop, ankwap fárakap Stoikⁿ ninik fek paokopnap arop te Polént kar yorowar. Tá ankwap fárakapao sérrá, “Am arop kwaporok karan sérarrá yarak námp te, apae karan séreane?” Tá ankwap fárakapao arakrá sér, “Ae te mao ankwap némpoukamp kwar fárakapamp karan farákáprá karane!” ¹⁹Aeria maok, am fárakap Polén kaunsil fákáre Areopagus wik koupoukour konap fek warámpea tukup. Aeria maok, am fárakapao man sérrá, “Amo koumteouráp aropan farákáp konap wourékam kar am te yino wawiaka mér mwaro. ²⁰Yino waráp kar wa nánko te, momwar pourouráp námpantá, yino am kar fi táman fwapia mér mwarianeano.” ²¹(Am te apae riteanápe, ponankor Atens mekamp arop, ntia ankwap némpoukamp arop koropea am taun mek yakáp nap te, ankwap ankank te mono, ankár wourékam ninik korop námpan námoku kok sérarrá, ‘Wa mwar kar’ i konapono.)

²²Aerapo maok, Polo Areopagus wik kaunsil fákáre koupoukour yakápnáp ou mek fokopeyakria maok, arakrá sér, “Ono Atens mekamp arop yumwan nke namp te yumo ponankor nkwakwe make lotu ninikan kárakáre napon. ²³Ono wae manénkir akwapea yumo lotu i konap ankank nke nampon. Tá ono nke nanko, alta ankwap fek arakrá kumwi tenapon, ‘Mámá te yino man mér monámp kwar ankwapamp altano.’ Tá am Kwar te yumo man mér moria kwaporok loturá yakápon.

²⁴Ono oukoumwan maomp kar yumwan farákáp nae rae. Kwaro apár ntiaka ankank ponankor má apár mek yak námp yoroimpon. Am Kwar te yámar ntia apáramp Tokwae Karono. Aenámpara, mao te aropao tinap lotu nap mek te tank mo i konámpono.^o ²⁵Mao te apae ankank mo námpan arop nomo man nomp yae fek yaewour mwanámpanápe, mono. Mao te wae námoku yiki yak, tá nékér, tá ankank ponankor arop ponankoran nénk konámpon. ²⁶Ankárankamp appenáp fekampan saráp mao kápae kare arop fi forokarrá papea, ponankor apárok káká

^m 17:18 Epikurus wokwaek kar yakeaka yopwar 270 B.K. fek sumpwimpon. Mámá Epikurian fákáre Epikuruso yénkrá farákápámp ninikaokia arakrá sér: “Warákár konap ninik te kwapwe kareaka, ankank ponankor kámákár akwap konámpono.” ⁿ 17:18 Seno wokwaek kar yakeaka yopwar 265 B.K. fek sumpwimpon. Mámá Stoik fákáre Seno yénkrá farákápámp ninikaokia arakrá sér: Warákárnámp ninik kare te ará: Pouroukamp ankankan warákár konap, tá pouroukamp touwe te wampwe pwarará, pourou poukwaepa kárakáre fek fokopeyakáp konap támaono. ^o 17:24 Ap 7:48

pwatenánko, yakáp napon. Mao námoku am fárákapampor nkwakwe make ke nánaprá párapokpria, apár oumwian kor kák tenánko yakáp námpon.^p 27Mao taki nám p te am koumteouráp arop fárákap námwan oupouroukia námonámpok koroprá mér mwanapria nimpon. Aeno mao te nomo ponankor ankákárankan pwatea panek yak mono. Wonae fik kar yak námpon.^q 28Wokwaek mérnámp aropao sérrá, ‘Nomo te maonámpan saráp yiki yak sámp nánko, mao ankárank támao nomwan kárákáre sámp nánko, nomo paokop námpon.’ Yiráp mérnámp ankwap fárákapao ‘Nomo kuri maomp tárápu yakáp námpon’rá sér i konap niampono. 29Nomo Kwaromp tárápu yakáp nám p kwamp te, nomo Kwar te gol, silva, yumwi, arakerá ninik mwareano. Tá arop nomo ninikia nomp yae kor fek yoro i konámp ankank niampan mpwe ninik mwareano.’ 30Wokwaek te arop fárákap mér mo napara, am ke fek kwatae ninik nap te Kwaro am fárákapan kar tokwae sér moimpon. Aeno oukoumwan te ponankor némpoukamp ponankor aropan ‘Kwatae ninik pwarenk’ ria kar kárákáre fek sénámpon. 31Mao te koumteouráp aropan kot naenámp yae wae páte námpon. Mao námokuráp yae-párak kare ninik fek, ponankor apár mekamp ponankor koumteouráp aropamp ninik youroukoup naenámp. Tá mao ankárankampao saráp am kot poukwap naenámp arop ankárankamp nánapi pwate námpon. Am arop te sumpwianánko, Kwaro apár me mekamp warko fárámpá pap námpon. Am fek táman, Kwaro man am tére sánk námp nomwan yénkép námpon.”^s

32Arop fárákap am apár me meknámp fárámpnám p kar wawia maok, ankwap fárákap Polén wouroump kar sér. Tá ankwap fárákapao sérrá, “Amo am ankank warko fwapi sénapo wa mwaro.” 33Makrá sérapo maok, Polo am fárákapan pwarará akwap. 34Aenapan maok, arop ankwap fárákap Polomp wakmwaek tukup nap te karenoria Kwarén mériapon. Arop ankwap te, Areopagus wi fek koupoukour konap kaunsil ou mekamp arop, maomp e te Dionisius, tá yupu ankwap maomp e te Damaris, tá ankwap koumteouráp arop fárákapao kor mériapon.

Polo taun Korin mek kar farákápámp kar

18 ¹Wakmwaek Polo Atens pwarará taun Korin mek akwapea maok, ²Polo Juda mekamp arop ankárankamp Akwilan kikip. Akwilamp némp kare te provins Pontus mek yak námpon. Mao te wokwaek tae morok náráp yupu Prisolant Itali fi pwarará koropepon. Am te Sisar Klodiuso sérrá, ‘Juda fi Rom mamek yakáp nap te wae ankwapok tukup kip’rá sénánko koropea Korin mek yak. Aepo maok, Polo akwapea am anánkwapan nke. ³Pol te am anánkwapao tére nep niamp take

¶ 17:26 Stt 10:32; 11:9 ¶ 17:27 Ais 55:6 ¶ 17:29 Stt 1:27; Ap 19:26 § 17:31 Jo 5:22; Ap 10:42

pourouráp tére konámpara, mént yakria, sel nap énénti térerá yakáp.^t

⁴Aeria maok, ponankor Sabat yae méntép Pol Juda firamp lotu nap mek akwap ko, kar kárákáre fek farákáprá sér. Maomp ninik te am Juda fákáre, tá Grik fákáre makia Jisasén méranáponoria námpon.

⁵Aenánto maok, wakmwaek Sailas ntiaka Timoti Masedonia meknámp korop nepo maok, Polo am sel nap tére námp pwarará Juda firan kumur méntép kar farákáp saráp yak. Aeria maok, mao kar kárákáre fek arakrá sér, “Jisas te Kraís támaono.”^u ⁶Aerá sénámpan maok, am fárákapao maomp kar wa moria maok, man wouroump kar sér. Aenapo maok, mao náráp waempyam fekamp woup poporokompia pwarará arakrá sér, “Yumo yaomwi mek pikria kor apae onont napanápe, yumoku napon. Oukoumwan te yumwan pwarará akwapea ankwap fi aropan kar farákáp nanampono.”^v ⁷Titius Jastus te Kwarén lotu i konámp arop, maomp nap te Juda firamp lotu nap yak námp fik wonae fek yak nánko maok, Polo lotu nap pwarará akwapeaka maomp nap mek yak. ⁸Juda firamp lotu nap taokeyak konámp aropamp e te Krispus, mao ntiá maomp séraro te Tokwae Karan mér. Tá Korin mekamp kápae kare koumteouráp arop Polomp kar wawia maok, am fárákapao kor méria ént mek nér.

⁹Ankwap kumuruk Pol amprá yém nkenko maok, Tokwae Karao man sérrá, “Amo te apápia kar farákáp mo, pwar kwaponno. Amo ankár érik farákámpo.”^w ¹⁰Am te apae riteanápe, onomp firáp korop mwanap kápae kare koumteouráp arop mámá taun mek yakáp napon. Tá ono amont yak nampara, arop ankwap amwan sámp-wouroump mono.”

¹¹Polo ankárank yopwaria tokwampok yunk fek Korin mek yakria Kwaromp kar farákáprá yak.

¹²Aenámpan maok, Galio apár Akaia mek gavman tokwae yakámp ke fek, Juda firao énénti tapokwapea maok, Polén yopor. Aeria maok, am fárákap man warámpá tukupea kotria maok, arakrá sér, ¹³“Mámá arop te koumteouráp aropan ‘Lo kar ták-pwarará, ankwap ninik fek Kwarén lotuenk’ ria yénkrá yarak i konámpono.” ¹⁴Aerapo maok, Polo nopok am fárákapan kar pwarokwaprá sénaerianámpan maok, Galio am Juda fákáreran arakrá sér, “Juda fákáre, yumo te mámá arop máte lo ták pwar, táte ankwap ankank sokoro, makianánko te, ono te fwap yiráp am kar wa nanampon. ¹⁵Aeno yumo koroepa onan sénap kar te yumokuráp kar, yumokuráp lo tene yumoku fwapokwapenke. Ono te am takeniamp kot te wa mono.” ¹⁶Aeria maok, mao, am fárákap kot mwaria nap te monoria tirá kérép. ¹⁷Aenámpantá maok, Korin fákárerao Judamp lotu nap taokeyak konámp arop Sostenes man am kot i konap nap topik am fek sámpá fuk napan maok, tá Galio am tak nap táman ninik tokwae mono, wampweri pwararámpon.

^t 18:3 1 Ko 4:12 ^u 18:5 Ap 17:14-15 ^v 18:6 Ap 13:46 ^w 18:9 1 Ko 2:3

Pol Siria apár mekamp Antiok mek arákarrá akwapámp kar

¹⁸ Polo kápae kare yae Korin mekamp Kristen fákárerént yakea maok, am fákáreran ‘Ye...!’ ri pwarará, taun Senkria mek akwap. Mao akwapea am mek yakria maok, me pwae aok-sir. Am me pwae aok-sinámp fi te, Kwarén sérinámp kar ankár mántwaok naenámpan yénkép námpon. Aea pwarará maok, mao Prisila ntia Akwila anánkwap éréképea sip sámpea distrik Siria mek akwap. ¹⁹ Am fárákap tukupea taun Efesus mekria maok, Polo am anánkwapan am fek pwarará, mao námoku Juda firamp lotu nap mek akwapea am fárákapént kar sér. ^x ²⁰ Aenko maok, am fákárerao man sérrá, “Ae te amo yinont yak tae morok nanapon.” Makrá sérapo maok, tá Polo sérrá, “Mono. Ono te mapek yak mono.” ²¹ Makrá séria pwarará maok, am fárákan ‘Ye...!’ ri pwarará maok, arakrá sér, “Nánkár Kwaro onan takaerianánko te, ono fwap yumonapok arákarrá korop nanampon.” Aerá séria pwarará maok, sip sámprá, Efesus pwarará pik. ^y ²² Sip pikia taun Sisaria mek nánko maok, Polo sip pwarará Jerusalem mek poka sios mekamp kourteouráp aropan ‘Gude’rá séria pwarará wakmwaek apár Siria mekamp Antiok mek akwap.

²³ Polo Antiok mek éri tae morok ke fek yakea maok, distrik Galesia tá Frigia mekmwaekamp némpouk mwaekamp Jisasén mérnep arop fárákan kárákare sámpanáponoria yaewourrá yarak.

Apoloso kar farákápámp kar

²⁴ Juda fi mekamp arop ankárank taun Aleksandria mekamp, mao koroepa Efesus mek yak. Maomp e te Apolos. Mao te Kwaromp Buk fekamp kar mér karia kar kwapwe kare sér i konámpono. ^z ²⁵ Mao te Kristen i konap mwae mér námpara, maomp ninik te ankár kárákare kare fek kourteouráp aropan Jiaso térenámp ankank táman yae-párak kare yénkrá sér i konámpon. Aenámpan maok, Yiki Kor Spiritao oupouroup konámp te mér mono, Jono arop ént mek nér i konámpan saráp mér námpon. ^a ²⁶ Aeria maok, mao te Juda fákáreramp lotu nap mek akwapea kourteouráp aropan apáp mono, am mek kar érik farákáp. Aenámp maok, Prisila ntia Akwila anánkwap maomp kar wawia, man nap mek warámpá akwapea, mao warko fwapnae kar méranoria Kwaro i konámp kar ankwapmwaek farákáp. ²⁷ Warko Apolos provins Akaia mek akwap naeria nánko maok, Efesus mekamp Kristen fárákapao man ninik kárákare sánk. Aeria maok, am fákárerao Akaia mekamp Kristen fákáreran pas kumwiria sérrá, “Yumo ankár mamá arop warámp kipo.” Mao akwapea Akaia mekia maok, Kwaro námokuráp ninik fek yaewouria mér nénknámp kourteouráp aropan kápae kare yaewour. ²⁸ Am te

^x 18:19 Ap 17:17 ^y 18:21 Jer 4:15; Ap 19:1 ^z 18:24 1 Ko 3:5 ^a 18:25 Ap 19:3

apaerianápe, mao te koumteouráp arop nke nap fek kárákáre fek kar farákápria, Juda firao épérépnámp kar sénap te, am kar pwarokwaprá sérria apárok anámpá pap konámpono. Mao te Kwaromp Buk fekamp kar farákápria am farákapan ‘Jisas te Kraís támaono’rá fi farákarrá sér i konámpon.^b

Polo Efesus mek téremp kar

19 ¹Apolos Korin mek térerá yak námp te, Pol oukoumwan am provins Galesia ntia Frigia mekmwaekamp némpouk mwaek Kristen fákárean kárákáre sámp mwanapria yaewourrá yárakia maok, wakmwaek koropea taun Efesus mek. Aeria maok, am Efesus mek Kristen ankwap farákapan kikipia maok, ²am farákapan arakrá turunk, “Yumo wokwaek Jisasén mérnep ke fek te, Yiki Kor Spirit sámpap ni mo nie?” Mak ránko maok, am farákapao Polomp kar pwarokwaprá sérrá, “Mono. Yino te ‘Yiki Kor Spirit ankwap yak námp’rá sénap te wa mono.”^c ³Aerapo maok, Polo am farákapan sérrá, “Aenánko te yumo te mokoprá ént mek énéri naponono?” Tá am farákapao sérrá, “Yino te Jono sérinámpaokria ént mek néri námpono.”^d

⁴Polo sérrá, “Wokwaek kar Jono koumteouráp arop fákáreran ént mek néria maok sérrá, ‘Yumo te kwatae ninik pwarareaka ént mek nérenke.’ Aeria maok sérrá, ‘Yumo te ankár onomp wakmwaek korop naenámp arop táman mér kipo.’ Am arop Jono sérimp te Jisas támaono.”^e ⁵Am farákapao am kar wawia maok, Jisas Tokwae Karamp e fek ént mek nér. ⁶Tá Polo am fákáreramp pourouk yae papánko maok, Yiki Kor Spirit am fákáreramp pourou mek top-pwarámpria maok, moumountukri ankwap-ankwap kar fek sérarria maok, profet kar sérar. ⁷Am arop farákap ponankor te éntér-sámpramp niamp arakeno.

⁸Yinink yunk fek Polo Efesus mek yakria Judamp lotu nap mek yoump ko, am mekamp arop méranáponoria kárákáre fek kar farákáp. Aeria maok, Kwaromp firáp taokeyak naenámp mekamp ankank am farákapan sérar. ⁹Aempan maok, am mekamp arop ankwap farákap te námokuráp ninik fákapea kárákáreria mér mono. Aeria maok, am koumteouráp arop nke nap fek Tokwae Karaonámpaok tukup mwanap mwae kupan wouroumprá sér. Aenapantá maok, Polo am Jisasén mérnep arop farákapan am Juda fákáreamp lotu nap mekamp éréképá yakria maok, kumur méntép Tiranusomp skul nap mek yoump ko kar farákápae yak.^f ¹⁰Mao takrá yak námp te akwapea anánk yopwar yak. Aenánko maok, provins Esia mek yakápnep ponankor Juda koumteouráp arop ntia Grik firao kor méntér Tokwae Karamp kar wa.

^b 18:28 Ap 9:22 ^c 19:1-2 Ap 2:38; 8:15-16; 1 Ko 3:6 ^d 19:3 Mt 3:11 ^e 19:4 Mt 3:11
^f 19:9 Ap 19:23

Sivamp tárápu kwatae-arop yérépe mwarianap kar

¹¹ Kwaro Polomp yaerént puiyakrá nkwakwe make kárakáre kor ankank yororo.^g ¹² Aenko maok, am fárákapao hankisip, tá waempyam fákáre tia maok, Polomp pourouk kákea maok, wakmwaek am ankank ti-tukupea touwenap aropan nénk. Aenapo, am touwenap arop am ankank ti napo maok, am fárákapamp touwe wae pwar, tá arop fárákapamp pouroukamp kwatae-arop woropompi tukup.^h

¹³ Juda ankwap fárákap paokoprá kwatae-arop yéréperá kéréprá am fek mani ti. Ae konapao, am fárákap mokopon nke mwaria Jisasomp e séri te ko, am fek kwatae-arop yéréperá kérép mwaria. Aeria maok, am fárákapao arakrá sér, ‘Ono te Polo maomp kar farákáp konámp Jisasomp e fek kárakáre fek sér rae, “Yumo ankár nkwampok tukupenke.” ¹⁴ Juda fi mekamp pris taokeyak konámp arop Sivamp tárápu fákáneko kor kwatae-aropan take pourouráp kar takrá sériapon. ¹⁵ Tá ankwap kumuruk am fárákap kwatae-aropan takrá sérapo maok, napok kwatae-aropao am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Jisas te ono wae mér, Polén kor ono wae mér namp. Aeno yumo te wa nape?”ⁱ ¹⁶ Am kwatae-arop woukoupeyáknámp aropao kor férékaprá yárákrá, am fárákapán fupukria kwe-pwarará maomp waempyam pápearrá souroumpour. Aenángo am fárákap am nap pwarará pourou mwar pírikimpea tukup. ¹⁷ Ponankor Juda ntiá Grik fákáre Efesus mek yakáp nap am ankank koropnámp kar wawia apáp tírinka wae. Aeria maok, am fárákap Jisas Tokwae Karamp e sakap. ¹⁸ Jisasén mérnáp kápaé kare koumteouráp arop koroprá, kápaé kare ninik kwatae te ankwap koumteouráp arop nke nap fek érik farákápaponó. ¹⁹ Manénkir te kápaé kare koumteouráp arop foupourá nénk konap, tá ouwur yoporokwam yoro i konap kar yakápnámp buk ti-koropá koupoukarea maok, ponankor koumteouráp arop nke nap fek yaomwi mek yanki pwar. Am buk sámpap mani te kouroump napo, akwapea 50,000 mani silva.^j ²⁰ Amnap ninik támao Tokwae Karamp kar am fárákapamp ninik mek tére kárakáre nánko, am fárákap kápaé kare némpouk mwaek paokoprá kar farákápapon.

Efesus fákáreráo Polén kokwarokrá kákkarrá paokopiap kar

²¹ Efesus mekamp tére akwapea kárakáre nánko maok, Yiki Kor Spirit Polomp ninik ékékéranáko maok, Polo provins Masedonia ntiaka Akaia mek akwapea maok, tá wakmwaek Jerusalem mek akwap naeria. Mao arakrá sér, “Ono am mek akwapea maok, wakmwaek te Rom mek kuri akwapá nke nanampon.”^k ²² Aeritea maok, námwan yaewour i konep arop

g 19:11 Ap 14:3 h 19:12 Ap 5:15 i 19:15 Mk 1:24 j 19:19 Lo 18:10-12 k 19:21 Ro 1:13

yawor Timoti ntiaka Erastusén Masedonia mek tirá kérépea maok, Pol námoku provins Esia mek yak tae morok.

²³Am ke fek Efesus mekamp arop ankwap fárákap Tokwae Karaonámpaok tukup mwanap Mwaeran yoporrá kar yorowara wae. ²⁴Arop ankárank Demitrius mao te silva fek ankank yororo i konámpono. Mao te yupu kwar Artemisén lotu mwanap napamp wunéri silva fek yoro i konámp bisnisrápon. Aeria maok, silva tére konap aropan tére kápae kare nénk nánko, téreria am fek mani tokwae sámp konapon. ²⁵Mao am fárákap ntia ankwap kwekár kwarén lotu mwanap ankank tére konap aropan éréképea koupoukarea yakáprá maok, mao arakrá sér, “Onomp ankárankamp tére arop fákáre, yumo te wae mér napon: Nomo te mámá tére fek maok yae-párak mani tokwae sámp konámpon. ²⁶Am arop Pol te kápae kare kouramp aropamp ninik tirá náráp ninikaok párapok naeria námpan, yumo wae nkea wawi napon. Am taknám ninik te Efesus mek mwar mono, waeman provins Esia mek ponankor pwi pap naenám niamp námpon. Mao sérrá, ‘Nomo yae fek yoronám máte kwar kare mono.’” ²⁷Polomp am kar te nomp bisnis e kwatae pap naenám pourou námpon. Aeriaka am támao mwar mono. Maomp kar te yupu kwar tokwae Artemisomp lotu nap te am kouramp aropamp ninik mek te kánanke kwatae niampi pap naeria námpon. Manénkir provins Esia mekamp arop fákáre, tá apár-apár mekamp arop ponankor am yupu kwar táman lotu i konapan maok, táte Polomp karao maomp e tokwae te apárok anámpa pap naeria wae námpon.”

²⁸Am fákárerio am kar waria maok, yonkwae pwarámpa wae. Aeria maok, tékén arakrá sér, “Efesus fákáre nomp Artemis te tokwae kar kareno!” ²⁹Aeria maok, am taun tokwae mek te ponankor kouramp arop wumwinke tikirá kara wae. Aeria maok, am fárákap ponankor ferámprá koupoukour konap fek foporakorrá tukup. Aeria maok, am fárákap te Gaius ntiaka Aristarkus, Masedonia mekamp Polént yarak i konep arop yaworan yae topwe fek érépea énéni tukup.^m ³⁰Pol námoku te am kouramp arop ou meaok akwap naerianámpan maok, Kristen fákárerio man taokor. ³¹Esia mekamp Polomp nouroup kiapo kar sámp-kérépria sérrá, “Amo te am koupoukourap mek am mek te akwap kwapono.”

³²Am kouramp aropamp ninik te épépéprá paokopria maok, wumwinke tikirá maok, ankwap-ankwap kar sérar. Aeria maok, kápae kare arop te am koropá koupoukourap fi kor te mér mono. ³³Juda fákárerio Aleksander man, mekok akwapea kar séraeria fopwaok. Tá Aleksander akwapea fokopeyará kouramp aropan nopok kar pwarokwaprá sénaeria, kar pwarenkria yae fek saráp popwakoprá taokor.

^l 19:26 Ap 17:29 ^m 19:29 Ap 27:2

³⁴Aenámpan maok, am arop fárákap man te Juda fi mekamp arop wae wuri nke. Aeria maok, ponankor koumteouráp arop énéni tokwae tékén sérarria maok, “Efesus nomp Artemis te tokwae karonol!” Am takrá sérar nap te akwapea, anánk ke fek.

³⁵Aeakapo maok, wakmwaek Efesus taun poukeyak konámp kuskus am koumteouráp aropan kar pwarenkria yoporia maok, sérrá, “Yumo Efesus mekamp arop yumo te wawenke. Apae aropao Efesus taun te Artemis yupu kwar tokwaeramp lotu nap taokeyak konámp, tá yámar meknámp éká párákap námp am yumwi fou taokeyak konámp te mér mo námpon?” ³⁶Aeria maok, sérrá, “Arop ankwap te mámá kar te ták-pwar mo karenono. Aenapara, yiráp top kor te kákarenke. Apae ankank tére mwaria kér-kéri kwapono. ³⁷Yumo mámá arop yawor éréképá korop napan maok, am arop yawor te nomp lotu nap mekamp ankank oukunti mo, tá nomp yupu kwar man kor wouroump-sér moi nepono. ³⁸Táte Demitrius ntia maomp tére arop arop ankwapan kar sérinámp yak nánko te, nánkár maomp kot mwanap ke yak námpon. Tá gavman arop tokwae yakáp napon. Am fárákapao am mwaek saráp arop ankwapan kotanápono. ³⁹Táte yumo kar ankwap yak nánko te, yumo ankár am kar fwapokwap mwaria koupoukour nap kare mek sér mwanapon. ⁴⁰Aeno yumo wawenk! Nomo oukoumwan yorowar mwaria wae námp máte gavman fákáre wawia te, fwap nomwan kot mwaria napon. Nomo am taki námp te, fi kor yak mo kare námpara, nomwan turunk napo, nopok pwarokwaprá sér mwanámp kar yak mono.” ⁴¹Kuskus am kar séri pwarará maok, mao am koumteouráp arop tirá kérép nánko tukup.

Polo Masedonia ntiaka Akaia mek yárákimp kar

20 ¹Am kar wae pwaránko maok, Polo Kristen fákáreran koropenk ritea maok, am fárákapan kar farákápea kárákáre nénkánko wawia mérapo maok, aesioria pwarará apár Masedonia mek akwap. ²Mao am mekmwaek Kristen fárákapan yaewourrá kápae kare kar farákáprá yárákia maok, wakmwaek Akaia fi mek akwap. ³Am fek yinink yunk yakea maok, wakmwaek sip meknámp Siria mek akwap naeria. Aenámpan maok, Juda fákáre man sámp-wouroump mwanámpria kar papnap kar wawia warko sip mek akwap naerianámp ninik pwarará, warko Masedonia mek arákarrá apáraok akwap.ⁿ ⁴Aenángo maok, taun Beria mekamp Pirusomp táráp Sopater mao Polént akwap. Tá taun Tesalonika mekamp arop yawor Aristarkus ntiaka Sekundus, tá Derbe mekamp Gausia maok, Timoti, tá provins Esia mekamp arop anánkaopwe Tikikus ntiaka Trofimus, am fárákapao kor Polént tukup.^o ⁵Am fárákapaomékir tukupea yinan taun Troas mek yépekrá yakáp.

ⁿ 20:3 Ap 20:19 ^o 20:4 Ap 19:29; 21:29; Ef 6:21

⁶Yino oukoumwan Filipai mek yakápia, Juda firao Yis Moráp Pan Fári konap Yae wae akwapá pwar nánko, am feknámp sip mek kunkuria tukup. Éntik kumur fek tukupea, Troas mek am fárákap yakáp nap fekia maok, tá yino Troas mek fákáneki yakáp.

Troas mek Polo Yutikusén fárámpea papámp kar

⁷Sarere kumuruk yino Kristen fákárent koupoukarea, énéni fir fépér.^p Aenánko maok, Polo oumpouran akwap nanampria námp kwamp maok, kar kápae kare farákáprá akwapea kumur kupuk. ⁸Am yino koupoukournámp aokore te narek yak nánko, lam kápae kare am mek wae puri yakáp. ⁹Aenánko maok, arop tár-ménki windo fek tank námp, maomp e te Yutikus, Polo kar kápae kare farákáp nánko, wará ouwipirá tankrá akwapea, yonkwae tákáriaka narek yinink kárar mekamp aokore meknámp apárok piká párákap. Aenánko arop fárákapao pikiaka man sámpapan maok, mao te wae sumpwi yak. ¹⁰Aenánko maok, Polo kuri pikia man sámpea pourouk woukoupeyak. Aeria maok, koumteouráp aropan arakrá sér, “Mao fwap oukoumwan yiki yak námpon.” ¹¹Aerá séria pwarará maok, warko narek pokea pan fékéria koumteouráp aropént énéni fépér. Fépéria pwarará, mao kar farákáp námp éri te makrá akwapea wakor. Wakor nánko maok, Pol wae akwap. ¹²Am arop tár-ménki te yiki yakánko maok, maomp fákárerao warámpá tukupea warákáránk.

Pol Troas meknámp Miletus mek akwapámp kar

¹³Yino Polén pwarará, yinomékir sip mek kounkouria tukupea taun Asos mek. Tá yino am mek Polén yépékrá yakáp. Polo námoku wokwæk yinan sérrá, ‘Yumomékir tukupenke. Námo te wakmwaek apáraok korop nanamp’ rinámpantá. ¹⁴Aenánko maok, Pol wae koropea Asos mek yinan kikipianánko, yino man warámpea sip mekia taun Mitilini mek tukup. ¹⁵Tá ankwap kumuruk Mitilini pwarará tukupea apár amor ke Kios mek wonae fik pamp. Tá warko am feknámp tukupea taun Samos mek. Tá warko ankwap kumuruk tukupea provins Esia mekamp taun Miletus mek. ¹⁶Polomp ninik te Esia mek tokwae ke yak tae monoria námp kwamp, taun Efesus kámá pwarará akwap naeria. Mao koupour akwap naerianámp te, fwap pwi nánko, Jerusalem mek Pentikos yae fek akwapá nke nanampria námpon.

Polo Efesus mek arop taokeyak konap aropan ‘Ye...’ rimp kar

¹⁷Yino tukupea taun Miletus mekria maok, Polo Efesus mekamp sios taokeyak konap aropan námwan koropá nkenkria kar sámp-kérép. ¹⁸Am

^p 20:7 ‘Énéni fir fépér’: Sapta 2:42 fekamp kware fu fekamp kar nkeampo.

fákárerao maonámpok koroepa napo maok, mao am fárákapan arakrá sér,

“Ono manmékir Esia mek koroepa yakamp fek, tá kápae kare por yumont yakamp fek te, onoinamp ninik yumo wae nkea mér napon. ¹⁹Yumo te wae mér napon, kápae kare por Juda fákáre onan mwaria kar sérarapo, am támao onan ninik kápae sáp nánko, tá ono ém saráp yak nampao maok, ono ankár onokump e ponankor apárok sámp-anámpea paprá Tokwae Karamp térean saráp tére nampon. ²⁰Tá yumwan yaewour naenámp nkwakwe make kwapwe kare ninik yumwan farákáp nae namp te, ono kokwae moi nampon. Koumteouráp arop koupoukour nap mek, tá yiráp nap-nap ponankor ono yumwan yénkrá farákáp namp am te yumo wae mér napon. ²¹Kumur méntép Juda firan tá Grik fi méntér ‘Ankár kwatae ninik pwarará Kwaronámpok koropria Jisas Tokwaeran mérenk’rá kar kárakáre fek sér i konampono. ²²Aeno yumo wawenk: Oukoumwan te, Yiki Kor Spirit támao onan tére nánko, ono ankár Jerusalem mek akwap nae kar nampon. Onan Jerusalem mek te apae ankank korop naenámp te ono mér mono.^q ²³Máman mwar mér nampon: Kápae kare apárok ono akwap namp te, Yiki Kor Spiritao kalabus ntia kápae kare kápae onan yépék námpan méramp rá yénk námpon.^r

²⁴Aenámpan maok, ono te onokump pourouan tokwae kar ankankrá ninikia kárakáre fek sámp-fákeyak mono. Ono te ankár Jisas Tokwae Karao onan sápnámp tére térerá akwapea pwar nanamp mwae-párak akwapria, koumteouráp aropan Kwaro aropompia yaewournámp Kwapwe Kare Karan farákáp naeria nampon.^s

²⁵Onomp ankwapyae fárakap e, yumo wawenk. Wokwaek kar ono yumo ou mek yakria, Kwaromp firáp taokeyak naenámp kar farákámpampon. Aeampan maok, oukoumwan te ono wae mér, wakmwaek te yumo ponankor warko onomp pourou nke mwanap pourou mono. ²⁶Aeria namp kwamp, ono oukoumwan yumwan érik farákarrá sénaeria nae: Yumo ou mekamp arop ankwap ankárankamp yaomwi mek pik námp te, ono nanko námpanápe. Námoku námpono. ²⁷Am te apae riteanápe, Kwaromp ponankor ninik ono yumwan farákáp namp te kokwae moiamp. ²⁸Yiki Kor Spiritao yumwan sios taokeyakáp mwanap yororórá kák námpara, yumo ankár yumokuráp pourou fwapi taokeyakápria, Kwaromp sipsip fákáre náráp Tárápamp yiri fek yamokwapea érékép námp am fwapi taokeyakáp kipo.^t ²⁹Ono wae mér nampon, ono yumwan pwatea akwap nanko te, nánkár wakmwaek yao pwae mekamp kwatae kare as fákáre yumo ou mek koroepa sipsip fákárean sámpá yampourou mwarea napon.^u ³⁰Tá yumokunap mekamp arop ankwap fárakapao kor yumwan kwekár sérarrá, Kwaromp

^q 20:22 Ap 19:21 ^r 20:23 Ap 21:11 ^s 20:24 2 Ti 4:7 ^t 20:28 1 Pi 5:2 ^u 20:29 Mt 7:15

koumteouráp aropamp ninik érépea am fárakapamp ninikaok tukup mwaria napon. ³¹Ae mwaria napara, yumo ankár kumur méntép fwapia taokeyakáp kip. Yumo te onoinamp ninik te nik moi kwapono. Ono te yinink yopwar fek kumur, yámar kokwae mono, yumo ankákáranan ponankor yae-párak kare paokop mwanap kwapwe kare ninik te wae yénkrá yáarak nampon. Yumwan am taknamp ke fek te, onomp yi mekamp émti méntér kwarákáranámpon.

³²Oukoumwan te yumwan Tokwae Karamp yaek pap nampon. Onomp ninik te, maomp aropompnámp kar ankár niki-samp mwanapria nampon. Am aropomp te yumwan fwap kárakáre sánkria Kwaro námoku nánkárápnámp koumteouráp aropan nénk konámp kwapwe kare ankank yumwan fwap nénk naerámpon.^v ³³Ono te arop ankwapamp silva, tá gol, tá waempyam ankank kikiank moiámpon. ³⁴Yumoku támao wae mér napon: Ono te onokump yae kor fek tére nanko, am támao onan yaewourria, onont yakápnar aropan kor yaewour i konámpon.^w ³⁵Kápaé kare tére ono tére namp te, nomo ankár am ninikaok tére kárakáreria, nomo fwap porokwenámp aropan yaewour mwanámpan yumwan yénkép námpon. Tá nomo ankár Jisas Tokwae Karao námoku sérimp kar am ninik mwanámpon. Mao te arakrá sér, ‘Ankwap aropan ankank sánknámp aropamp warákár te maomp yaekamp ankank sámprá warákár konámpan kámákár akwap námpon.’ ”

³⁶Polo máma kar farákápea pwarará maok, kwaráp torokomprá am sios taokeyakáp konap arop fákárerént Kwarén kar toropwap. ³⁷Aea maok, wakmwaek ponankor éménka waeria maok, am fárakap Polén koukoupwiyakrá aop mukuriapono. ³⁸Am fárakap Polén yonkwae touwe tokwae nap te, mao ‘Yumo te warko náráp pourou nke mono’rá sénámp aran napon. Takia am fárakap Polén warámpá tukupea sip mek kérép.^x

Polo sip mek korokwapea Jerusalem mek akwapámp kar

21 ¹Yino am fárakapan aropompria ‘Ye...!’ ri pwarará sip mek kounkouránko maok, sip wae akwap. Yino ankár tukupea apár amor ke Kos mekia maok, wakmwaek ankwap kumuruk tukupea ankwap apár amor ke Rodes mek. Tá Rodes pwarará tukupea provins Esia mekamp taun Patara mek. ²Yino am Patara mek nke nánko maok, sip ankwap distrik Fonisia mek akwap naerianánko maok, yino am sip mek kounkourianánko maok, am sip wae akwap. ³Aeria maok, yino tukupria solwara kuk yaknámp apár amor ke Saiprus yae-mánkwan mwaek yakánko, warákarrá tukup. Tukupea provins Siria mekamp taun Taia mekia maok, sip ankank apárok ouroukour naeria. ⁴Aenánko maok, yino tukupea Kristen fákáreran nkea, yino am taun mek méntér fákáneki

^v 20:32 Kl 1:12; 2:7 ^w 20:34 Ap 18:3 ^x 20:38 Ap 20:25

yakáp. Aenánko, Yiki Kor Spiritao Kristen fákáreran Polén mwanap kar yénkép nánko, am fárakap Polén sérrá, “Amo Jerusalem mek akwap kwapono.” ⁵Wae sip akwap naenámp ke fek, yino am taun pwarará tukup. Aenánko maok, Kristen fákáre ntia maomp tárápu koumteou yinan éréképá tukupea ek párapok. Aenapo, yino solwara woupwi mek kwaráp torokompria Kwarén kar toropwap. ⁶Aea maok, am fárakapao yinan ‘Ye...!’ rapo, yino kor am fárakapan ‘Ye...!’ ri pwarará, sip mek kunkur nánko, am fárakap wae taun mek arári tukup.

Sisaria mek profet Agabus Polén kar sérimp kar

⁷Yino Taia pwarará tukupea taun Tolemes mek, yino am mekamp Kristen fákáreran ‘Gude’rá séria am fárakapént ankárangi yakáp. ⁸Aea maok, tá ankwap kumuruk, Tolemes pwarará tukupea taun Sisaria mekia maok, yino Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákáp konámp arop ankwap, Filipomp nap mek tukup. (Am arop te aposel fákárean yaewour i konap fákánek arop ou mekamp ankwap ankárankono.)⁹ Mao te yupu-táráp yiworaopweao maok, oukoumwan poumou nap mek tankáp mo. Aenapao maok, am fárakap te Kwaromp profet kar farákáp konapon.^z

¹⁰Yino Sisaria mek ankwap yininki yakáp nánko maok, profet ankwap maomp e te Agabus Judia meknámp Sisaria mek ék.^a ¹¹Mao yinonámpok koropea maok, Polomp sépér sámpea námokuráp pu yae fekarrá yarokwapea sampeyakrá maok, arakrá sér, “Yiki Kor Spiritao arakrá sénámp: ‘Jerusalem mekamp Juda firao mámara sépéramp naropwarén te mámakrá yarokwapea arop ankwap firan sánk mwanapon.’”^b

¹²Aeránko, yino am kar táman wawia maok, táte am némpoukamp aropént Polén ‘Jerusalem mek te akwap kwapono’ ria kárákáre fek taokor. ¹³Aerapo maok, nopok Polo am fákáreramp kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo te apae riteaka éménkrá paokopriaka onomp ninik kwatae pap napon? Ono te numwar fákápá papanáponoria nánap nampon. Tá ono Jerusalem mek sumpwi nanko, am támao Jisas Tokwae Karamp e sakap nae-námpria nánap nampon.”^c ¹⁴Yino nke nánko, Pol te akwap naeria kárákáre námpantá maok, yino warko man taokor mono. Aeria maok, yino sérrá, “Ankank Tokwae Karao námokuráp ninikaok takanorianánko te, waeman korop naerianámpon.”

Polo Jerusalem mek akwapámp kar

¹⁵Ankwap yinink yae akwapá pwar nánko, yino ankank nánapiaka Jerusalem mek pok. ¹⁶Aenko maok, tá Sisaria mekamp Kristen fákáre yinan éréképá tukupea, Nasonomp nap mek pwar. Mao Saiprus mekampao, maomékir Kristeniaka yakámp. Yino maomp nap mek

‡ 21:8 Ap 8:5,40 † 21:9 Ap 2:17 ‡ 21:10 Ap 11:28 † 21:11 Ap 21:33 ‡ 21:13 Ap 20:24

yakáp. ¹⁷Yino pokea Jerusalem mekánko maok, Kristen fákárerao yinan warákárria érékép.

¹⁸Pampia koumounek Polo yinont akwapeaka Jemsén nkea kar sér. Aenánko, sios taokeyakáp konap aropao kor am ke fek táman Jemsént koropá koupoukour. ¹⁹Polo am fárákapan ‘Gude’rá séria maok, Kwaro ankwap fi koumteouráp arop ou mek maomp yae kor fek kápae kare ankank térenámp karan am fárákapan fwapnae karia farákáprá sérimpon.^d

**Sios taokeyakáp konap arop fárákap Polén ‘Lotu
nap tokwae mek akwapeae’ riap kar**

²⁰Am fárákap Polomp kar wawia pwarará, Kwaromp e sakap. Aeria maok, man sérrá, “Nae e! Amo te wae mér, kápae kare fopwakwap Juda te wae Jisasén méri yakáp napon. Am ponankor koumteouráp arop te kárákáre fek Mosesomp loaok tukup napon. ²¹Aeno arop ankwap fákárerao am fárákapan amo ‘Arakinap’rá séri napon: ‘Pol te Juda firao arop ankwap firamp ou mek yakáp napan sérrá, “Yumo Moseso sénámpaokria tárápuamp yipi fékerrá, Juda firamp manénkirkamp ninikaok paokopi kwapono”rá sérinámp’ ria séri napon. ²²Nomo wae mér námpon: Am fárákap te amo wae korop nap kar wa nap te, mokop mwanámpon? ²³Ae te yino, amo ankár ampaokaerianámp ninik ankwap amwan sér mwaro: Yino ou mekamp arop yiworaopwe Kwarént kar páte nap yakáp napon. ²⁴Amo ankár am arop fárákap éréképea yumo ponankor Kwaro nke námp fek yiki kukur konap ninikaokenke. Tá amo ankár mani papea napo, am fek Kwarén ofa mwanap fir sámpea napo, am fárákapamp me pwae aok-siranápono. Amo tak napo maok, arop ponankor fwap nkea amoinap kar koropá sénap te, kwekár karrá ninikria maok, amo kor Mosesomp loaok nap wae mér mwanapon. ²⁵Ankwap fi koumteouráp arop Jisasén mér napan nomo wokwaek pas sámp-kérépria, arakrá kar papámpono: Am fárákap ankár fwapi taokeyakápria maok, kwekár kwarén ofa sánknap nape fir, tá nape fir oumpour kor fek paok fákapea porokwap-papea napo, oukoumwan fir yiri yak námpp te fépéri kwapono. Tá kokopor niniki kwapono.”^e ²⁶Aerapo maok, Polo am Kwarént kar papap arop fárákap éréképá akwapea ankwap kumuruk mao am ponankor ninikaokria maok, mao námoku am fárákapént Kwaro nke námpp fek yiki kukur konap ninik am tak. Tá mao lotu nap tokwae yár mek youmpea pris fákáreran makár mokop yiki kukarea pwarará, Kwarén ofa sánk mwanap kar sér.^f

Juda firao Polén lotu nap tokwae mek sámpap kar

²⁷Wakmwaek fákánek yae wae pwar naerianánko maok, Esia mekamp Juda firao koropea nkeapo maok, Polo lotu nap tokwae mek

^d 21:19 Ap 15:12 ^e 21:25 Ap 15:28-29 ^f 21:26 1 Ko 9:20

yakánko maok, kourteouráp arop ponankor fopwaok napo maok, am fárakap Polén yoporria man sámpea maok, tékén arakrá sér, ²⁸“Israel fi, yumo te yinan yaewourenke! Mámá arop máte ponankor némpouk mwaekamp ponankor aropan ‘Juda fi nomwan, tá Mosesomp loan apárok sámp-anámpenk’rá sér i konámpon. Tá mámá lotu nap tokwae man wouroump-sér i konámpon. Aeria maok, am táman mwar mono. Grik firan kor éréképa koropea, Kwaro námokuráponoria nánkárápnámp nomp lotu nap tokwae te Kwaro nke námp fek oumi pap námpon.” ²⁹Am kar takrá sénap te, ankwap fi mekamp Trofimus Efesus mekamp taun mek Polént yáakepo nkeap kwamp maok, ae te Polo man lotu nap tokwae mek warámpea korop námpwaeria niapon.

³⁰Aeria maok, Jerusalem mekamp kourteouráp arop ponankor kokorokoria lotu nap tokwae mek foporakorrá tukuprá Polén sámpea ek éréképa koropea yár fik pap. Aeria maok, lotu nap tokwae ménki ponankor kákar.

Rom mekamp soldia poukeyak konámp arop Polén sámpámp kar

³¹Am fárakapao Polén sámp-wouroump mwaria fukrá paokopapo maok, Rom mekamp soldia taokeyak konámp ofisa tokwae Jerusalem mekamp arop fákárerao yoporrá yorowar fupukump nap kar wa. ³²Aeria maok, mao koupour kar kepten fákáreráp, soldia fákáre érékép, makia kourteouráp arop fárakap yakáp nap fek foporakorrá pik napo maok, Juda fákáre am ofisa tokwae ntia soldia fákáreran nkea maok, Polén fuk nap wampwe pwar. ³³Aeapo maok, ofisa tokwae wonae fik koroprá Polén sámpea, soldia fákáreran ‘Sen anánkaopwe fek yarokwapenk’rá sér. Aeria maok, mao am fárakapan turunkrá, “Máte wanono? Mao te apae námpon?”^g ³⁴Aeránko maok, kápae kare kourteouráp arop yakáp nap támao, ankwap-ankwap kar fek tékén sérar. Aeria am fárakap kápae kare kar ounka wae napo maok, ofisa te am kar fi fwapi wa naenámp pourou mo. Aenámpantá maok, am soldia fárakapan sérrá, ‘Yumo Polén warámpea yérék i konap nap kárakáre mek santukupenk’rá sér. ³⁵Aenámpan maok, Polo akwapea am nap mek yumwi fekamp punkup fekánko maok, am kourteouráp arop man porokwap pap mwaria kárakárea wae napo maok, am soldia fákárerao man kakapea tukup. ³⁶Aenapo maok, am kápae kare kourteouráp arop te man éntér kákea tukuprá tékén arakrá sér, “Man te porokwapea sumpwi papenke.”^h

Polo Juda firan námoku Kwarén mérnámp fi farákápámp kar

³⁷Am soldia fákárerao Polén warámpeaka am yérék i konap nap kárakáre mek tukup mwariakapo maok, Polo ofisa tokwaeran Grik

^g 21:33 Ap 21:11 ^h 21:36 Lu 23:18; Ap 22:22

kar fek arakrá sér, “Ono fwap amwan kar ankwap sénanamp nie?” Aeránko maok, nopok ofisa tokwaerao man sérrá, “Amo te Grik kar te wae mér rap nie? ³⁸Ono te amo Isip mekamp arop wokwaek tae morok gavmanén yorowaria maok, 4,000 arop bainat fek yorowar i konap mérnep arop éréképea arop yak mo apár mek akwapámp arop támao námpwe ninik nampon.” ³⁹Aenánko maok, nopok Polo arakrá sér, “Ono te Juda fi mekamp aropono. Ono te distrik Silisia mekamp taun Tarsus mekampono. Onomp taun te e tokwaerápono. Kare nampono, ono kounteouráp aropan kar sénae.” ⁴⁰Aeránko maok, ofisa tokwae ‘Fwapon. Takae’rá séránko maok, Polo am punkup fek fokopeyakrá kounteouráp aropan, kar pwarenkria yae fek saráp popwakop. Aenánko am fárákap ponankor kar pwar napo maok, Polo am fárákapan Hibru kar fek arakrá sér,

22 ¹“Onomp ankwapyae fákáre ntia onomp tékénou fákáre, yumo wawenk! Oukoumwan te ono yumwan kar érik farákarrá sénae rae: Ono te kwatae niniki namp yak mono.” ²Tá am fárákap Polo Hibru kar fek sénámpantá maok, am kar pwatea sánánkar kar yakáp. Aenapo maok, Polo warko arakrá sér,

³“Ono te Judanono. Onomp éntupwaro onan distrik Silisia mekamp taun Tarsus mek sámpeanánko, mámá taun mek tékép nampono. Ono Gamalielomp skul táráp yakanko, mao kápae kare nomp toutounápomp lo ponankor onan yénkimpon. Aempara ono ankár tére kárákáreria Kwaro warákárnámp ninik te yumo oukoumwan napnámp taknámp ankár sámpea kárákáre nampon.ⁱ ⁴Ono te Jisasén méria am mwae-páraok tukupnap arop fárákapan sámpá yampourouiampon. Am te poumou tárápu kounteou méntér, ono am fárákapan tirá wour naeria waeampon. Ono am fárákapan te sen fek yaonkrá éréképá akwaprá kalabus nap mek kákampon.^j ⁵Pris taokeyak konámp arop ntia arop taokeyakáp konap Kaunsil fákáre ono am takinamp ankank te wae mér napara, fwap yumwan sér mwanapon. Am fárákap támao nomp firáp arop Damaskus mek yakáp napo, maompor pas kumwia onan sápapono. Ono sámpá akwapea Damaskus mekamp Kristen fákáre Jisasén mérnep mwae-párák tukupnap arop fákáre fápákampia Jerusalem mek éréképá koropea nanko, arop tokwaerao man touwe nénkanáponoria akwapampon.”

Polo námoku Kristenimpan farákápámp kar

Aposel 9:1-19; 26:12-18

⁶Polo warko arakrá sér, “Ono akwapea Damaskus wonae fik nanko, yámar kuknámp niamp arake fek. Aenanko maok, koupour kar yámar

ⁱ 22:3 Ap 5:34 ^j 22:4 Ap 8:3; 22:19

meknám p wae tokwae ékriaka onomp pourouk wae tákapámpon. 7Aenánko maok, ono apárok piká párákapria wa nanko maok, yámar meknám arop ankáránkampamp kar onan arakrá turunk, ‘Sol! Sol! Apaeritea amo onan sámpá yampourourá térea wae napon?’ 8Aeránko maok, ono maomp kar pwarokwaprá arakrá turunk, ‘Tokwae Kar e, amo te wa nape?’ Aeránko maok, mao onan sérrá, ‘Ono te Nasaret mekamp Jisaso nae. Amo onan sámpá yampourou napon.’ 9Arop onont yakápap te am wae te wae nke napao maok, am onan kar sénámp aropamp kar te wa moiapono.

10Tá ono sérrá, ‘Tokwae Kar, ae te ono oukoumwan te mokop nanampon?’ Aeránko maok, Tokwae Karao onan sérrá, ‘Amo fárámpea taun Damaskus mek akwapae. Aenapo am mekamp arop ankárankao ono waráp por nánapitenamp tére ponankor amwan sénaenampon.’ 11Am wae te wae tákapa wae nánko maok, ono te ankank nke nanamp pourou mo nanko maok, am arop ono éréképea akwapamp aropao onan yae tokoroepa Damaskus mek santukupapono.

12Arop ankárank Damaskus mek yak námp, maomp e te Ananias. Mao te ankár Kwarén lotu kareria, loak yae-párak kare akwap konámp aropono. Damaskus mek yakápnep ponankor Juda te man ‘Kwapwe kare arop’rá sér i konapon. 13Mao mankea onomp wonae fik fokopeyakra onan sérrá, ‘Nánae Sol e, waráp yi te warko fwap nke nanapon.’ Aeránko maok, am fek táman onomp yi warko fwap nánko, ono man nke. 14Aeanko maok, mao onan sérrá, ‘Nomp appeyaenápomp Kwaro amwan nánkáráp námp te, amo fwap námoku ninik námp méria am Yae-Párak Kare Ninik i konámp Arop táman nkeaka maok, mao námokuráp top kor fekamp karan wa nanapon. 15Aeria maok, amo ponankor koumteouráp aropan amo nkea wawinap kar farákáp nanapon. 16Ae te amo apaentá yépék napon? Amo fárámprá Kwaromp e sérrá wumwiria, ént mek anámp napo, amwan yáraria waráp kwatae ninik tirá épérano.’ ”

Polén Kwaro arop ankwap fi mek sámp-kérépámpan sénámp kar

17Polo am koumteouráp aropan warko arakrá sér, “Takia pwarará ono warko arákarrá koropea Jerusalem mekamp lotu nap tokwae mek Kwarén kar toropwapria maok, yém niamp arakria Tokwae Karan nke. 18Aenanko maok, mao onan arakrá sér, ‘Amo koupour fárámprá Jerusalem pwarará akwapae. Amo mamá taun mek onomp kar farákáp napo te, wa mo mwarea napon.’ 19Aeránko maok, ono sérrá, ‘Tokwae Kar, am fárakap te waeman ono wokwaek kar lotu nap méntép yárákra koumteouráp arop amwan mér nap, ono am fárakapan fápákamprá kákrá táramak fupukiamp wae méri yakáp napon.’^k 20Tá waráp kar farákáp konámp arop

^k 22:19 Ap 8:3

Stivenén sámp-wouroumpap ke fek kor, ono am fárákap nkeapo wonae fik yakrá, am te fwaprá kar nap ninikiampon. Tá am sámp-wouroumpap arop fárákapamp waempyam taokeyakampon.’¹ ²¹ Aerampan maok, Tokwae Karao onan sérrá, ‘Amo akwapae! Ono amwan sámp-kérép nanko, amo panek ankwap fi mekamp koumteouráp aropaonapok akwapampo.’^m

Pol ‘Námo te Rom firamp e fek yak namp’rá sénámp kar

²² Juda fákáre Polo ‘Ankwap fi aropan’rá sénámp táman wawia maok, mao ‘Yino take pourouráp kar wa te mono’ ria maok, tokwae tékén arakrá sérar, “Taknámp arop yak te mono! Ankár sámp-wouroumpenke! Mao te yiki yak naeane!”ⁿ ²³ Am fárákap kara waerá paokopria maok, waempyam woroprá épérrá maok, woup yorokwaerá narek épérrá paokop.^o ²⁴ Aenapantá maok, ofisa tokwaerao sénánko, soldia fákáre Polén yérék i konap nap kárakáre mek warámpá mank. Aenapo maok, ofisa tokwaerao sérrá, “Yumo man porokwapria fwapia turunk napo, am meknámp kar fi kor sérano.” Mao te koumteouráp arop Polén yonkwae pwarámpria kara wae napan mér naeria. ²⁵ Aeránko maok, am fárákapao Polén porokwap mwaria maomp pu yae fápekarrá yaonk. Aenapo maok, Polo nke nánko, ofisa ankwap wonae fik fokopeyak nánko maok, mao man arakrá turunk, “Ae te loao sérrá, ‘Yumo fwap Rom firamp e fek yaknámp aropan taken’rá sénámp ni mo nie? Yumo oukoumwan onan kot mo yakáprá onan porokwap nap am te pwi yak námp nie?’”^p

²⁶ Aeránko ofisa am kar wawiaka akwapea maok, ofisa tokwaeran sérrá, “Mámá arop máte Rom firamp e fek yaknámp arop te, mokop nanapon?” ²⁷ Aeránko maok, ofisa tokwae Polonámpok koroepa man sérrá, “Amo onan sérae. Amo te Rom firamp e fek yaknap arop nie?” Polo kor sérrá, “Yeno.” ²⁸ Tá ofisa tokwaerao sérrá, “Ono te Rom mek mani tokwae sirari nampara, Rom firamp e fek yaknamp aropono.” Tá Polo sérrá, “Ono te tak mono. Onomp éntupwar naropwar ankár Rom e fek yakea nepara, ono kor ankár tak nampon.” ²⁹ Aeránko maok, soldia fákáre man porokwap mwaria nap te koupour wampwe pwar. Tá ofisa tokwae arakrá mér, Pol te Rom mekamp aropan soldia fákárean ‘Sen fek yarokwapenk’rá séri namp niamp teria maok, mao kuri apáp.

Polo Juda mekamp kaunsilén kar farákápámp kar

³⁰ Ofisa tokwae makria maok, Juda firao Poloinámp kar fwapi sénapo wa naeria maok, ankwap kumuruk maomp pouroukamp sen aokorop

¹ 22:20 Ap 7:58 ^m 22:21 Ap 9:15 ⁿ 22:22 Ap 21:36 ^o 22:23 Waempyam épér nap, tá pápear nap, tá woup yorokwaerá narek épér nap, am te ‘Arop Kwarén wouroump sénámpono’ ria yonkwae pwarámp napan yénkép námpon. (Mt 26:65 fek nkeampo.)
^p 22:25 Ap 16:37

pwararea maok, pris tokwae fákáre ntia Kaunsil fákáreaonapok kar sámp-kérép nánko, koropea koupoukour. Aenapo maok, Polén warámpá pikianánko, mao am fákáreao nke nap fek fokopeyak.

23 ¹Polo Kaunsil fákáreran yi kárákáre fek tokoreyará kar tae fek arakrá sér, “Naeou tárápu, ono Kwaro nke námp fek yaraknamp ninik te wokwaekia koropea oukoumwan má ke feknámp yae-párák kare yarak nampon.” ²Makrá séránko maok, pris taokeyak konámp arop Ananiaso Polomp wonae fik am fek yakápnep aropan sérrá, “Man top kor fek porokwapenke.” ³Aeránko maok, Polo man sérrá, “Amo lo méria yarak napao maok, warko am lo kwe-pwarará arop ankwapan onan ‘Man porokwapenk’rá sénep te, pourou yipi fek saráp kwapwe kare niamp naponon. Mek te kwatae kare naponon. Amwan nopok nánkár Kwaro porokwap naenámpon.”

⁴Aeránko maok arop ankwap fárákap am fek yakápapao, am kar wawia maok sérrá, “Amo te Kwaromp pris taokeyak konámp aropan wouroump-sér rape?”

⁵Aeránko maok, Polo sérrá, “Naeou tárápu, mao te pris taokeyak konámp arop támao nie? Ono mér mo nampon. Kwaromp Buk fek yaknámp karao sérrá, ‘Yumo te arop taokeyak konámp arop ankwapan wouroump-séri kwaponon’rá sénámpara, ono takrá sér mo nae mpupo.”^q

⁶Aeritea nke nánko maok, Kaunsil yakáp nap te ankwap fákáre te Sadyusi, tá ankwap fákáre te Farisi. Aenapantá maok, Kaunsil fákáreran wumwia sérrá, “Naeou fákáre, onomp naropwar te Farisi ara, ono kuri Farisinono. Ono mér namp te arop sumpwi nap warko fápárámp mwanaponon. Ono má kar fi man farákáp nanko maok, am fi fek táman onan kot naponon.”^r

⁷Mao má kar farákápánko maok, Farisi fákáre pir-pwar, Sadyusi fákáre pir-pwararea maok, kar yorowar. ⁸(Am taknap fi te, Sadyusi fákárerao Spirit ntia ensel te yak monorá mér. Tá arop surumpwi nap te, warko fápárámp mo mwanaponon’rá mér. Aenapan maok, Farisi fákáre te spirit ntia ensel yak námprá mér, tá sumpwinap arop fápárámp mwanaprá mér naponon.)^s ⁹Aeria maok, kar yorowara wae. Aenapo maok, Farisi mekamp lo mérap ankwap fárákap foukouri yakáprá tae fek arakrá sér, “Yino nke nánko te, má arop máte nkwaek mo mak mo, yae-párák yak námpon. Takria te spirit ankwap, tá ensel ankwapao man am kar séritenánko, am kare kar karan sér ri kane.”

¹⁰Aeriaka am arop fákáre támao yorowara waeapantá maok, ofisa apápria maok, soldia fákáreran sérrá, “Takria Polomp pourou sámpea niniriprá paokopia sumpwi pap mwanape. Yumo pikia Polén warámpea saokeaka yérék i konap nap kárákáre mek papenke!”

^q 23:5 Kis 22:28 ^r 23:6 Ap 24:15,21 ^s 23:8 Mt 22:23

¹¹ Aeakapo am kumuruk maok, Tokwae Karao Polomp wonae fik fokopeyakrá sérrá maok, “Amo te apápi kwaponó. Kárakáre fek fokopeyakampo. Amo onomp kar Jerusalem mek tae fek farákáp nap niamp, Rom mek kor ankár tak námprá farákápampo.”^t

Juda firao ‘Polén sámp-wouroump mwar’rá sériap kar

¹² Ankwap yae fek Juda fákáre koupoukarea tankápria maok, Polén sámp-wouroump mwanámpria kar pap, “Oukoumwan te waeman kare kar Polén sámp-wouroump mwanámpono. Nomo oukoumwan man sámp-wouroump monámp ke fek te nomo te firráp ént te fár mono!”

¹³ Am takrá kar papap arop fárakap te 40 kámákár akwapnámp aropono.

¹⁴ Aeria maok, am fárakapao pris tokwae fákáre, tá arop taokeyakáp konap arop fákáreaonapok tukupea arakrá sér, “Yino te waeman kárakáre fek fou e séri tari námpara, fir te fár mo karenon, nánkáráp yakáprá tukupea Polén sámp-wouroumpea maok, fár mwanámpon.

¹⁵ Aenámpara, yumo ntia kaunsil fákáre makia koupour ofisa tokwaeran kar sámp-kérép napo, mao Pol yumonapok sámp-kérép naenámpon.

Yumo man poupwekáprá ‘Yino Polomp kar fi fwapi wa mwar’rá sér kip. Yino te mwaeak yérékia oukoumwan yumonapok korop mo námpe fek, man sámp-wouroump mwanámpon.”^u

¹⁶ Aerá sérarapo maok, Polomp antápamp táráp wawitea akwapea soldia fákáreráo yérék i konap nap kárakáre mek youmpea Polén sér.

¹⁷ Aenko maok, Polo ofisa ankáránk wumwia sérrá, “Amo arop tár-ménki má ofisa tokwaeraonámpok warámpá akwapea napo, kar sérano.”

¹⁸ Aeránko maok, ofisa man warámpea akwapea ofisa tokwaeran sérrá, “Fákapá yaknámp arop Polo onan wumwiria sérrá, ‘Amo mamá tár-ménki má warámpá amonapok akwap napo, mao man kar ankwap sérano’ ri námpon.”

¹⁹ Aeránko maok, ofisa tokwae man yaek tokoroepa akwapea aop mwaeak námoku mwar yakria man turunkrá, “Amo onan te apae kar sénae nap?” ²⁰ Aeránko maok, am tár-ménki támao kor man sérrá, “Am Juda taokeyakáp konap arop fákáre amwan oumpouran “ ‘Polén warámpea kaunsilonámpok ékae”rá sér mwanámp’ ri naponó. Am fárakap te amwan poupwekápria sérrá, ‘Maomp kar fi fwapi oupouroump mwar’rá sér mwanape. ²¹ Aeno amo am fárakapamp kar wawiaka mántwaoki kwapon. Am arop ankwap fárakap 40 kámákár akwap námpao, kar kárakáre papea, firráp ént fépér mo tukupea Polén sámp-wouroump mwanámpri napon. Oukoumwan te, am fárakap amo náráp kar wa te mokop nanapria yépékrá yakáp napon.” ²² Aeránko maok, ofisa tokwae am tárápan sámp-kérépria kar kárakáre fek sérrá, “Amo

^t 23:11 Ap 28:16,23 ^u 23:15 Ap 25:3

akwapeaka arop ankwapan onan koropá sérinap kar mámá érik séri kwapon.”

Ofisa Polén Gavman Tokwae Filiksonámpok sámp-kérépámp kar

²³Ofisa tokwae ofisa anánkaopweran wumwiria maok, arakrá sér, “Yumo te 200 soldia ntia 70 soldia hos fek tankáp mwanap, tá 200 soldia oump nánapia ti-samp nap, makia nánapia Sisaria mek kumuruk 9 kilok nánko tukup kip. ²⁴Aeria maok, yumo Polompor hos ankwapmwaek nánapia napo, am fek tank nánko fwapnae karia warámpea Gavman Tokwae Filiksonámpok tukup kipo.” ²⁵Aerá séria maok, ofisa tokwae pas arakrá kumwi:

²⁶“Ono Klodius Lisias, ono má pas má kumwiaka Gavman Tokwae Filiks amwan sámp-kérépria, ono amwan ‘Gude’rá sér rae. ²⁷Juda firao mámá aropan sámpea man sámp-wouroump mwaria napan maok, ono wa nanko maok, mao te Rom firamp e fek yaknámp arop námpantá, ono soldia fákáre éréképá akwapea man am fárákapamp yaekamp pwarokwap nampon.” ²⁸Ono man kotnap kar fi mér naeria, Kaunsil fárákapaonapok warámpá akwap nampon.” ²⁹Aeria maok, ono am fárákapan turunk nanko, námokuráp loao sénámp karan onan séria, am fek táman man koti naponono. Aenapan maok, man sámp-wouroump, tá man fákap mwanap kar te yak mono. ³⁰Ono oukoumwan wawinamp kar te, arop ankwap fárákap, man sámp-wouroump mwanámpria kánánkámp sérarrá paokop napaná, ono koupour amonapok sámp-kérép rae. Aeria ono am taknap arop fárákapan sérrá, ‘Ankár tukupea amo nke nap kare fek am fárákap maoinámp kar farákáp napo, amo man kotnap ankank fwapia mér nanapria sénampon.’” Mao pas fek makrá sérimpon.^x

³¹Aeránko maok, am soldia fákáreráo mao sérimpaok Polén kumuruk taun Antipatris mek warámpá tukup. ³²Tá ankwap kumuruk hos mek tankápap fákáreráo saráp Polén Sisaria mek warámpá tukup. Aenapo, pu kor fek tukupap soldia fárákap te Jerusalem mek arári tukup. ³³Am hos fek tankáp i konap soldia fákáre Sisaria mekia maok, Gavman Tokwaeran am pas sánkria, Polén kor warámpá yinkea maok, maomp wonae fik pwar. ³⁴Aenapo maok, Gavman Tokwaeráo am pas nkerá farákápea pwarará, Polén arakrá turunk, “Amo te mae provins mekampono?” Aeránko maok, Polo sérrá, “Ono te Silisia mekampon.” ³⁵Aeránko maok, mao sérrá, “Amwan kot mwarianap arop korop napo maok, ono waráp kar wa nanampon.” Aeria maok, Filiks námokuráp soldia fákáreran sénánko, Polén warámpá tukupea king Herotomp nap mek pwatea taokeyakáp.

Juda fi taokeyakáp konap aropao Polén kotiap kar

24 ¹Éntik yae akwap tenánko maok, pris taokeyak konámp arop Ananiasia maok, arop taokeyakáp konap arop ankwap fákáre,

† 23:27 Ap 21:30-33; 22:25-27 w 23:28 Ap 22:30 x 23:30 Ap 23:12-13

tá Rom firamp lo mérnámp arop ankárank, maomp e te Tertulus, makia taun Sisaria mek tukup. Am fárákap te Polén kot mwarianap kar táman Gavman Tokwaeran farákáp. ²Gavman Tokwaerao Polén wumwi nánko, koropeanánko maok, tá Tertuluso kar farákáprá maok arakrá sér, “Arop Tokwae Filiks, amo wokwaek yonkwae kour kwapwe fek yinan taokeyak napo, yorowar ankank korop mo nánko, yino yae-párak yakápmpono. Waráp kwapwe kare ninik fek maok yinomp arop fi wokwaek fwapi tankáp moimp amo fwapokwapi napon. ³Aenapo yino am ankank táman nkea maok, yinomp ninik kwapwe kare kareria maok amwan aesioria warákarimpon.

⁴Aeno yino takria amwan youpoukwap kar sámp-fákeyakáp mwareano. Amo yinan aropomp napo, yinomp fae tákáre kar kánanke sér mwaro. ⁵Yino nke nánko, mámá arop te kápae kare nkwaekwe make sokoro námpon. Mao te Juda firan kákkarrá yorowarrá yárakrá, némp-némp apár-apár ponankor yorowar i konámpon. Mao te yinomp fi mekamp arop éréképea náráp Nasaret pati mek párapok konámp aropono.^y ⁶Mao te Kwaro nke námp fek lotu nap tokwaeran kor kwatae pap naeria námpantá, yino yinokump lo fek kot mwaria sámp námpon.^z ⁷Aenámpan maok, ofisa tokwae Lisiaso koropea kárákárea yinomp yaekamp pwarokwapá akwap námpon. ⁸Mao ‘Arop man kot naeria námp kwamp te amo nke nap fek akwap kun’rá sérimpon. Aenámpara, amoku támao mámá aropan turunkia maok, am ankank ponankor yino man koti námpan wawia mérae.” Tertuluso makrá sér.

⁹Aeránko maok, Juda fákárerao kor Polén takrá kotiaka énéni sérrá, “Am kar am te wae ponankor kare karonó.”

Polo Filiksén kar farákápámp kar

¹⁰Gavman tokwaerao Polén yae fek sarápánko maok, Polo kar pwarokwaprá arakrá sér, “Ono wae mér nampon, kápae kare yopwar amo má firan fwap taokeyak konapara, amwan fwap sénanampon. ¹¹Amoku arop fárákapan turunkupia te, onoinamp kar arakrá wa nanapon: Ono Jerusalem mek pokea lotu nap tokwae mek akwapamp yae te éntér-sámprampi yak nampon. ¹²Am ke fek te Juda fákáre te ono lotu nap tokwae mek kar yorowar namp nke moi napon. Koumteouráp arop lotu nap mek koupoukour, tá taun mek kor koupoukour napo, am fárákap ono fopwaok namp nke moi napon. ¹³Am kar oukoumwan onan kot nap máte, ankwap érik farákár nánko, amo am kar kare karrá mér nanap yénképnámp ankank yak mono.

¹⁴Aeno ono kare kar sénamp te aránono: Ono am fárákapao, mwar pourouráp arop fi ri konap mwae-páraokria, ono yinomp appeyaenápomp

^y 24:5 Ap 17:6 ^z 24:6 Ap 21:28-30

Kwarén loturá yak nampon. Ponankor lo kar, tá profet fákáreao wokwaek kumwiap karan kor mént ponankor méri yak nampon.^a ¹⁵ Ono te Kwaro sumpwinap arop fárákap yae-párák kare arop, tá kwataenap arop méntér fápárámprá kák naenámpan, mámá arop fákáreao i konapnámp taknámp méria yépékrá yak nampon.^b ¹⁶ Aeria maok, ono te kápae kare por onomp ninik yae-párák yakria Kwaro nke námp fek, tá kounteouráp aropao nke nap fek méntér kwatae ninik yak mo naenámpan tére kárákáre konampon.

¹⁷ Ono ankwap yinink yopwar fek ankwap némpouk mwaek yárakia maok, wakmwaek onomp fi mek arákarrá korop nampon. Ono maniráp ankank ti-koroepa ankank monap aropan yaewourria, lotu nap tokwae mek ofa sakwapampon.^c ¹⁸ Aeria maok, ono am mek youmpea am ofa sánk namp fek onomp ninik fwapokwapanko, onan nkeapon. Aeria maok, arop ankwap onont yak mo, tá arop am mek pourounkoup nap yak moimpon.^d ¹⁹ Aempan maok, provins Esia mekamp Juda ankwap fákáre onan koroepa sámpap te, oukoumwan kor onoinamp yak nánko te, am fárákap ankár koroepa amo nke nap fek onan kotanápon mpupo. ²⁰ Aeno mo napo te, mámá arop fárákap máte ono kar farákáp namp ke fek kaunsil fákárent yakápi napara, mao onoinamp apae ankank nkea napan, amwan sér mwanapon. ²¹ Ae te ankárankamp kar ono sénanko, am fárákap warákár moi nap arao karane: ‘Ono mér namp te, sumpwinap arop te warko fápárámp mwanapon. Mámá kar fi fek táman onan yiráp kot mek oukoumwan warámpá kot napon.’^e

²² Feliks te Tokwae Karan mérnáp arop fárákapao i konap ninik te wae mér námpara, am koupoukournap ke te pwaranoria Juda fákáreao sérrá, “Sikono, taki yakápenke. Nánkár ofisa tokwae Lisiaso ékianánko maok, yiráp kar fwapokwap mwaro.” ²³ Aeria maok, Polén taokeyak konámp ofisan sérrá, “Polén kalabus mek papea maok, man kárákáre fek fákápá pap kwapono. Tá maomp nouroupo fwap man ankank yaewour mwanap taokor kwapono.”^f

Filikso Polén anánk yopwar fek fákapea papnámp kar

²⁴ Ankwap yae akwap tenánko, Filikso náráp yupu Drusilant korop. Drusila te Juda fi mekamp yupu. Filikso Polomp kar wa naeria man wumwi. Aenánko maok, Polo man Krai Jisasén mér i konap ninikan farákáprá sér. ²⁵ Aeria maok, Polo man yae-párák kare ninikan séria maok, arop ankár námoku fwapi poukeyakáp mwanap, tá wakmwaek Kwaro nomwan kot naenámpan kor farákáprá sér. Polo makrá séránko, Filikso wará yárákrá apápria maok, táte, “Amo akwapae. Nánkár

^a 24:14 Ap 16:22 ^b 24:15 Jo 5:28-29 ^c 24:17 Ro 15:25-26 ^d 24:18 Ap 21:26-27
^e 24:21 Ap 23:6 ^f 24:23 Ap 27:3

wakmwaek wumwi nanamp ke yak nánko te, ono warko amwan wumwi nanampon.”²⁶ Aeria maok, Filiks kor Polo námwan kalabus pwar nánko akwap naeria mani kánánkámp sánk naenámpan mpwe ninik. Aeria maok, kápae kare por man wumwi te ko, méntér kar sér.

²⁷Filiks te Juda firao námwan warákáranáponoria maok, Polén kalabus nap mek pwate nánko yak. Takrá akwapea, anánk yopwar pwar nánko maok, Porkius Festus Feliksomp weri mek yakámpon.

Polo ‘Sisar náráp kar wawano’rá sérimp kar

25 ¹Festus koropea distrik Judia Gavman tokwaeramp tére sámprá, yininki yakea maok, taun Sisaria pwararea Jerusalem mek akwap. ²Aenángo maok, pris tokwae fákáre, tá Juda taokeyakáp konap arop fákáre makia koropea maok, Festusén ‘Polo nkwak mak námpono’rá sérar. Am fárákapao kar kárákáre fek arakrá sér, ³“Amo te yinan yaewouria maok, am arop Jerusalem mek sámp-kérép napo, korop kuno.” Am takrá sérap te mwaeak kuk yéérékia Polén farop mwar yonkwaerá niapon.[§] ⁴Aerapo maok, Festuso am fákáreran kar pwarokwaprá sérrá, “Pol te Sisaria mek fákapea yak námpon. Wae ono Sisaria mek pik nanamp fápaé námpono. ⁵Aenámpara, yiráp taokeyakáp konap arop fárákapao onont pik mwanapono. Aeria am fárákapao am arop kwatae niniki námp yak nánko te, man kot mwanapono.”

⁶Festus Jerusalem mek yukupuk niamp, tá fére-sámpramp niamp yae yakea maok, Sisaria mek pik. Tá wakmwaek ankwap kumuruk mao kot i konap nap mek tankria maok, kalabus taokeyakáp konap arop fárákapan ‘Pol warámpá mankenk’rá sér. ⁷Mao wae mankeanánko maok, Jerusalem meknámp koropnap Juda fákáre ikarrá yakáprá kápae kare kar sérarrá, ‘Mao te kápae kare nkwakwe make kwatae kare niniki námpono’rá sénapan maok, am kar te kare karonorá yéncép mwanap fi kor yak mono.^h ⁸Am fárákap takrá séri pwar napo maok, napok Polo sérrá, “Ono te kwatae ninik mo, ono Juda firamp lo ták-sir mo, tá lotu nap tokwae mek kor sokoro mo, tá King Sisarén kor kwatae ninik moi nampono.”

⁹Aerá sénámpan maok, Festuso Juda firao námwan warákáranápon yonkwaeria maok, Polén arakrá turunk, “Ae te amo Jerusalem mek akwapá kot nae rape? Takanánko te, ono fwap Jerusalem mek akwapea waráp kot wananampono.”ⁱ

¹⁰Aerámpan maok, Polo arakrá sér, “Mámá nap ono oukoumwan fokopeyak namp máte Sisaromp kot i konap nap támaono. Mámá nap mek táman onomp kot wa mwanapon. Amo wae mér napon, ono te Juda firan kwatae ninik moi nampon. ¹¹Aeno ono am fek sumpwi nanamp pourouráp kwatae niniki nampao nánko te, ono fwap am fek sumpwi nanampon.

§ 25:3 Ap 23:15 h 25:7 Ap 24:5-6,13 i 25:9 Ap 24:27

Aeno am kar onan kot mwaria nap am kare mo nánko te, arop ankárank onan sámpea am fárákapamp yaek sánk mwanap pourou mono. Onomp ninik te, Sisar námoku ankár onomp kot wawano.”¹² Aeránko maok, Festus manénkir náráp kaunsil fákárerént kar séria maok, Polén sérrá, “Amo ‘Sisar waráp kot wawano’rá sénap kwamp te, Sisaronámpok akwap nanapono.”

Festuso King Agripa Polén kotnap karan sénámp kar

¹³ Ankwap ke fek King Agripa ntiaka maomp antáp Bernisi am anánkwapao Sisaria mek ékia Festusén ‘Amo korop napan warákár nempono’rá sér. ¹⁴ Am anánkwap Sisaria mek, kápae kare yae yak nepantá maok, Festuso Polo yak námpan am Kingén sérrá, “Arop ankárankamp wokwaek Filikso kalabus mek páte nánko yakámpao, oukoumwan taki yak námpon. ¹⁵ Wokwaek ono Jerusalem mek yakamp ke fek, pris tokwae fákáre, tá Juda fi taokeyakáp konap arop fárákap koropea onan, maoinámp karria farákáprá séria maok, am fárákapamp ninik te ono ankár ‘Am arop te kwatae ninik itenámpo’rá sénanko, soldia fákárerao man touwe sánkanáponoria napon. ¹⁶ Aenapan maok, ono am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, ‘Rom yino te take pourouráp ninik fek kwaporok arop ankwapan touwe sánk mo i konámpon. Mao ankár am kot mwanap aropamp wonae fik fokopeyak nánko, man kotnap kar farákápea pwar napo maok, mao nopok kar pwarokwaprá sénánko, wawia maok, tak i konámpon.’

¹⁷ Aeria maok, ono Sisaria mek arákarrá koropnamp ke fek te, am fárákap mapek onont koropapono. Tá ono am fárákapan ‘Nánkár yépékenk’rá sér mono. Ankár ampi wakarrá akwapea kot i konap nap mek tankrá ‘Am arop warámpá mankenk’rá sériampon. ¹⁸ Aenanko maok, man kot mwanap arop foukouri yakápapo, onomp ninik te mao kwatae ninikinámp karan farákámp mwanapan mpwe nampan maok, mono. ¹⁹ Am fárákap te mao náráp lotu i konap ninikan kar yorowarrá, tá ‘Arop ankárank Jisas te wae sumpwi námpono’rá sénapan maok, Polo ‘Am arop te yiki yak námpono’rá sénámpon.’²⁰ Aerapo maok, ono am kar fi fwapia wawia mér naeria nampan maok, onomp ninik te fwapiaka mér mo. Aeria maok, ono man turunkrá, ‘Amo te Jerusalem mek akwapea napo, ono waráp kot am mek wa nanamp nie?’²¹ Aerampan maok, Polo sérrá, ‘Ono te kalabus nap mek yak nae rae. Nánkár Sisaro námoku onomp kot wa naenampon.’ Aerámpantá maok, ono man sérrá, ‘Ankár kalabus mek yak napo, ono mwae kup oupouroukia amwan Sisaronámpok sámp-kérép nanampon.’^k

²² Agripa am kar wawia maok, Festusén sérrá, “Ae te onoku am aropamp kar wa nae.” Tá Festuso sérrá, “Oumpouran amo fwap wa nanapono.”

j 25:18-19 Ap 23:29 k 25:21 Ap 25:11-12

²³ Aea maok, ankwap kumuruk Agripa ntiaka Bernisi anánkwap ankank kwapwe moporia korop. Am anánkwap koropea, ami ofisa fákáre, am taun mekamp arop tokwae, makia koupoukour konap nap mek yoump. Aenepo maok, Festuso séránko, Polén warámpá mank.¹

²⁴ Aeapo maok, Festuso sérrá, “King Agripa, tá yumo arop ponankor yinont yakáp nap, yumo te má arop má nkenke! Jerusalem mekamp Juda koumteouráp arop ponankor, tá mapek kor man ono nke namp fek ‘Mao sokoro námpono’rá kar farákáp napon. Am fárákapao onan tékén arakrá sér, ‘Amo te ankár am arop sámp-wouroumpae! Takria yakantáno!’^m”

²⁵ Aenapan maok, ono man nke namp te, mao am fek sumpwi naenámp ankank te yak mo kare námpon. Aenángo maok, maomp ninik te Sisar námoku náráp kar wawanoria námpon. Aenámpantá maok, ono Sisonámпок sámp-kérép nanampria nampon. ²⁶ Aenampan maok, ono apae karao kare kara waenrá mér mo namp kwamp, nomp Arop Tokwaerampor pas kumwiaka sámp-kérép moi nampon. Aeno King Agripa, ono mámara arop amonapok, tá kápae kare arop nke nap fek war-sankoropá pwar nampono. Nomo ankár maomp kar wawia maok, ono am kar pas fek kumwi nanampon. ²⁷ Aeno ono arop ankwap kalabus nap mek sámp-kérép nampao maok, man kotnap ankank maonámпок sámp-kérép mo namp te, am te pwi yak mo námpon.”

Polo Agripan kar farákápamp kar

26 ¹ Agripa Polén sérrá, “Amo te amokuinap kar farákápae.”

Aeránko maok, Polo náráp yae narek paprá maok, arakrá sér,

² “King Agripa, ono warákár namp te, Juda fákáreráo kápae kare kar onan sérar napan ono nopok amwan farákáp naeria nampon. ³ Amo te Juda yinomp ninik wae mér, táte yino apae ankank kar yorowar námپ wae mér. Aenapara, onomp ninik te, amo sánánkar porokwe fek tankrá onomp kar ponankor fwapi wawae.

⁴ Ponankor Juda fi te onan wae mér kare napon. Am fárákap onan mér kare nap te, ono oukoumwan épér morok yakamp fek te onokump firáp arop ou mek yakea, wakmwaek Jerusalem mek akwapea yakamp wae mér napono. ⁵ Am fárákap te onan wae mér napara, mao námoku onoinamp ninik amwan sér mwanapon. Am fárákap te wae arakrá mér napon: Ono oukoumwan tár-ménki yakamp feknámپia yakrá korop namp te, ono Farisi ankwap yakria, Farisimp lo kárákáre Juda ankwap fárákap ampaok mwanap pourou monámپ lo ankore mek yakampon.ⁿ ⁶ Aeno ono oukoumwan mapek fokoپeyak nanko, onan kot napon. Am kotnap fi kor te ará: Ono méria Kwaro wokwaek nomp appeyaenáپén sérimp ankank táman kare tak naerámپonoria yépék namp fek napon.^o ⁷ Yinomp

¹ 25:23 Mt 10:18 ^m 25:24 Ap 22:22 ⁿ 26:4-5 Ap 22:3; Fl 3:5-6 ^o 26:6 Ap 28:20

éntér-sámpramp firaó kor wokwaek Kwarén loturia maok, kumuruk, wae fek kor loturia maok, ankár mér kareria maok, am ankank táman saráp yépékiapon. King e! Ono kor, ono méria am támantá yépék nampon. Am fi fek táman Juda firaó onan kot napon. ⁸ Apaeritea yumo Juda fi Kwaro sumpwinap arop warko fápárámpá kák naenámpá mér te monorá ninik napon?

⁹ Wokwaek kar onoku támao Nasaret mekamp Jisasomp e kwatae pap naeria kápae kare ankank sámpá yampourouiampon. ¹⁰ Ono Jerusalem mek am ankank takrá yárákiampon. Ono te pris tokwae fákáreramp kar sámpea, Kwaromp kápae kare kouwteouráp arop tirá fápákamánkiampon. Tá ono am Juda fákárerao ‘Am fárákapan tirá wour mwar’rá sérarapo maok, ono kor ‘Tak mwar’rá sériampon.’ ¹¹ Ono te kápae kare por lotu nap mek akwaprá arop fárákapan, amnap ninik pwaranáponoria am mekamp tirá fupukiampon. Ono te ankár am fárákapan ‘Jisasén mér nap pwaranápono’ ria kárákárea waeampon. Ono te yonkwae pwarámpa waeria panek yaknámp taun mek kuri oupouroukrá akwaprá touwe nénkampon.”^q

Polo námoku wokwaek Kristenimpan farákápámp kar

Aposel 9:1-19; 22:6-16

¹² Polo warko ankwap kar arakrá sér, “Aeria maok, onan pris tokwae fákáreamp kar sámpea nanko maok, onan sámp-kérép napo, ono taun Damaskus mek akwapampon. ¹³ King e, ono akwapea, yámar kuk nánko ono am mwae-páraok akwap nanko maok, yámar meknámp wae tokwae ék nánko ono nke nampono. Am wae tokwae te kárákárea kareria maok, yámaramp wae kámákár akwap námpono. Am te koroepa onan wae tákapria maok, onont tukupnap arop fárákapan kor wae tákap. ¹⁴ Aenko maok, yino ponankor apárok piká párákapria maok, ono wa nanko, arop ankárankampamp kar Hibrump kar fek arakrá turunk, ‘Sol, Sol, amo te apaeritea onan ouroukup napon? Ono amwan wumwi nampan maok, amo amokunapaokria amoku támao touwe sámp napon.’ ¹⁵ Aeránko maok, ono sérrá, ‘Tokwae Kar, amo te wa nape?’ Tá Tokwae Karao sérrá, ‘Ono te Jisas nae. Amo te onan sámpá yampourou napon. ¹⁶ Aeno amo fárámpea fokopeyaka. Ono oukoumwan amonapok korop namp te, onomp tére nanapria amwan nánap nampon. Tá amo arop ankwap fárákapan amo oukoumwan nkenap ankank, tá nánkár wakmwaek ono amwan yénkép nanamp ankank farákap nanapon. ¹⁷ Nánkár amwan amoku waráp arop fi, táte arop ankwap firaó kor mao amwan mwaria napo kor, ono te numwar takanáponoria yi kare yépék mono. ¹⁸ Ono te amwan ampok sámp-kérép nanko, akwapea am firamp yi fipirékarrá

kák napo, am fárákap kirikip pwararea, wae fek korop mwanapon. Aeria maok, Satanomp kárákáre pwararea Kwarónámpok koropea onan mér napo, ono am fárákapamp kwatae ninik tirá épéria maok, onoku nánkárápnamp koumteouráp arop fi mek párakop nanampon.’ ”^r

Polo misin tére námpan Agripan farákápámp kar

¹⁹Polo warko ankwap kar sérrá, “King Agripa, ono am yámar mekamp kar wawi namp te, ono maomp kar ták-pwar mono. ²⁰Aeria maok, ono Damaskus mekamp aropanénkir am kar farákápea maok, tá wakmwaek Jerusalem mekamp aropan kor farákápria maok, táte Judia apár me mwaeakamp koumteouráp aropan, tá ankwap fi koumteouráp aropan kor mént am kar farákáp nampon. Ono arakrá farákáp, ‘Yumo te ankár Kwarónámpok arákarrá koropea man méria maok, yumonap ninikao yumo wae kwatae ninik pwaranap yénkép naenámpon.’^s ²¹Ono make pourouráp kar táman farákáp nanko, am fek táman Juda fákáreráo onan lotu nap tokwae mekamp sámpea farop mwaria wae napon.^t ²²Kwaro onan yaewour nánko, ono fwap yakrá koropea oukoumwan nampon. Ae namp kwamp, ono oukoumwan mámá fokoheyakrá arop fákáre ponankor, tá arop nununkwi méntér yakáp napo, ono am kar farákáp nampon. Ono te ankwap pourouráp kar farákáp mono. Ono te wokwaek profet fárákapao sériap kar, tá Moseso kor sérimp kar táman saráp farákáp nampon. ²³Am fárákapao arakrá sériapon: ‘Krais te ankár touwe sámpea sumpwiaka, apár me meknámp kápae kare arop fárákapan mekrá fárámp naenámpon. Mao te Kwaromp wae kwapweramp kar Israel firan farákápria, arop ankwap firan kor mént farákáp naenámpon.’ ”^u

Polo Agripan ‘Amo Kwarén mérae’rá sénámp kar

²⁴Polo makrá séránko maok, Festuso man kar tae fek sérrá, “Pol, amo te épépérép nape! Amo te kápae kare skulia mér tokwae sámp nap támao amwan épépérépi papáne!” ²⁵Aeránko maok, Polo sérrá, “Arop Tokwae Festus e! Ono te épérép mono. Ono waeman ninik kwapwe fek kare kar sénampon. ²⁶King Agripa te am ankank ponankor méri yak nánko, ono séri nampon. Aeria ono man apáp mono, érik karaok sénampon. Mao nke námp fek, tá mao wa námp fek am Jisaséniap ankank mek mono, érik koropámpon.’ ²⁷King Agripa, amo te profet fákáreramp kar te wae mér nap ni mo nie? Ono te amo wae mér naprá ninik nampon.”

²⁸Aeránko maok, Agripa Polén turunkrá, “Apaeritea amo oukoumwan kar táman ‘Koupour Kristenae’rá sénapon?”

²⁹Aeránko maok, tá nopok Polo sérrá, “Fae tákáre ke fek kuri fwap, tá tokwaeri ke fek kuri fwap, ono Kwarén sénanko, amo ntia mámá arop

^r 26:18 Kl 1:13; 1 Pi 2:9 ^s 26:20 Ap 9:22,28; 22:21 ^t 26:21 Ap 21:30-31

^u 26:23 Lu 24:46-47 ^v 26:26 Jo 18:20

fárákap ponankor onomp kar wanap, yumo fwap ono niamp maknámp mwanapono. Aeno mámá onan fákap konap sen má yiráp pourouk yak te monoria nampon.”

³⁰Polo makrá séránko maok, King, tá Gavman Tokwae tá Bernisi, tá arop ankwap fárákap mént yakáp nap, makia ferámprá am nap aokore pwarará ek yink. Aeria maok, am fárákap námoku kok arakrá sérar, ³¹“Mao te apae kwatae ninikinámp fek mao sumpwi, tá mao fákapá yak naenámpanápe?” ³²Tá Agripa Festusén arakrá sér, “Amo te fwap am arop pwar napo, amwar akwap naenámpan maok, mao námoku Sisar náráp kot wawano’rá sénámpon.”^w

Polén sip mek papea Rom mek sámp-kérépap kar

27 ¹Yinan am fákárerero ‘Sip meknámp kantri Itali mek tukup mwanapono’rá séri pwate. Am fárákapao Pol ntiá ankwap kalabus arop fárákap 100 soldia poukwap konámp ofisamp yaek kák te. Am ofisamp e te Julius. Am ami fákáre te Sisar námokurápono. ²Yino Pol mao Adramitium mekamp sip mek kounkourianánko, am sip provins Esiam solwara fikamp taun mek akwap naerianánko maok, apár Masedonia mekamp taun Tesalonika mekamp arop Aristarkus mao kor yinont akwap. ³Ankwap kumuruk yinkeá Saidon mek nánko maok, Juliuso Polén aropompria man sérrá, “Fwaponó, amo akwapea waráp nouroup arop fárákapan nkea maonap amo monap firráp ankank tiae.”^x ⁴Yino warko Saidon pwarará sip sámpea tukupánko maok, ouwi tokwae koropria sip éntér panánkár nánko maok, sip akwapea apár amor ke Saiprus mek. Tá yino Saiprus mekia maok, am ouwi porokwenámp mwaeknámp ⁵provins Silisia ntiaka Pamfilia wonae fikamp ke fek solwara tápamprá tukupea provins Lisia mekamp taun Maira mekimpon. ⁶Am taun Maira mek soldiamp ofisa nke nánko maok, taun Aleksandria mekamp sip am mek yakea Itali mek akwap naeria. Aenánko maok, yinan am sip mek éréképá akwap. ⁷Aenko maok, yino sip mek kounkouria tukup nánko maok, ouwi tokwae koropria sip panánkár nánko, sip apporokwe akwap nánko maok, yino sip mek ankwap yinink kumuri yakáp. Sip mek tére konap arop fákáre tére kárákáre napo maok, yino tukupea taun Nidus wonae fik nánko maok, ouwi kárákárea wae nánko, tukup mwanámp pourou mono. Aenámpantá maok, apár amor ke Krit mekamp solwara firiaok ouwi yak monámp mwaeknámp Salmone akokwap wonae fik warákarrá tukup. ⁸Aeria maok, warko am amor ke solwara firiaok tukupea taun Lasea mek wonae fikamp ‘Sip Poká Yak konámp Ént You Kwapwe Kare’ mek yakáp. ⁹Kápae kare kumur akwap tenánko maok, Juda firao fir fári kwaponrá taokor konap yae wae pwar, tá ouwi tokwae koropria, ént nákarrá

^w 26:31-32 Ap 25:25 ^x 27:3 Ap 24:23

souroukoup. Aenámpantá maok, Polo am fárákapan sérrá,^{y 10} “Yumo wawenk. Ono wae mér nampon, nomo oukoumwan tukup nánko te, nomp kápae kare ankank te ént mek pik naerámpon. Ankankráp sip mwar ént mek pik mono, nomo kor mént ént mek pik mwareanámpon.”¹¹ Aerámpan maok, am ofisa te Polomp kar wa mono. Mao te sip santank konámp arop, tá sip naropwar, maomp ninikaok námpon. ¹² Aeria maok, am arop fárákapaó sérarrá, “Mámá sip yak konámp ént you máte kwapwe kareria ouwi korop naenámp nánkárápeyak mo i konámpon’rá sér. Aeria maok, kápae kare sip mekamp arop fárákap ‘Wae tukup mwanámpono’rá sérar. Am fárákapaó sérrá, “Fwap pwi nánko te, tukupea Finiks mekia ouwi tokwaenámp ke fek te am mek yakáp mwanámpon.” Am Finiks te ént you kwapwe apár amor ke Krit mek yámar piknámp nke nap mwaek yak námpon.

Ouwi tokwaeria ént solwara nákará koropámp kar

¹³ Ouwi yae-mánkwán mwaeknámp korop námpao maok, am te kárákáre kar mono, fwap porokwe fek yak. Aenámpantá maok, fwap am séri nap mek tukup mwanámpan mpweria maok, wae am ént porokwe yak nánko, sip fwap tank naenámpria tukuprá Krit mek wonae fik kar. ¹⁴ Aenapan maok, koupour kar yae-párak mwaeknámp ouwi tokwae korop. Am ouwi te apár amor ke Krit meknámp koropria, kárákáre fek sip panánkára wae. ¹⁵ Aenánko, am sip mek tére konap arop fárákap tére kárákáreria sip sámp-arákarea tukup mwanámpan mpwe napan maok, tak mwanap pourou mono. Aenámpantá wampwe kwaeri pwar napo, ouwirao námoku sip sámpea akwap. ¹⁶⁻¹⁷ Yino tukupea, apár amor ke Kauda nánkárápeyak nánko maok, ouwi kánankenámp ke mek. Am mekia maok, yino koupourouia sip mek wakmwaek tokorop tenap bot kánanke koupour for-saokea maok, sip mek narek papria maok, kárákáre fek yarokwapá pwar. Aeriaka sip faokorantá apáприя maok, baklain sip ankore mek sirarrá saokea, am baklain fek sip kárákáre yakanoria fákapa yarokwapea pwar. Sip akwapea Afrika wonae fikamp kárak mek fumpantá apáприя maok, sel worokwapea pap napo maok, ouwirao sánánkar sip sámpea akwap. ¹⁸ Aetea maok, warko ankwap kumur fek ouwirao yinan sámpea kárákárea wae námpantá maok, am feknámp sip kakéreanoria ankank tirá ént mek épér. ¹⁹ Warko yinink kumur fek, sip mek tére konap arop náráp pourouantá yonkwae sékérria maok, sip mekamp selráp, yaopwae, paok ankank ankwapmwaek náráp yae fek táman solwara mek épér. ²⁰ Kápae kare yae fek te yino te yámar nke mo, térme nke mo, ouwi tokwaerao yinan panánkár sakwap nánko maok, yino te warko fwap yakáp mwanámpan nínik mono, yino waeman ponankor ént mek surumpwi kan níniki námpono.

^y 27:9 Wkp 25:9

²¹ Kápaē kare kumur te fir fár moapo maok, wakmwaek Polo am fárakap ou mek fokopeyará arakrá sér, “Yumo ono sénampaokria Krit pwar moria te, nomo mámakria ankank ponankor épér mak mono.”^z
²² Aeno ono yumwan arakrá sénampon: Nomo ou mekamp arop ankwap sumpwi mo, fwapono. Yonkwae porokwe fek yakáp kipo. Sipao saráp ént mek pik naerámpon. ²³ Ono te Kwaromp aropara, man lotu i konampono. Yipirman kumuruk te Kwaromp ensel onomp wonae fik fokopeyákria, mao arakrá sér, ²⁴ ‘Pol e! Amo te apápi kwapono. Amo te ankár Sisaromp yi mek youmpea fokopeyak nanapon. Kwaro amo man kar toropwapnap kar te wae wa námpara, arop ponankor amont sip mek yakáp nap te sumpwi mo, fwap yakáp mwanapon.’ Enselo aerá séri námpara,^a ²⁵ arop fárakap yumo te apápi kwapono! Ono mér namp te, Kwaro ankár am ankank mao onan sérinámpeok naerámpon. ²⁶ Aeno nomo te nomwan ouwiraō sámpá akwapea apár amor ke fek nángo, sip akwapá am fek téréképea kárakáre yak naerámpon.”^b

²⁷ Aeria maok, ankár fére-sámpramp kumur fek ouwiraō yinan sámpea solwara tokwae Mediterenian mek akwap. Kumuruk éntér-sámpramp ke wonae fik nángo, sip mek tére konap aropao ninik napo, sip wae woupwi fik tae morok akwap námp niamp pourouráp. ²⁸ Aenámpantá maok, ént purump konap paok ént mek sirarea nke napo maok, 40 mita fek yak. Aenángo warko tukup tae morokria sirarea nke napo maok, 30 mita fek yak. ²⁹ Aenángo maok, am fárakap takria sip akwapea péri kor fek téréképria tákár akwapantánoria apáp tirink. Aeria maok, anka yiawor tia sip weaok mwaek épéria maok, táte am fárakapao koupour wakoranoria maok, kar toropwap. ³⁰ Sip mek tére konap arop fákáre sip pwarará pirikimpá tukup mwar yonkwaerá mwae kup oupouroung. Aeria maok, me kor mwaeknámpanka sinámpritea, bot kánanke aokoroepa ént mek sir mwaria. ³¹ Aenapan maok, Polo ofisa ntiaka soldia fákáreran sérrá, “Mamá arop fákáre sip mek yak mo, tukupria te, yumo sumpwi mwarea napon.” ³² Aeránko maok, soldia fákáre bot fekamp paok karámp-fárakap napo, bot solwara mek pik.

³³ Wae yámar aok naenámp wonae fik nángo maok, am fek Polo arop ponankoran sérrá, “Yumo te fir fária yare fek yakáp moi napono. Yumo te ankár fére-sámpramp yae fek apáp tirinkria kwaporok yakápi napono. ³⁴ Aenapantá ono yumwan kárakáre fek sér rae: Yumo te fir fépéria pourou kárakáre sámpenke. Yumo te ankwap ént mek pik mono, yumo ponankor fwap yakáp mwanapon.”^c ³⁵ Aerá séria maok, mao pan sámpeaka am arop fárakap nkeap fek Kwarén ‘Aesio’rá séria maok, wae maomékir fár. ³⁶ Aenángo maok, am arop ponankor man nkerá paokoprá warákárria maok, am fárakapao kor wae fépér. ³⁷ Yino sip mek

^z 27:21 Ap 27:9-10 ^a 27:23-24 Ap 23:11 ^b 27:26 Ap 28:1 ^c 27:34 Ap 27:22

yakápinámp arop ponankor te 276ono. ³⁸Am fárákapao fépérapo wae pwi nánko maok, wit ankwapmwaek te sip kápaeantánoria ént solwara mek épériapono.

Sip faokor akwapámp kar

³⁹Yámar aok nánko maok, am sip mek tére konap fárákapao am apár nke napan maok, am apár te maokeanorá mér mono. Woupwi mekamp you nkeapo maok, kwapwe kare. Aenánko maok, am fárákapamp ninikao sip am mwaek youmpea woupwi mek kárák fek tank naenámpan mpwe. ⁴⁰Aeria maok, anka fekamp paok ponankor karrá fékéria, anka solwara mek pwar. Tá paok ankwap sip stia me mek yarokwapnap aokor-aokori pwar. Tá me kor mwaekamp sel narek ér-sampokea pwar. Makia napo maok, sip wae ouwirao sámpea woupwi fik sakwap. ⁴¹Aenámpan maok, sip yoump raeria me kor mwaek te kárák mek fumpeyak. Aenánko maok, éntao weaok mwaeknámp korop ko panánkárae yak nánko sip fopwari akwap. ⁴²Tá soldia fákáreramp ninik te takria kalabus fákáre érrá tukupea pirikimpá tukupantáno, man kar fékér mwaria. ⁴³Aenapan maok, maomp ofisa Polén yaewourámp kwamp maok sérrá, “Taki kwapono, mono. Ponankor arop ér i konap te solwara mek fékér-kirámpirá érrá tukupeaka fikanápono. ⁴⁴Tá ankwap fárákap te sip mekamp yao kárakére má ti, tá ankwap sip fopwarianámp kárakére má tia érrá tukupanápono.” Aeránko maok, am fárákap sérámpaokria, yino ponankor tukupea fikria maok, arop ankwap ént mek pik mo, fwapono.^d

Pol apár amor ke Malta mek yakámp kar

28 ¹Yino fwap koropeaka solwara woupwi mekia maok, yino wa nánko, am apár amor ke e te Maltano. ²Am mekamp arop fárákap te yinan kwapwe kare ninikria yaewouriapono. Am ke fek warákam koropria námpare námpantá maok, am fekamp arop yaomwi yankia pwarará maok, yinan ponankor yaomwi fek éréképá tukup napo, yae yérénkra tankáp. ³Aenánko, Pol yao ankwapmwaek tiaka yaomwi mek sinaeria nánko maok, tá tákam-ti yao mek yakea yaomwi touwe nukup nánko, ek mankria Polomp yae yampea tokoropeyak. ⁴Aenánko maok, am fekamp koumteouráp aropao kor am tákam Polomp yaek yampea tokoropeyak námp nkea maok sérrá, “Ae te am arop te arop tirá wour i konámpnon. Mao te solwara mek sumpwi mo námpao maok, kwatae ankank napo nopok i konámp kwar te, mao yiki yak te monoria námpon.” ⁵Aenapan maok, Polo am tákam far-siránko maok, yaomwi mek piká párákap nánko, Pol te touwe kánanke sámmp mo.^e ⁶Aenko maok, koumteouráp arop te Polomp pourou yámpria, apárok piká

^d 27:44 Ap 27:22-25 ^e 28:5 Mk 16:18

párakapria sumpwi naenámpan mpwe ninikria, yépékrá yakáp napan maok, ankár mo karonó. Aenángo maok, am fárakapao sérrá, “Máte kwar ankwapono.”^f

⁷Am tankáp nap fek wonae fik yaknám apár te am apár amor ke taokeyak konám arop Publiusomp apárono. Am arop te yinan éréképa poka námokuráp nap mek yinink kumur fek yinan taokeyak námpono. ⁸Publiusomp naropwar te touwe woukoupea yare touwe kwatae méntér sámpea amp. Aenángo maok, Polo maonámpok youmpea, maomp pourouk yae papria kar toropwap nánko maok, maomp touwe warko fwap. ⁹Mao takánko nkea maok, am apár amor ke mekamp touwenap arop te ponankor koropapo maok, Polo am fárakapan fwapokwaprá kákámpón. ¹⁰Aenángo maok, am fárakap yae-párak kare ninik fek yinan yaewouria maok, yino sip mek tukupnám ke fek yino monám ankank yinan ti-sápapono.

Polo akwapea Rom mekimp kar

¹¹Yino am apár amor ke Malta mek yinink yunk yakáp. Am mek te taun Aleksandria mekamp sip ouwi tokwaenámp ke fek am mek yépékrá yakeanámpan akwap naerianánko, yino am mek kounkour. Am sip me kor mek te kwekár kwar Susomp tam feaenámp poumou-tárápyaramp wunéri kumwi tenapono.^g

¹²Yino tukupea taun Sirakyus mek yininki yakáp. ¹³Aea maok, am feknám tukupea Regium mek ankáránki yakápia ankwap kumur nánko, ouwi tokwae yae-mánkwán mwaeknám korop nánko maok, yino Regium pwar. Tá yinink yámar táman yino tukupea taun Puteoli mek sip pwar. ¹⁴Am némpouk am fek yino Kristen ankwap fákáreran kikipánko maok, am fárakapao yinan sérrá, “Yumo te yinont mapek fákáneke yae yakáp mwanapono.” Aerapo maok, yino am fek mént yakápia maok, warko am fárakapan pwarará, taun tokwae Rom mek tukup mwaria. ¹⁵Aenángo maok, Rom mekamp Kristen fárakap yino koropnám kar wawia am fárakap koropea yinan mwaeak kikip. Yino am fárakapan te Apius maket mek kikipimpono. Am fek te ‘Arop Néntép konap Nap Yininkaopwe’rá sér i konapono. Am fek Polo am fárakapan nkea maok, Kwarén ‘Aesio’rá séria, maomp ninik mek wae kárákare sámp.

¹⁶Yino tukupea Rom mekánko maok, gavman tokwaerao Polén sérrá, “Fwapono. Amo nap ankwap sámpea, am mek amwan taoke-samp yaráknám soldia méntér yakenke.”

Polo Rom mek Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápámp kar

¹⁷Polo Rom mek yininki yakea maok, Juda taokeyakáp konap arop fárakapan koropenkria wumwi. Aenángo, am fárakap koropea

^f 28:6 Ap 14:11 ^g 28:11 Am kwekár kwaromp poumou tárápyar Kastor ntia Poluksan am sipamp e takrá tákapapon. Sip mek tére konap kápae kare arop te am kwar yawor táman lotu i konapon.

koupoukour napo maok, am fárákapan arakrá sér, “Nánaeou tárápu, ono te wokwaek námoku nomp arop fi mek sámpá ouroukup mo, tá nomp toutounápomp loan kor ták-sir moi nampon. Aenampan maok, onan Jerusalem mek fákapea Rom fákáreramp yaek pwar napon. ¹⁸Aeria maok, onan am fákárerao Rom mekamp aropao, onomp kot wawanoria pwar napan maok, am fárákapaon nke nap te, onan sámp-wouroump mwanap kwatae ninikinamp ankank te yak mono. Aenángo, onan pwar mwaria napon. ¹⁹Aenapan maok, Juda fákáre am kar ták-pwar napon. Aenapantá maok, ono ankwap mwae kup yak mono. Ankár Sisaro onomp kot wawanoria nampon. Aenampan maok, ono te onomp firan kot nanamp kar yak mono.^h ²⁰Aeno, am táman saráp ono yumwan wumwiri nampon. Onomp ninik te, ono yumwan nkeaka kar sénaeria nampon. Ono te nomo Israel fi ponankor yépéknámp arop táman méria yépékrá yak nampon. Am fi fek táman oukoumwan onomp yaek sen máma fáká tenapon.”ⁱ

²¹Tá am fárákapaon man arakrá sér, “Yinan te Judia mekamp arop te amwan taknap kar pas fek kumwia sér mono. Tá Juda ankwap ankárank am mwae knámp yinonámpok koropea amoinap kar farákáprá, amwan kwatae kar sér moi námpon. ²²Aeno yino te amoku kareao waráp ninik farákápnámpo, wa mwaro. Yino te wae mérono: Ponankor némpouk mwae kamp koumteouráp arop te nomo Juda ou mek wourékam fi yoronap arop fárákapan kar kwatae sérar napon.”

²³Tá am fárákapaon yae ankwap séritea maok, am yae fek kápae kare arop koropea, Polo yakámp nap mek koupoukour. Polo am fárákapan Kwaro náráp firáp taokeyak konámp kar, tá Mosesomp lo fek yaknámp kar, tá profet fákáreamp kar aran am fárákapaon ‘Jisasén méranápono’ ria koumouneknámpia kárákáre fek farákáprá akwapea kumur mek. ²⁴Aenámpan maok, arop ankwap fárákapaon ninik nap te am Polo farákápnámp kar te kare karonon. Aeno ankwap fárákapaon te maomp kar karenoria mér mo. ²⁵Aeria maok, am fárákapaon te námoku kok támao kar yorowarrá tukup mwaria napo maok, Polo kar ankwap arakrá sér, “Yiki Kor Spiritao nomp toutounápéon profet Aisaiamp top kor feknámp arakrá sér,

²⁶ ‘Amo akwapea am arop fárákapan arakrá sérampo:
Yumo te kápae kare por kar wa mwanapan maok,
Tá yumo am kar fi te mér mwanap pourou mono.
Tá yumo te kápae kare por énoukoup mwanapan maok,
yumo ankank ankwap wuri nke mwanap pourou mono.

²⁷ Am arop fákáreamp ninik te ankár épérépi yak nángo,
Tá am fárákapaon kar wa mwanap woupwi te kokwae.

^h 28:18-19 Ap 26:32 ⁱ 28:20 Ap 26:6

Tá am fárákapamp yi wouri yakáp mwanapono.
 Takria am fárákap ankank ankwap nkeria, kar wawia
 am kar fi méria ononampok arákarrá korop napo,
 ono am fárákapapan fwapokwapi papantáno.^j

²⁸Aerimpara, yumo te mérenke: Kwaro nomwan warko érékép
 naeria kwapwe kare térenámp kar máte Kwaro ankwap fi kourteouráp
 aropaonapok sámp-kérép tenámpara, am fárákap te waeman wa mwaria
 napon.”^k

²⁹Polo takrá séria pwaránko maok, am Juda fákáre wae tukupria
 maok, námoku kok sérarrá téréménkrá tukup.

³⁰Aeria maok, Polo am nap mek te anánk yopwar fek yakria, am nap
 mek yak námp fek nap naropwarén mani nénkrá yak. Aeria maok, arop
 náráp nap mek korop napo nkerá te, ‘Fwaprá kar korop naponon, nap mek
 koropenk’rá sér i konámpon. ³¹Aeria maok, mao te kourteouráp aropan
 Kwaro maomp firáp taokeyak konámpan farákápria maok, Jisas Krai
 Tokwae Karamp kar yénkrá farákáp konámponon. Mao kar farákáp naeria
 te apáp mo námpara, arop ankwap te man te taokor monon.

j 28:27 Ais 6:9-10 k 28:28 Ap 13:46